

คณะศิลปศาสตร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Faculty of Liberal Arts

Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

วารสารศิลปศาสตร ราชมงคลพระนคร

Journal of Liberal Arts

Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2568

Vol. 5 NO 2 July - December 2025

ISSN 3057-1049 (Online)

วารสารศิลปศาสตร์ราชวมงคลพระนคร

Journal of Liberal Arts Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

Vol.5 No.2 (July – December 2025)

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2568

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย ศิลปศาสตร์ การโรงแรม การท่องเที่ยว วัฒนธรรม ภาษาและการสื่อสาร การศึกษา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ / รัฐประศาสนศาสตร์ สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง สำหรับนักวิชาการ นักวิจัย อาจารย์ นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ทั้งแวดวงวิชาการ และสังคมทั่วไป

ขอบเขตผลงานที่รับตีพิมพ์

1. ขอบเขตเนื้อหาประกอบด้วย ศิลปศาสตร์ การโรงแรม การท่องเที่ยว วัฒนธรรม ภาษาและการสื่อสาร การศึกษา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ / รัฐประศาสนศาสตร์ สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. ประเภทบทความ ประกอบด้วย บทความวิจัย บทความวิชาการ บทวิจารณ์หนังสือ และบทความปริทัศน์

นโยบายการกลั่นกรองบทความ

1. วารสารมีการตีพิมพ์อย่างต่อเนื่องและมีการตรวจสอบคุณภาพของบทความโดยผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความ (peer reviewer) ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่ได้สังกัดสถาบันเดียวกับผู้เขียนบทความและมาจากหลากหลายสถาบัน จำนวน 3 คนต่อบทความ โดยผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความจะไม่ทราบข้อมูลของผู้เขียนบทความและผู้เขียนไม่ทราบชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ (Double-blind peer review)
2. บทความต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และต้องไม่อยู่ในกระบวนการพิจารณาของวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์อื่นใด และต้องไม่ละเมิด หรือคัดลอกผลงานผู้อื่น
3. บทความ ข้อความ ภาพประกอบ และตารางประกอบที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์เฉพาะส่วนบุคคลของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป และไม่มีส่วนรับผิดชอบใด ๆ

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

ติดต่อกองบรรณาธิการ

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

86 ถนนพิษณุโลก แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ

โทรศัพท์ 02-6653555 ต่อ 1002

อีเมล : j_larts@rmutp.ac.th

ที่ปรึกษา

ดร.ณัฐวรพล รัชสิริวัชรบุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธิภูมิ สุวรรณเวช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรพงษ์ สูงปานเขา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผกามาศ ชัยรัตน์

อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

รองอธิการบดี

รักษาราชการแทนคณบดีคณะศิลปศาสตร์

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะศิลปศาสตร์

บรรณาธิการ

ดร.เมธิกา พ่วงแสง

คณะศิลปศาสตร์

กองบรรณาธิการ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน

Prof. (Adj.) Dr. Supraprawat Siripipatthanakul

Prof.Dr. Richard Jugar

ศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ วิไลสุข

รองศาสตราจารย์ ดร.เสรี วงษ์มณฑา

รองศาสตราจารย์ ดร.สิงหนาท น้อมเนียน

รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กุลนาคดล

รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ถาวรานุรักษ์

รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรินทร์ ชังชนะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง

ดร.เพ็ญพิมพ์ พวงสุวรรณ

Manipal GlobalNxt University, Malaysia

University of San Carlos, Philippines

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยพะเยา

ผู้ทรงคุณวุฒิภายในสถาบัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ เอี่ยมสำอางค์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อังคณา แวซอเหาะ

ดร.สุวรรณา เข้มแดง

ดร.ชัยวุฒิ ชัยฤกษ์

คณะศิลปศาสตร์

คณะศิลปศาสตร์

คณะศิลปศาสตร์

คณะศิลปศาสตร์

ฝ่ายพิสูจน์อักษร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรพงษ์ สูงปานเขา

ดร.ชัยวุฒิ ชัยฤกษ์

คณะศิลปศาสตร์

คณะศิลปศาสตร์

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ

Reviewers

รองศาสตราจารย์ ดร.ชลธิชา สุพรรณนาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

รองศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา ปาปัดถา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โอปอ กลับลกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงไกร เหลืองอำพล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาลินี ทิพย์เพ็ญ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐ สิริวรรณานนท์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงธรรม ดีวานิชสกุล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมินทร เป้าธรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร.ต.อ.ดร.จอมเดช ตริเมฆ

มหาวิทยาลัยรังสิต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัช พรพันธ์เดชาวิทยา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษมศิริ วัฒนโน

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ดร.คณิศ จุลสุคนธ์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ดร.ปาริชาติ ภูติรัตน์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดร.ประมาณ ทรัพย์ผดุงชนม์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ดร.พรรณทิพย์ อย่างกลิ่น

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ดร.สุชน วิชัยรัตน์

กรมพลศึกษา

ดร.อดุลยชาติ ชันธมะ

กรมพลศึกษา

ดร.วาทัญญู ใจบริสุทธิ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ดร.ชุนวัฒน์ ปุ่บบางกระดี่

มหาวิทยาลัยพะเยา

ดร.ดรุณี โยธิมาศ

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

ดร.ยุวรี โชคสวนทรัพย์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ดร. วิภาดา สุทธิโรจน์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ดร.สุวรรณา เข้มแดง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ว่าที่ ร.ต.ดร.สราทตรา เล่งไพบูลย์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทบรรณาธิการ

“วารสารศิลปศาสตรราชชมงคลพระนคร” ฉบับนี้ดำเนินการเป็นปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2568) ดำเนินการโดยคณะศิลปศาสตร์ ราชชมงคลพระนคร เป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัยและวิชาการระดับชาติ ทางด้านศิลปศาสตร์หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง สำหรับคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ ตลอดจนนิสิตหรือนักศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีจนถึงปริญญาเอก นักวิชาการอิสระ หรือบุคคลทั่วไปที่สนใจ

สำหรับฉบับนี้ สู่ภูมิทัศน์การพัฒนาที่รอบด้านของประเทศไทย ในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การวิจัยและพัฒนา ยังคงเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมและเศรษฐกิจ บทความวิจัยในฉบับนี้สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายและมิติเชิงลึกของการศึกษาในประเทศไทย ตั้งแต่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่น ไปจนถึงการทำความเข้าใจพฤติกรรมและคุณภาพชีวิต การศึกษาและการพัฒนาบุคลากร ได้เห็นความมุ่งมั่นในการยกระดับการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการใช้แนวทาง Translanguaging เพื่อเสริมสร้างทักษะภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจ การสร้างสรรค์ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้นสำหรับวิชาเฉพาะทาง อย่างอบุขปูละ หรือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น E-Books เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ศัพท์กฎหมายภาษาอังกฤษของนักศึกษากฎหมาย สิ่งเหล่านี้ย้ำถึงความสำคัญของการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาให้ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในมิติของเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ ยังมีบทความที่น่าสนใจซึ่งเน้นไปที่การสร้างมูลค่าเพิ่มและการพัฒนาที่ยั่งยืน ตั้งแต่การวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดเพื่อส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดจันทบุรี เป็นการใช้องค์ความรู้ของท้องถิ่นมาต่อยอดทางเศรษฐกิจ หรือการศึกษาการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ชุมชนขุนน้ำพะเยา ที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของการฟื้นฟูพื้นที่และสร้างเอกลักษณ์ใหม่ นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาเชิงลึกด้านการเงินและเทคโนโลยี เช่น การวิเคราะห์ลักษณะความเสี่ยงของบริษัทในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และการทำความเข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการยอมรับและใช้เทคโนโลยีแอปพลิเคชันของคนแต่ละ Gen เป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมดิจิทัล ส่งท้ายเล่มด้วยคุณภาพชีวิตและความสมดุลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมนันทนาการและสมดุลชีวิตกับการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัย สะท้อนให้เห็นถึงความใส่ใจในสวัสดิภาพและความสุขของบุคลากร ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญขององค์กรที่มีประสิทธิภาพ บทความวิจัยเหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันว่าประเทศไทยยังคงเดินหน้าอย่างไม่หยุดยั้งในการแสวงหาความรู้และนวัตกรรม เพื่อสร้างสังคมที่เข้มแข็ง เศรษฐกิจที่เติบโต และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสำหรับทุกคน

กองบรรณาธิการวารสารฯ ยังคงมุ่งมั่นที่จะพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพในอนาคต ขอขอบคุณผู้เขียนบทความและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาเป็นผู้ประเมินบทความอย่างมีคุณภาพ

บรรณาธิการ

ดร.เมธิกา พ่วงแสง

สารบัญ

บทความวิจัย

Translanguaging Practices Used by First-Year English for Business Communication Students at a University in Eastern Thailand Theerawat Boonchairoje Sutthirak Suwandecha Tanonrat Naktang	1
การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาอบุขโหละ ภัทรพล พูลสวัสดิ์ ชลธิศ ปิติภูมิสุขสันต์ และ ปราโมทย์ วีรานุกูล	16
ส่วนประสมการตลาดเพื่อการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดจันทบุรี บุญญ์นิรันดร์ อังศุธิรกุล ขวลิย์ ณ ถลาง และ ชุษณะ เตชคณา	31
ลักษณะความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ สมศรี เว้นทอง	45
ความสัมพันธ์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อความสมดุลระหว่างชีวิต และการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ศศิธร พุ่มพฤษ และ สุนนรตรี นิมเนตพันธ์	54
Effectiveness of English Legal Terminology Learning via E-Books of Undergraduate Law Students in Songkhla Province Panithan Paensuk Santiphap Wongsane Chetsuda Wansanit and Phiraphat Sukyang	68
การพัฒนาอ่านสร้างสรรค์: กรณีศึกษาชุมชนพุน้ำเพ็ญ ศิริมาศ ธารพรสกุลวงศ์ และ ชุสิทธิ์น์ เจริญพร	83
คุณภาพแอปพลิเคชันและทฤษฎีการรวมกันของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี ที่มีผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจใช้เทคโนโลยีของกลุ่มคนเจนเนอเรชั่น X, Y, Z จินตिया จินารัตน์	98

Translanguaging Practices Used by First-Year English for Business Communication Students at a University in Eastern Thailand

Theerawat Boonchairoje¹ Sutthirak Suwandecha¹ and Tanonrat Naktang^{1*}

¹ Faculty of Science and Arts, Burapha University, Chanthaburi Campus, Thailand

Received: 3 July 2025 / Revised: 8 August 2025 / Accepted: 21 August 2025

Abstract

This study aimed to 1) explore the attitudes of the students majoring in English for Business Communication towards translanguaging practices in learning English, and 2) investigate the advantages of translanguaging practices perceived among English for Business Communication students at a university in Eastern Thailand. A mixed-method approach was employed, incorporating both quantitative (N = 64) by convenient sampling and qualitative (N = 10) by convenient selection. Data collection instruments were online questionnaires and semi-structured interview form. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics (mean, and percentage), while qualitative data were examined through content analysis. This research article was part of a research project approved by Burapha University Research Ethics Committee Approval No.HU127/2567 (E2).

The findings indicated that 1) most of the students felt motivated when lecturers used both English and Thai in classrooms (46.9%). Additionally, the significance of translanguaging practices was acknowledged to have a strong effect on the students, with an average rating of 3.95. Thus, the students felt that translanguaging allows them to connect prior knowledge (82.81%), followed by the influences on their daily communication (78.12%). Overall, the students found translanguaging practices beneficial for their English language learning, using it when necessary. The study suggests that instructors should integrate translanguaging strategies, particularly for students struggling with English. Encouraging a flexible English language approach in the classrooms could create a more inclusive and conducive English language learning environment.

Keywords: Benefits of translanguaging, Strategies for teaching English, Translanguaging, Translanguaging strategy

Corresponding Author: tanonratn@buu.ac.th

Introduction

Language is essential for communication in various fields, including education, business, politics, and economics. With approximately 6,500 languages spoken globally, English functions as a universal medium that bridges linguistic gaps in many countries including Thailand. Many international visitors come to Thailand for educational and other purposes, yet Thai students often face difficulties in English communication within classrooms (Juntakun, 2019). To mitigate this challenge, educators implement learning strategies such as translanguaging, a bilingual teaching method that combines Thai and English to improve comprehension. First formalized and named the approach by Cen Williams in the 1994, translanguaging has demonstrated its effectiveness in bilingual education by fostering a supportive learning atmosphere and enhancing knowledge acquisition. It enables students to utilize their linguistic abilities freely, leading to better understanding and engagement. In Thai-English classrooms, translanguaging has been applied to assist English for Business Communication students by enhancing content comprehension, strengthening weaker language skills, and facilitating interactions between proficient and novice speakers. Although beneficial, translanguaging is frequently confused with code-switching. While code-switching involves alternating between languages within a conversation, translanguaging integrates linguistic elements seamlessly to optimize communication. The overarching aim of dual-language education is to cultivate fluent bilinguals, with translanguaging acting as a natural and effective approach for multilingual individuals. The rising significance of English as a foreign language has led to the adoption of diverse teaching methodologies. Around 375 million people worldwide are learning English as a foreign language, necessitating innovative educational strategies. Various theories on translanguaging exist, with two primary perspectives: the dual correspondence theory, which posits that each language has its own grammatical structure, and the unitary system theory, which suggests that multilingual individuals operate from a single, integrated linguistic framework. This study is grounded in the theories of Garcia (2009) and Lopez et al. (2017), proposing that translanguaging enhances language learning. It provides a structured approach that enables students to acquire, write, and speak in both English and their native language. Additionally, it fosters classroom engagement by assisting students in recognizing and understanding new vocabulary and instructional content in both languages. The effectiveness of translanguaging as a bilingual learning strategy is influenced by attitudes shaped through cognitive, affective, and behavioral components. This study explores translanguaging's impact on English for Business Communication students at Eastern University Thailand. The approach creates a dynamic learning space where students integrate languages

naturally, promoting deeper comprehension and knowledge-building. However, the university policies in eastern Thailand often discourage its use, favoring target-language instruction instead.

Literature Review

Defining translanguaging

Translanguaging is a complex concept with various definitions and applications. Initially formalized by Welsh educator Cen Williams in the 1994, it referred to the structured use of two languages in a lesson. Over time, its scope has expanded beyond education, becoming a linguistic resource for bilingual and multilingual communities. Translanguaging sees language as a social construct rather than a lexical or structural system, facilitating knowledge acquisition, thought articulation, and communication (Li, 2011). In classrooms, translanguaging enables students to use multiple languages within the same lesson, fostering bilingual proficiency and a more inclusive learning environment. While language separation is still a common practice, integrating translanguaging can enhance content understanding, support weaker language skills, and connect fluent speakers with early learners (Jones, 2017). Despite its widespread use in Thai-English classrooms, research on Thai learners' experiences with translanguaging in English Medium Instruction settings remains limited (Ambele, 2022; Kampittayakul, 2018).

Translanguaging teaching strategy

Translanguaging is an instructional strategy that integrates multiple languages to enhance learning and communication. Ooi and Aziz (2021) noted that different languages initiate interactions, blending naturally in conversations. Lopez et al. (2017) emphasized its role in improving communication and optimizing learning outcomes. In English for Business Communication classrooms, it fosters inclusivity, enabling students to express ideas freely (Champlin, 2016). Wang (2019) highlighted its flexibility, allowing learners to utilize all linguistic resources for deeper understanding. Garcia and Lin (2016) introduced tools like documentation, rings, and transformative spaces to support linguistic growth. Documentation tracks progress, rings connect languages, and spaces build confidence. Translanguaging extends beyond classrooms, aiding bilingual learners in various settings (Lee et al., 2021). While some institutions favor monolingual instruction, adopting translanguaging encourages creativity and engagement, benefiting students in multilingual environments (Hamman, 2018). Teachers are key facilitators in using translanguaging in the classroom, helping to create an inclusive and effective learning environment where students can use all their linguistic resources to learn and communicate. Their role involves actively designing lessons that intentionally integrate students' full language repertoires, not just the target language, to promote deeper understanding. Teachers must also

establish a classroom culture that validates and values students' home languages, ensuring they feel confident to express themselves. This approach helps bridge the gap between students' existing knowledge and new concepts, making academic content more accessible and meaningful.

Advantages and disadvantages of using translanguaging

Translanguaging, the practice of using multiple languages in communication, has both benefits and drawbacks, depending on its context and application. It can enhance communication and comprehension among bilinguals, making learning more culturally and socially relevant, especially when learners draw on their linguistic resources (Zheng & Wei, 2021). This approach fosters meaningful discussions and helps bilinguals connect with the world around them, promoting a supportive classroom environment where students' bilingualism is valued (Palmer et al., 2014). However, translanguaging may discourage students from practicing the target language, particularly in dual-language schools. It could lead to a preference for dominant languages, like English, potentially creating tensions among students from different linguistic backgrounds (Zheng & Wei, 2021). A balanced solution might involve combining language separation with flexible practices, allowing students to use their home language when needed for comprehension, while still prioritizing the target language for conversation (Jones, 2017). In the dual language classroom, translanguaging helps develop metalinguistic awareness, improves comprehension, and connects languages with content. It supports multilingual learners by encouraging diverse communication strategies, fostering creativity, and enabling them to engage with complex academic material (Garcia, 2011; Garcia & Kleyn, 2016). Ultimately, translanguaging empowers students to utilize all their linguistic resources for effective learning.

Research Objectives

1. To explore the attitudes of students majoring in English for Business Communication towards translanguaging practices in English learning.
2. To investigate the advantages of translanguaging practices for English for Business Communication students at a university in Eastern Thailand.

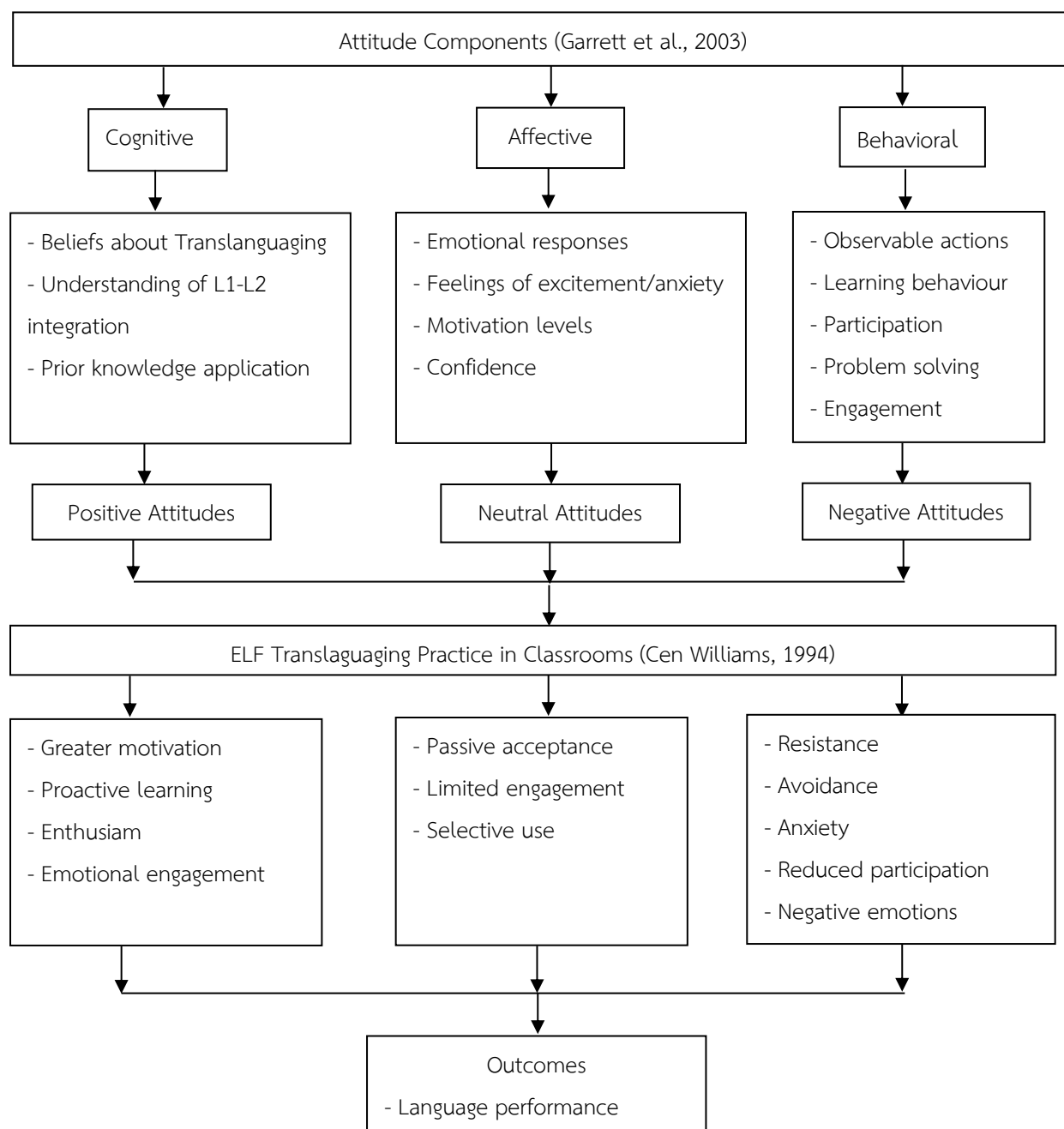

Figure 1. The conceptual framework of attitude in EFL translanguage practice classrooms

Research Methodology

Participants' background information

The study involved 64 Thai students enrolling in an English for Business Communication program. All of them were using English as a foreign language (EFL) in classrooms where English is a medium of instruction. The classroom was predominantly female. 64 students were selected conveniently to respond to the questionnaires, based on their consent and convenience to participate and 10 students were also

conveniently selected for interview. The researcher also participated in classroom activities to observe students using translanguaging strategies, ensuring diverse representation of student activity levels.

Research instruments

This study employed a mixed-methods approach, utilizing questionnaires and semi-structured interviews as its primary research instruments.

Questionnaire

An online questionnaire, adapted from Khonjan (2022), was administered to 64 students after they experienced lessons incorporating a translanguaging approach. The questionnaire consisted of 2 parts, with 21 items for each part. Part 1 corresponded to the research objective number 1 and part 2 corresponded to the research objective number 2. This questionnaire, distributed via Google Forms and taking 10-15 minutes to complete, gathered demographic information, students' opinions on lecturers' use of translanguaging (items 1-5), and open-ended questions exploring translanguaging as a learning strategy. The open-ended questions were designed to align with the study's objectives and were modified to suit the students' proficiency level. To ensure clarity and accuracy, the questionnaire was translated into Thai and then back-checked. Questionnaires were chosen for their cost-effectiveness in gathering representative and generalizable data (Ambele & Watson Todd, 2021). The questionnaire was evaluated by 5 experts for reliability of the Item Objective Congruence, IOC. The IOC results was 0.92 which can be used for data collection. Reliability of the questionnaire was calculated from the Item Objective Congruence, IOC formula stated in Thanapornpan (2007).

Semi-structured Interviews

In addition to the questionnaire, semi-structured interviews were conducted with 10 students who used translanguaging in their classrooms. There was 1 interview question for part 1 of the interview form, corresponding to the research objective number 1, and there were 2 interview questions for part 2 of the interview form, corresponding to the research objective number 2. These interviews aimed to gather detailed, focused, and in-depth insights into the impact of translanguaging as a learning strategy. The interview questions were developed from the questionnaire but expanded upon to explore the topic more comprehensively. This method was chosen for its ability to elicit rich and reliable data, leading to a deeper understanding of students' experiences and attitudes toward translanguaging (Bolderston, 2012; Al Balushi, 2018). The interview questions were evaluated by 5 experts for validity and reliability of the Item Objective Congruence, IOC. The IOC results was 1.00 which can be used for

data collection. Validity and reliability of the interview questions were calculated from the Item Objective Congruence, IOC formula stated in Thanapornpan (2007).

Data analysis

Quantitative Data Analysis

The quantitative data collected from the questionnaire were analyzed using descriptive statistics (frequency, percentage, and mean) via SPSS 24.0. The measurement criteria for the variables were based on a 5-level scale, as proposed by Srisa-ard (2000), to facilitate the effective interpretation of numerical data. The data were grouped into "class intervals" to simplify analysis and create frequency distributions, making the interpretation more accessible.

Qualitative Data Analysis

Qualitative data from the interviews were analyzed using Qualitative Content Analysis (QCA) by decoding the information from the informants to support the quantitative results. This method focuses on interpreting text data to identify patterns or themes through systematic coding and classification.

Both quantitative and qualitative analyses were guided by a translanguaging framework. This framework categorizes bilingual practices into two main areas: utilizing the full linguistic repertoire and establishing a translanguaging space for interactive learning. The analysis ultimately highlighted the effectiveness of translanguaging practices for English for Business Communication students at an Eastern University in Thailand.

Results

Quantitative

Table 1: Opinions of learners towards lecturers using translanguaging practices

Lecturers Using Both English and Thai	Frequency	Percentage
Very happy and motivated	21	32.8
Motivated	30	46.9
Neutral	12	18.8
Unhappy	1	1.6
Demotivated	0	0
Total	(N) 64	100

Table 1 shows that most learners felt motivated when lecturers used both English and Thai in the classroom, with 46.9% expressing motivation. Additionally, 32.8% of participants reported that they felt very happy and motivated, while 18.8% remained neutral, and only 1.6% felt unhappy.

Table 2: The benefits of Using Translanguaging Practices

Opinion of Participants	The percentage of occurrence					Total	Mean	S.D.
	Strongly agree	Agree	Neither agree nor disagree	Disagree	Strongly disagree			
helps to learn the target language (English)	17 (26.56%)	43 (67.18%)	3 (4.68%)	0 0	0 0	64	4.15	0.51
links previously learned knowledge in various situations	8 (12.50%)	53 (82.81%)	3 (4.68%)	0 0	0 0	64	4.07	0.40
help create new knowledge in the learning process	12 (18.75%)	47 (73.43%)	5 (7.81%)	0 0	0 0	64	4.10	0.50
lead to the application of new knowledge in any situation	14 (21.87%)	45 (70.31%)	5 (7.81%)	0 0	0 0	64	4.14	0.52
You dislike using translanguaging	2 (3.12%)	7 (10.93%)	18 (28.12%)	31 (48.43%)	6 (9.37%)	64	2.50	0.91
help understand difficult English content	28 (43.75%)	30 (46.87%)	5 (7.81%)	1 (1.56%)	0 0	64	4.32	0.68
help acquire more information for English learning	16 (25.00%)	45 (70.31%)	3 (4.68%)	0 0	0 0	64	4.20	0.50

Table 2: The benefits of Using Translanguaging Practices

Opinion of Participants	The percentage of occurrence					Total	Mean	S.D.
	Strongly agree	Agree	Neither agree nor disagree	Disagree	Strongly disagree			
influence daily life communication	9 (14.06%)	50 (78.12%)	4 (6.25%)	1 (1.56%)	0	64	4.04	0.51
help strive to learn more about target language in various situations	13 (20.31%)	43 (67.18%)	6 (9.37%)	2 (3.12%)	0	64	4.04	0.64
Total							3.95	0.58

Table 2 shows that most participants (67.18%) in the study believed that translanguaging effectively aided their English learning (see Table 2). A significant majority felt it helped them connect prior knowledge (82.81%) and construct new learning (73.43%). Participants also recognized its value in applying knowledge to diverse situations (70.31%).

Despite these perceived benefits, nearly half of the participants (48.43%) disliked using translanguaging in the classroom. When they did use it, their primary motivations were to comprehend challenging English content (46.87%) and to acquire additional information (70.31%). Furthermore, translanguaging was seen to influence their daily communication (78.12%) and boost their motivation to learn more (67.18%)

Qualitative

The interview data from ten students underscores a strong consensus on the benefits of translanguaging (Thai-English integration) in Thai EFL classrooms. Students, particularly those with limited proficiency, emphasized its role in enhancing comprehension, vocabulary retention (especially technical terms), and engagement, while reducing anxiety linked to English-only instruction. Translanguaging fostered inclusivity by accommodating diverse proficiency levels and allowing peer support during discussions. Emotional comfort was a recurring theme, as students reported feeling less stressed and more

confident when Thai explanations bridged comprehension gaps. However, a minority advocated for increased English exposure, arguing that it aligns with the rigor expected in an English for Business Communication program and provides necessary challenges for skill development. Despite this, most students, including those who disliked English, viewed translanguaging as vital for accessibility and reducing resistance to learning, suggesting a scaffolded approach—phasing in English while retaining Thai support—to balance immersion and comprehension.

While translanguaging was widely endorsed, higher-proficiency students highlighted potential drawbacks, such as reduced English immersion, slower language processing, or disengagement if overused. These learners recommended strategic application—reserving Thai for complex content—to maintain academic rigor. Notably, all students expressed strong motivation to master English, recognizing its global importance for career opportunities, cross-cultural communication, and personal growth. Many shared self-directed learning strategies (e.g., consuming English media, attending immersive programs) to supplement classroom instruction. Even those advocating moderation acknowledged translanguaging's utility in facilitating peer collaboration and clarifying challenging material. Collectively, the findings advocate for a flexible, context-sensitive implementation of translanguaging, tailored to proficiency levels and learning objectives, to optimize both cognitive and affective outcomes in Thai EFL contexts.

Conclusion and Discussion

This study, involving 64 Thai students in an English for Business Communication course, revealed that most participants, whose mother tongue is predominantly Thai (96.9%) and who primarily learn through English Medium Instruction (EMI) (90.6%), actively used translanguaging (Thai and English) in their English language learning. A significant portion of students (73.4%) reported average English proficiency, while 18.8% claimed good proficiency. These findings align with Dobinson et al. (2024), who emphasize the importance of accepting learners' use of native languages in language acquisition.

Students consistently valued the use of both Thai and English in instruction, noting its effectiveness in comprehending content, a finding supported by Lewis, Jones, and Baker (2012). Furthermore, a large majority of students (81.3%) engaged in daily English study for over an hour. Many expressed increased motivation and comfort with translanguaging in the classroom, corroborating Bouguerra's (2024) observation that translanguaging fosters a sense of security and enhances learning.

Regarding attitudes towards translanguaging, 46.88% of students preferred lecturers who used both Thai and English, finding it beneficial for content understanding. This aligns with Khonjan and Ambele's

(2023) findings that most teachers use translanguaging to facilitate meaning-making. Students reported that this bilingual approach made them feel more comfortable and motivated, reinforcing Bouguerra's (2024) assertion about positive learning experiences. Conversely, 42.18% preferred English-only instruction, believing it would enhance their language skills, echoing Hatoss's (2019) findings on student preferences for immersion. The study also highlighted that translanguaging aided in comprehending complex content and vocabulary, as students often translated English material into Thai. This supports research by Memari (2024) and Almashour (2024) on translanguaging's role in enhancing understanding and cultural connections. Students also noted improved classroom discussion engagement, leading to better fluency and participation (Le & Le, 2022).

Students overwhelmingly perceived translanguaging as a beneficial strategy for English learning, with 67.18% agreeing and 26.56% strongly agreeing that it aids comprehension and cognitive engagement (Lewis, Jones, & Baker, 2012). This positive perception is consistent with Peercy (2016), who highlights its role in fostering a positive learning environment, and Almashour (2024), who emphasizes its impact on identity expression by linking cultural backgrounds with academic settings. Students leveraged translanguaging to connect prior knowledge (82.81% agree) and generate new knowledge (73.43% agree) (Sayer, 2013), a role further supported by Ambele (2022) and Garcia (2011) in expanding learning experiences. However, 48.43% of participants expressed concerns about potential over-reliance on translanguaging hindering English proficiency (Khonjan & Ambele, 2023). Nevertheless, its benefits in enhancing comprehension and class participation were evident (Ooi & Aziz, 2021; Dobinson et al., 2024). Students acknowledged its advantages, particularly in understanding complex content (King, 2013; Gort & Sembiante, 2015), though some suggested limiting its use to essential explanations to maintain a balance with English immersion (Chronaki et al., 2022). Translanguaging also positively influenced daily communication and motivated language learning (Almashour, 2024). These findings collectively underscore the necessity of recognizing translanguaging as a valuable educational tool in multilingual classrooms.

Translanguaging has proven to be an effective strategy for English language learning within an English for Business Communication context. For the predominantly Thai-speaking participants, most of whom learn through EMI and report average English proficiency, the use of both Thai and English in the classroom was largely encouraged by lecturers (85.9%) and perceived positively by students. Students, many of whom study English for over an hour daily and engage with English online, reported feeling

motivated when lecturers used translanguaging (46.9%). This strategy significantly aided students in acquiring the target language by connecting prior knowledge, facilitating the creation of new knowledge, supporting the understanding of complex content, enhancing cognitive application, and aiding in identity expression. It also improved English vocabulary and comprehension, particularly for lower-proficiency learners, leading to more active classroom participation. Students generally favored translanguaging for easing their learning process, viewing it as crucial for understanding English content and facilitating effective communication in their future careers. They also believed it assisted in vocabulary comprehension, reduced learning time, and promoted better information retention. Ultimately, translanguaging is highly valued by students for its role in English language acquisition, comprehension, and application, enabling deeper content engagement and preparing them for professional interactions. Their positive attitudes suggest it is an essential tool for English language development, especially for those struggling with proficiency, and significantly influences learner motivation and engagement.

The interviews supported these quantitative results that students, especially those with limited proficiency, reported that translanguaging enhanced comprehension and vocabulary retention, while reducing the anxiety associated with English-only instruction. This creates a more inclusive environment, as supported by research from Percy (2016). Students also noted improved classroom discussion engagement, which contributed to better fluency and participation.

Recommendation

Given that this study involved 64 participants from a specific English for Business Communication program at a university in Thailand, its findings may not be generalizable to all learners. Future research should include a broader range of English proficiency levels across Thailand, examining both English and non-English majors. Comparing these groups could provide valuable insights into the most effective teaching methods for diverse learners, ultimately contributing to improved teaching practices and language learning strategies.

Acknowledgements

This research was funded by a research grant from the revenue budget of the Faculty of Science and Arts, Burapha University, for the fiscal year 2024, under contract number 1/2024. This research paper is approved by Human Ethics Committee from Burapha University, No.HU127/2567 (E2).

References

- Al Balushi, K. (2018). The use of online semi-structured interviews in interpretive research. *International Journal of Science and Research (IJSR)*, 7(4), 726–732. <https://doi.org/10.21275/ART20181393>
- Almashour, M. (2024). Department of English Language and Literature, Faculty of Foreign Languages, the University of Jordan, Amman, Jordan. *Frontiers in Education*. <https://doi.org/10.3389/feduc.2024.1464741>
- Ambele, E. A. (2022). Supporting English teaching in Thailand by accepting translanguaging: Views from Thai university teachers. *Issues in Educational Research*, 32(3), 871–886.
- Ambele, E. A., & Watson Todd, W. (2021). Translanguaging patterns in everyday urban conversations in Cameroon. *International Journal of the Sociology of Language*, 2022(273), 181–197. <https://doi.org/10.1515/ijsl-2020-0118>
- Bolderston, A. (2012). Conducting a research interview. *Journal of Medical Imaging and Radiation Sciences*, 43(1), 66–76. <https://doi.org/10.1016/j.jmir.2011.12.002>
- Bouguerra, M. A. (2024). Exploring the use of translanguaging in the EFL classroom: Students' feelings and attitudes on the role of first language and English-only instruction. *Linguistics and Culture Review*, 8(1), 38–66. <https://doi.org/10.21744/lingcure.v8n1.2300>
- Champlin, M. J. (2016). *Translanguaging and bilingual learners: A study of how translanguaging promotes literacy skills in bilingual students*. Master's thesis. St. John Fisher University.
- Chronaki, A., Planas, N., & Svensson Källberg, P. (2022). Onto/epistemic violence and dialogicality in translanguaging practices across multilingual mathematics classrooms. *Teachers College Record*, 124(5), 108–126.
- Dobinson, T., Dryden, S., Dovchin, S., Gong, Q., & Mercieca, P. (2024). Translanguaging and “English only” at universities: On behalf of TESOL International Association. *TESOL Quarterly*, 58(1), March 2024.
- Garrett, P., Coupland, N., & Williams, A. (2003). *Investigating language attitudes: Social meanings of dialect, ethnicity, and performance*. University of Wales Press.
- García, O. (2009). *Bilingual education in the 21st century: A global perspective*. Blackwell/Wiley.
- García, O. (2011). Translanguaging in bilingual education. In C. Baker & D. Wright (Eds.), *Foundations of bilingual education and bilingualism* (5th ed., pp. 396–397). Multilingual Matters.
- García, O., & Kleyn, T. (Eds.). (2016). *Translanguaging with multilingual students: Learning from classroom moments*. Routledge.
- García, O., & Lin, A. M. Y. (2016). Translanguaging in bilingual education. In O. García, A. M. Y. Lin, & S. May (Eds.), *Bilingual and multilingual education* (pp. 117–130). Springer.

- García, O., & Wei, L. (2014). *Translanguaging: Language, bilingualism and education*. Palgrave Macmillan.
- Gort, M., & Sembiante, S. F. (2015). Navigating hybridized language learning spaces through translanguaging pedagogy: Dual language preschool teachers' languaging practices in support of emergent bilingual children's performance of academic discourse. *International Multilingual Research Journal*, 9(1), 7–25.
- Hamman, S. (2018). Translanguaging and positioning in two-way dual language classrooms: A case for criticality. *CATESOL Journal*, 30(1), 1–25.
- Hatoss, A. (2019). Linguistic landscapes: An experiential learning project for developing intercultural competence. *Australian Review of Applied Linguistics*, 42, 146–170. <https://doi.org/10.1075/ara.00022.hat>
- Juntakun, C. (2019). *Communication strategies and sequences used by Thai tour guides: A case study of tour guides working at Wat Yanasangwararam, Pattaya City, Chon Buri Province*. Master's thesis. Burapha University.
- Kampittayakul, T. (2018). The role of translanguaging in improving Thai learners' interactional competence in dyadic English as a foreign language tutorial session. *PASAA*, 56, 80–111.
- Khonjan, S. (2022). *Teachers' perceptions and practices of translanguaging in Thai EFL classroom*. (Master's thesis). Mahasarakham University. <http://202.28.34.124/dspace/handle/123456789/1592>
- Khonjan, S., & Ambele, E. A. (2023). Translanguaging practices in a Thai classroom context: Views from Thai primary and secondary school teachers. *Journal of Modern Learning Development*, 8(11), 338–351. <https://doi.org/10.30935/jmld.12656>
- King, J. (2013). Silence in the second language classrooms of Japanese universities. *Applied Linguistics*, 34(3), 325–343.
- Le, X., & Le, T. (2022). Factors affecting students' attitudes towards learning English as a foreign language in a tertiary institution of Vietnam. *International Journal of TESOL & Education*, 2(2), 168–185. <https://doi.org/10.54855/ijte.22229>
- Lee, H., Fridlind, A. M., & Ackerman, A. S. (2021). An evaluation of size-resolved cloud microphysics scheme numerics for use with radar observations. *Journal of the Atmospheric Sciences*, 78(5), 1629–1645.
- Lewis, G., Jones, B., & Baker, G. (2012). Translanguaging: Origins and development from school to street and beyond. *Educational Research and Evaluation*.

- Li, W. (2011). Moment analysis and translanguaging space: Discursive construction of identities by multilingual Chinese youth in Britain. *Journal of Pragmatics*, 43(5), 1222-1235.
<https://doi.org/10.1016/j.pragma.2010.07.035>
- Lopez, A. A., Turkan, S., & Guzman-Orth, D. (2017). Conceptualizing the use of translanguaging in initial content assessments for newly arrived emergent bilingual students. *ETS Research Report Series*, 2017(1), 1–12. <https://doi.org/10.1002/ets2.12140>
- Memari, M. (2024). Language skills development via translanguaging: A case of EFL context. *Teaching English Language*, 18(2), 379–406. <https://doi.org/10.22132/tel.2023.392066.1458>
- Ooi, C. L., & Aziz, A. A. (2021). Translanguaging pedagogy in the ESL classroom: A systematic review. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*, 10(3), 678–705. <https://doi.org/10.6007/IJARPED/v10-i3/10606>
- Palmer, D. K., Martínez, R. A., Mateus, S. G., & Henderson, K. (2014). Reframing the debate on language separation: Toward a vision for translanguaging pedagogies in the dual language classroom. *The Modern Language Journal*, 98(3), 757–772.
- Peercy, M. M. (2016). New pedagogies in teacher education for teaching linguistically diverse learners. *International Multilingual Research Journal*, 10(3), 165–167.
- Sayer, P. (2013). Translanguaging, Tex-Mex, and bilingual pedagogy: Emergent bilinguals learning through the vernacular. *TESOL Quarterly*, 47(1), 63–88.
- Srisa-ard, B. (2002). *Basic research*. (7 th ed.) Bangkok: Suweeriyasan.
- Thanapornpan, B. (2007). *Content validity analysis using IOC method*. Chulalongkorn University.
- Wang, D. (2019). Translanguaging in Chinese foreign language classrooms: Students' and teachers' attitudes and practices. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 22(2), 138-149.
- Williams, C. (1994). *An evaluation of teaching and learning methods in the context of bilingual secondary education*. (Doctoral dissertation). University of Bangor.
- Williams, C. (1996). Secondary education: Teaching in the bilingual situation. In C. Williams, G.Lewis, & C. Baker (Eds.), *The language policy: Taking stock* (pp. 193–211). CAI.
- Zhang, Y., & Wei, R. (2021). Strategic use of L1 in Chinese EMI classrooms: A translanguaging perspective. In W. Tsou & W. Baker (Eds.), *English-medium instruction translanguaging practices in Asia: Theories, frameworks, and implementation in higher education* (pp.101–118). Springer.

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาอบชุบโลหะ

ภัทรพล พูลสวัสดิ์^{1*} ชลธิศ ปิติภูมิสุขสันต์¹ และ ปราโมทย์ วีรานุกูล¹

¹คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Received: 3 July 2025 / Revised: 6 August 2025 / Accepted: 21 August 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาอบชุบโลหะ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาอบชุบโลหะ และ 3) ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาอบชุบโลหะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 แผนกช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ จำนวน 2 กลุ่ม จำนวน 40 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ใช้การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อชุดกิจกรรม 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน และ 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นได้รับการประเมินความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$, $S.D.=0.58$) 2) นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มสืบค้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{X}=4.50$, $S.D.=0.59$)

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ, เทคนิคสืบค้น, งานอบชุบโลหะ

The Development of Cooperative Learning Activities with Group Investigation (GI) Technique to Enhance Learning in Metal Heat Treatment

Pattarapon Poolsawat^{1*} Chonlathit Pitipoomsuksan¹ and Pramot Weeranukul¹

¹Faculty of Industrial Education, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

Abstract

The objectives of this study were to: 1) develop an instructional activity package integrating the Group Investigation (GI) cooperative learning technique to enhance student learning in the Metal Heat Treatment course; 2) compare the academic achievement of students instructed using the developed activity package with those taught through conventional methods; and 3) evaluate student satisfaction with the developed instructional activity package. The participants were 40 second-year vocational certificate students majoring in Machine Shop Technology at Samutprakan Technical College. They were assigned to either an experimental group or a control group through cluster random sampling. The research instruments included: 1) the instructional activity package; 2) an expert evaluation form assessing the appropriateness of the activity package; 3) a student satisfaction questionnaire; and 4) an academic achievement test. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and independent samples t-test. The findings revealed that: 1) the developed instructional activity package was rated by experts as highly appropriate ($\bar{x}=4.54$, $S.D.=0.58$); (2) the experimental group demonstrated significantly higher academic achievement than the control group at the .05 level of significance; and (3) student satisfaction with the instructional activity package was at a high level ($\bar{x}=4.50$, $S.D.=0.59$).

Keywords: Cooperative Learning Activities, Group Investigation, Metalworking

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 โลกได้เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องในหลากหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม หรือแม้แต่การศึกษา ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้คน รวมถึงแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทยด้วย (Pena-Lopez, 2015) สถานการณ์ดังกล่าวจึงทำให้เกิดความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาทักษะและความสามารถของประชากร เพื่อให้สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ (Trilling & Fadel, 2009) อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน โดยเฉพาะในระดับอาชีวศึกษายังคงใช้วิธีการสอนแบบเดิมที่เน้นการบรรยายและการท่องจำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมที่ต้องการแรงงานที่มีทักษะเชิงปฏิบัติและสามารถคิดแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีแนวโน้มลดลง นอกจากนี้ แนวทางการสอนแบบเดิมยังขาดความยืดหยุ่นในการเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับบริบทของท้องถิ่น จึงไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและความต้องการของอาชีพในแต่ละพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม (Saavedra & Opfer, 2012)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนโดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือกันในการทำกิจกรรม การเรียนแบบนี้ช่วยพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนและทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น (โสรัจจ์ แสนคำ, 2560) โดยเทคนิคกลุ่มสืบค้น (Group Investigation : GI) เป็นรูปแบบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันในการสืบค้นข้อมูล วิเคราะห์ และสรุปผลเป็นกลุ่ม ทั้งนี้ยังฝึกทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นระบบ ผ่าน 6 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) การเลือกหัวข้อ 2) การวางแผนการสืบค้น 3) การรวบรวมข้อมูล 4) การวิเคราะห์ผล 5) การนำเสนอ และ 6) การประเมินผล ซึ่งครูผู้สอนมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกและสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้น่าเรียน และนำศึกษาค้นคว้าหาความรู้ สร้างสถานการณ์หรือปัญหาให้นักเรียนขัดแย้งทางความคิด ข้อสงสัย และช่วยระดมความคิดเพื่อแก้ปัญหาอย่างถูกวิธี และมีความหลากหลาย (โชติกา ไชยธานี และธัญญลักษณ์ เขจรศักดิ์, 2565) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติยาภรณ์ เหมทัย และไชยวัฒน์ ชุ่มนาเสียว (2565) ได้ทำการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มสืบค้นร่วมกับสื่อประสมช่วยพัฒนาทักษะการพูดและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคสืบค้นร่วมกับสื่อประสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิษชาพร จอมคำสิงห์ และปิยลักษณ์ โพธิวรรณ (2566) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิคกลุ่มสืบค้น เรื่องภัยพิบัติทางธรรมชาติ ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการพัฒนาแผนกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิคกลุ่มสืบค้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้ชุดจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิคกลุ่มสืบค้น เรื่องภัยพิบัติทางธรรมชาติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิคกลุ่มสืบค้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

การศึกษาครั้งนี้มีความสำคัญในการพัฒนาแนวทางการเรียนการสอนที่สามารถกระตุ้นความสนใจและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาอบชุปโลหะ เรื่องกรรมวิธีทางความร้อน โดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น ซึ่งช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น พร้อมทั้งพัฒนาทักษะต่าง ๆ เช่น การทำงานร่วมกัน และการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยนี้จะช่วยให้เราสามารถเข้าใจวิธีการแก้ไขปัญหาจากรูปแบบการเรียนการสอนแบบเดิม และพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาอบชุปโลหะ
- 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI)
- 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI)

สมมติฐานการวิจัย

- 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคสืบค้น (GI) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาอบชุปโลหะ โดยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญว่าอยู่ในระดับมาก
- 2) นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรม GI จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
- 3) นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรม GI จะมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แผนกช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ จำนวน 168 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 2 แผนกช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาอบชุปโลหะ จำนวน 2 กลุ่ม จำนวน 40 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม จำนวน 20 คน และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวน 20 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาขึ้นในการดำเนินการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาอบชุปโลหะ มีดังต่อไปนี้

- 2.1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาอบชุปโลหะ

2.2 แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI)

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก

2.4 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI)

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาอบขุบโลหะ มีขั้นตอนดำเนินการ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.1.1 ศึกษาเนื้อหาวิชาอบขุบโลหะ เรื่องกรรมวิธีทางความร้อน ประกอบด้วย สารสำคัญของเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาสาระ

3.1.2 ศึกษาทฤษฎีแนวคิด และงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) การเลือกหัวข้อและการจัดกลุ่ม (Topic Selection and Grouping) 2) การวางแผนการสืบค้น (Planning the Investigation) 3) การสืบค้นและรวบรวมข้อมูล (Carrying Out the Investigation) 4) การวิเคราะห์และสรุปผล (Analyzing and Summarizing Information) 5) การนำเสนอผลการค้นคว้า (Presenting the Findings) และ 6) การประเมินผลและการสะท้อนกลับ (Evaluation and Reflection)

3.1.3 นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้อง และปรับปรุงแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษา

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องกรรมวิธีทางความร้อน โดยใช้เทคนิคสืบค้น

นายจักรพล พูลสวัสดิ์
สาขาวิชาวิศวกรรมและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

วิชา : วัสดุโลหะ	สาขาวิชาวิศวกรรมและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
เรื่อง : กรรมวิธีทางความร้อน	ผู้สอน : นายจักรพล พูลสวัสดิ์ แผนการจัดการเรียน 1 / 4

สาระสำคัญของเนื้อหา
กรรมวิธีทางความร้อน ได้แก่ การหล่อ การอบอ่อน การชุบแข็ง และการอบคืนตัว เป็นกระบวนการทางเทคโนโลยีที่ใช้เพื่อปรับปรุงสมบัติทางกลของโลหะ ไม่ว่าจะเป็นการกำจัดความเค้นที่เกิดขึ้นในกระบวนการขึ้นรูป การเพิ่มความแข็งแรงและความทนทาน หรือการปรับปรุงผิวสัมผัสของโลหะ เพื่อให้สามารถนำไปใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความต้องการของอุตสาหกรรมต่าง ๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับกระบวนการอบอ่อน
2. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับกระบวนการชุบแข็งเพื่อปรับปรุงคุณสมบัติ
3. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับกระบวนการอบคืนตัว
4. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับกระบวนการอบคืนตัว

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
หลังจากผู้เรียนเรียนเรื่องกรรมวิธีทางความร้อนแล้วผู้เรียนจะสามารถ :

1. อธิบายหลักการการอบอ่อนได้
2. อธิบายหลักการการชุบแข็งได้
3. อธิบายหลักการการอบคืนตัวได้
4. อธิบายหลักการการอบคืนตัวได้
5. อธิบายหลักการการอบคืนตัวได้

เนื้อหาสาระ

1. การอบอ่อน (Annealing)
2. การชุบแข็ง (Hardening)
3. การอบคืนตัว (Tempering)

วิชา : วัสดุโลหะ	สาขาวิชาวิศวกรรมและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
เรื่อง : กรรมวิธีทางความร้อน	ผู้สอน : นายจักรพล พูลสวัสดิ์ ใบเนื้อหา 1 / 12

1. การอบอ่อน (Annealing)
การอบอ่อนเป็นการควบคุมกระบวนการทางความร้อนของโลหะที่จัดเรียงและทำการควบคุมอุณหภูมิให้เย็นลงอย่างช้า ๆ โดยกระบวนการควบคุมอุณหภูมิที่ดำเนินการในลักษณะที่เฉพาะเจาะจง

ภาพชิ้นงานโลหะ

การอบอ่อนโลหะเป็นการควบคุมกระบวนการที่โลหะได้รับความร้อนจนถึงอุณหภูมิที่จุดหลอมเหลวแล้วทำการเย็นลงอย่างช้า ๆ (โดยเป็นของเหลว) โดยโลหะไม่เสียรูป หลังจากที่ได้ถึงอุณหภูมิที่กำหนด จะทำการควบคุมอุณหภูมิและปล่อยให้โลหะเย็นตัวลงช้า ๆ ภายในเตา กระบวนการนี้จะช่วยลดความเค้นภายในของโลหะ การอบอ่อนอาจใช้เวลาหลายชั่วโมงหรือหลายวัน ขึ้นอยู่กับขนาดของชิ้นงาน เพื่อให้ได้คุณสมบัติตามที่ต้องการ โดยอาจใช้ในหลายวิธีด้วยกันได้แก่ การอบอ่อน

2. การชุบแข็ง (Normalizing)
การชุบแข็ง เป็นการทำให้ความเย็นตัวเร็วกว่า การอบอ่อน โดยวิธีการหลอมโลหะ โดยอุณหภูมิความร้อนเหนือ แนวเส้นอุณหภูมิของการเย็นตัวลงแล้ว แล้วทำการอบเย็นลงด้วยอุณหภูมิที่ต่ำกว่าอุณหภูมิที่จุดหลอมเหลวแล้วปล่อยให้เย็นตัวลงช้า ๆ ภายในเตา จนกระทั่งเย็นตัวถึงอุณหภูมิที่ต้องการแล้วปล่อยให้เย็นตัวลงช้า ๆ ในลักษณะนี้ จะช่วยลดความเค้นภายในของโลหะได้ โดยอาจใช้ในหลายวิธีด้วยกันได้แก่ การชุบแข็ง

2.1 ผลจากการดำเนินการอบอ่อน และการชุบแข็ง
กระบวนการอบอ่อนและการชุบแข็งมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงโครงสร้างจุลภาคของโลหะและลดความเค้นภายใน ส่งผลให้ชิ้นงานมีความแข็งแรงและมีความทนทานขึ้น ลดความบิดงอ และเพิ่มความเสถียรให้กับชิ้นงานและเพิ่มความแข็งแรงของชิ้นงาน การอบอ่อนและชุบแข็งช่วยลดความเค้นภายในของโลหะและลดความบิดงอของชิ้นงาน

ภาพที่ 1 ตัวอย่างชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาอบขุบโลหะ

3.2 แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.2.1 ศึกษาแนวคิด และหลักการสร้างเครื่องมือแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นการประเมิน 5 ด้าน (เกษณี พิมพ์าลัย และวัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง, 2567) ได้แก่ 1) ด้านคำแนะนำการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดการเรียนเรียนรู้ 3) ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ 4) ด้านสื่อ และ 5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3.2.2 วางแผนการสร้างเครื่องมือแบบประเมินความคิดเห็นเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับประเด็นการประเมินกับข้อคำถามของแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) ในประเด็นต่าง ๆ

3.2.3 สร้างแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาอบชุบโลหะ ตามประเด็นต่าง ๆ

3.2.4 นำแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถามและปรับปรุงแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษา

3.2.5 นำแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2554) ระหว่างนิยามศัพท์กับข้อคำถามของแบบประเมินชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการเรียนการสอน จำนวน 5 คน และผลค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

3.2.6 นำแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) ที่ได้ปรับปรุงแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการเรียนการสอน จำนวน 5 คน โดยแปลผลตามเกณฑ์ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามแนวคิดของพรณี ลีกิจวัฒน์ (2558)

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอบชุบโลหะ เรื่องกรรมวิธีทางความร้อน เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.3.1 ศึกษาหลักสูตรรายวิชาอบชุบโลหะ รหัส 20102-2010 เรื่องกรรมวิธีทางความร้อน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2562

3.3.2 สร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบ (Test Blueprint) เพื่อให้สามารถสร้างข้อสอบได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในรายวิชาอบชุบโลหะ เรื่องกรรมวิธีทางความร้อน

3.3.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอบชุบโลหะ เรื่องกรรมวิธีทางความร้อน เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

3.3.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอบชุปโลหะ เรื่องกรรมวิธีทางความร้อน ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของระหว่างวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมกับข้อคำถามของข้อสอบ และปรับปรุงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษา

3.3.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอบชุปโลหะ เรื่องกรรมวิธีทางความร้อน ที่สร้างขึ้น ไปตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2554) ระหว่างวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมกับข้อคำถามของข้อสอบ เรื่องกรรมวิธีทางความร้อน ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสปีคัน (GI) โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการเรียนการสอน จำนวน 5 คน และผลค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในช่วงระหว่าง 0.80-1.00

3.3.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอบชุปโลหะ เรื่องกรรมวิธีทางความร้อน เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จำนวน 20 คน

3.3.7 นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก โดยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอบชุปโลหะ เรื่องกรรมวิธีทางความร้อน จำนวน 30 ข้อ ค่าความยากง่ายอยู่ในช่วงระหว่าง 0.21-0.79 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วงระหว่าง 0.35-0.80

3.3.8 นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (KR-20) โดยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอบชุปโลหะ เรื่องกรรมวิธีทางความร้อน ทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

3.3.9 ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอบชุปโลหะ เรื่องกรรมวิธีทางความร้อน เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสปีคัน (GI) ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสปีคัน (GI) มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.4.1 ศึกษาแนวคิด และหลักการสร้างเครื่องมือแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสปีคัน (GI) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นการประเมิน 3 ด้าน (ศิษการปริญญากาญจน์ และศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย, 2562) ได้แก่ 1) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 2) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และ 3) ด้านบรรยากาศในห้องเรียน

3.4.2 วางแผนการสร้างเครื่องมือแบบประเมินความพึงพอใจเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับประเด็นการประเมินกับข้อคำถามของแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสปีคัน (GI) ในประเด็นต่าง ๆ

3.4.3 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสปีคัน (GI) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3.4.4 นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสับคัน (GI) ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของข้อความ และปรับปรุงแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษา

3.4.5 นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสับคัน (GI) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2554) ระหว่างนิยามศัพท์กับข้อความของแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสับคัน (GI) โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการเรียนการสอน จำนวน 5 คน และผลค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

3.4.6 ได้นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสับคัน (GI) เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มทดลองโดยแปลผลตามเกณฑ์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2545)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการทดลองงานวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสับคัน (GI) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาอบชูปโลหะ โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1.1 ติดต่อยื่นคำร้องขออนุมัติหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัยด้านต่าง ๆ จากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

4.1.2 นำหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัยด้านต่าง ๆ เพื่อขออนุญาต และประสานงานในการเก็บข้อมูลในงานวิจัย

4.1.3 ดำเนินการขอความอนุเคราะห์จากสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลงานวิจัย

4.1.4 ทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสับคัน (GI) ดังในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสับคัน (GI) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาอบชูปโลหะ

4.1.5 ปรับปรุงชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสับคัน (GI) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาอบชูปโลหะ

4.1.6 นำไปใช้จริง และเก็บผลการทดลอง

4.2 การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) เป็นการวิจัยเชิงทดลองระหว่างกลุ่ม (Static Group Comparison Design) ได้แก่ กลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน ซึ่งกลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาและผ่านการตรวจสอบคุณภาพเรียบร้อยแล้ว ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบปกติที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาอบชุบโลหะ

4.2.1 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) เรื่องกรรมวิธีทางความร้อนในรายวิชาอบชุบโลหะกับกลุ่มทดลองจำนวน 20 คน และ ส่วนกลุ่มจำนวน 20 คน ดำเนินการสอนด้วยวิธีปกติ ดังในภาพที่ 3 ถึงภาพที่ 7

ภาพที่ 3 การเลือกหัวข้อและการจัดกลุ่ม และการวางแผนการสืบค้น

ภาพที่ 5 การวิเคราะห์และสรุปผล

ภาพที่ 4 การสืบค้นและรวบรวมข้อมูล

ภาพที่ 6 การนำเสนอผลการค้นคว้า

ภาพที่ 7 การประเมินผลและการสะท้อนกลับ

4.2.2 ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอบชุปโลหะ เรื่องกรรมวิธีทางความร้อนเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ กับกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง

4.2.3 นำผลที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

1) ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องกรรมวิธีทางความร้อนโดยใช้เทคนิคกลุ่มสืบค้น

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาอบชุปโลหะ

รายการ	$\bar{X}$	<i>S.D.</i>	แปลผล
1. ด้านคำแนะนำการใช้กิจกรรมการเรียนรู้	4.35	0.81	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนเรียนรู้	4.40	0.50	มาก
3. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้	4.50	0.51	มาก
4. ด้านสื่อ	4.65	0.49	มากที่สุด
5. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.80	0.41	มากที่สุด
ภาพรวม	4.54	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาอบชุปโลหะ พบว่า ในภาพรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$, *S.D.*=0.58) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.35 – 4.80 พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.80$, *S.D.*= 0.41) รองลงมา คือ ด้านสื่อ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.65$, *S.D.*=0.49) ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.50$, *S.D.*= 0.51) ด้านการจัดการเรียนเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.40$, *S.D.*= 0.50) และด้านคำแนะนำการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$, *S.D.*=0.81) ตามลำดับ

2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาอบชุปโลหะ

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI)

กลุ่ม	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test	df	p-value*
นักเรียนกลุ่มทดลอง	20	27.00	3.79	10.77	36	0.00
นักเรียนกลุ่มควบคุม	20	21.00	2.42			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 20 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 27.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.79 นักเรียนกลุ่มควบคุม จำนวน 20 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 21.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.42 เมื่อทดสอบสมมติฐานทางสถิติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาอบชุปโลหะ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 10.77$, $p = 0.00$, $df = 36$)

3) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI)

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	4.59	0.51	มากที่สุด
2. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.32	0.66	มาก
3. ด้านบรรยากาศในห้องเรียน	4.60	0.53	มากที่สุด
ภาพรวม	4.50	0.59	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) พบว่า ในภาพรวมการประเมินความพึงพอใจชุดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.50$, $S.D.=0.59$) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.32 - 4.60 พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบรรยากาศในห้องเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$, $S.D.=0.53$) รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

สอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59$, $S.D.=0.51$) และด้านประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$, $S.D.=0.66$) ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

1) ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสับคัน (GI) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชา **อบชุบโลหะ** ซึ่งประกอบด้วยประเด็นการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคำแนะนำการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดการเรียนเรียนรู้ 3) ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ 4) ด้านสื่อ และ 5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมดังกล่าวมีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชชาพร จอมคำสิงห์ และปิยลักษณ์ โพธิวรรณ (2566) ได้ทำการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิคสับคัน เรื่องภัยพิบัติทางธรรมชาติ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์ดา งานหมั่น (2566) ได้กล่าวว่าหลักการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม และการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง โดยกิจกรรมที่ออกแบบภายใต้หลักการนี้ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะทางสังคม เช่น ความรับผิดชอบ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ ยังเป็นแนวทางที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสับคัน (GI) พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเทคนิคกลุ่มสับคัน (GI) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 10.77$, $p = 0.00$) โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 27.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.79 ขณะที่กลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 21.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.42 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคสับคัน ส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ดีกว่าการจัดการเรียนการสอนแบบปกติอย่างชัดเจน โดยนักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสะท้อนถึงประสิทธิภาพของเทคนิคสับคัน (GI) ในการส่งเสริมความเข้าใจและการเรียนรู้เชิงลึกของนักเรียนในวิชาอบชุบโลหะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโชติกา ไชยธานี และธัญญลักษณ์ เขจรภักดิ์ (2565) ได้ทำการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคสับคัน เรื่องสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดทักษะการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมดังกล่าวเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิณณพจน์ มีตุวงศ์ และสุทธิชา วิเศษนคร (2567) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้การพูดนำเสนอในรายวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวนครราชสีมา ระหว่างก่อนและหลังเรียน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

การพูดนำเสนอในรายวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ โดยใช้กระบวนการกลุ่มด้วยเทคนิคกลุ่มสืบค้น ระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ที่กำหนด พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 7.31 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 16.21 โดยหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การเปรียบเทียบระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดร้อยละ 70 พบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คิดเป็นร้อยละ 16.21

3) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคสืบค้น (GI) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นการประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 2) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ 3) ด้านบรรยากาศในห้องเรียน พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มสืบค้นในรายวิชาอบชบโลหะตอบโจทย์ผู้เรียนได้ดี ช่วยให้รู้สึกสนุกกับการเรียนมากขึ้น และมีส่วนร่วมร่วมกับเพื่อน ๆ ในการหาความรู้ด้วยตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมพูนุท เมฆเมืองทอง และคณะ (2565) ได้ทำการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน วิชางานไฟฟ้าเบื้องต้น 2 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน ในภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัย ชินอ่อน และจิตรรัตน์ สมานพันธ์ (2568) ที่ได้ทำการศึกษารูปแบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับชุดกิจกรรมในรายวิชาการบัญชีห้างหุ้นส่วน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในด้านสาระการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ แสดงให้เห็นว่าการออกแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการทำงานกลุ่มและการใช้สื่อหลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกมีส่วนร่วมเกิดความมั่นใจในการเรียนรู้ และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องกรรมวิธีทางความร้อน โดยใช้เทคนิคกลุ่มสืบค้น สามารถเสนอข้อเสนอแนะได้ดังนี้

- 1) ควรนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ โดยเฉพาะในสายวิชาช่างอุตสาหกรรม เนื่องจากพบว่ามีประสิทธิภาพในการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2) ควรขยายการวิจัยไปยังกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายมากขึ้น เช่น วิทยาลัยในภูมิภาคอื่น หรือแผนกวิชาอื่น เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของผลวิจัย
- 3) เทคนิคกลุ่มสืบค้นสามารถใช้เป็นแนวทางจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ควรส่งเสริมให้ครูหรือผู้สอนในระดับอาชีวศึกษาเรียนรู้และฝึกอบรมเพื่อนำเทคนิคนี้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- กฤติยาภรณ์ เหมพิ้ย และไชยวัฒน์ ชุ่มนาเสียว. (2565). การพัฒนาทักษะการพูด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค G.I ร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1. *Phimoldhamma Research Institute Journal*. 9(2), 67-81.
- เกษณี พิมพ์าลัย และวัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง. (2567). การพัฒนาชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์โดยใช้ วิธีการสอนแบบ ศูนย์การเรียนรู้ร่วมกับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก. *วารสารสันติศึกษา ปรีทรรศน์ มจร*, 12(4), 1423-1434.
- จิณณพจน์ มีตุวงศ์ และสุทธิชา วิเศษนคร. (2567). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้การพูดนำเสนอในรายวิชา ภาษาไทย เพื่ออาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวนครราชสีมา โดยใช้กระบวนการกลุ่มด้วยเทคนิคกลุ่มสืบค้น (Group Investigation: GI). *วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 6(1), 63-75.
- ชมพู นุท เมฆเมืองทอง, ธนาวัฒน์ สิมศรี และสุรกานต์ จังหาร. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันวิชาการงานไฟฟ้าเบื้องต้น 2 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. *JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE FOR LOCAL RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY*, 6(3), 231-239.
- โชติกา ไชยธานี และธัญญลักษณ์ เขจรภักดี. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค GI เรื่องสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 2(4), 275-286.
- ฒิชากร ปริญญากาญจน์ และศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย. (2562). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TAI เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องการบวกและการลบเลขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 17(2), 115-128.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พรณี ลีกิจวัฒน์. (2558). *วิธีการวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: มินิ เซอร์วิส ซัพพลาย.
- พิชชาพร จอมคำสิงห์ และปิยลักษณ์ โพธิวรรณ. (2566). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่ม ร่วมมือเทคนิค GI เรื่องภัยพิบัติทางธรรมชาติ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 17(3), 147-158.
- ศักดิ์ดา งานหมั่น. (2566). การพัฒนารูปแบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ. *Journal of Dhammaduta*, 3(2), 76-88.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. (2554). *การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์*. พิมพ์ครั้งที่ 22. กรุงเทพฯ: บริษัท วีพริ้นท์ (1991) จำกัด.

- โสรัจจ์ แสนคำ. (2560). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค LT ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(1), 1506-1522.
- อุทัย ชินอ่อน และธิดารัตน์ สมานพันธ์. (2568). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับชุดกิจกรรมวิชาการบัญชีห้างหุ้นส่วนของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2. *วารสารเสียงธรรมจากมหายาน*, 11(1), 210-219.
- Pena-Lopez, I. (2015). *Rethinking Education: Towards a global common good*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), Paris.
- Saavedra, A.R., & Opfer, V. D. (2012). Learning 21st-century skills requires 21st-century teaching. *Phi Delta Kappan*, 94(2), 8-13.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. John Wiley & Sons.

ส่วนประสมการตลาดเพื่อการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดจันทบุรี

บุญญ์นรินทร์ อังศุธิกุล^{1*} ขวลิย์ ณ ถลาง² และ ชุมนะ เตชคณา³

¹นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม

คณะบริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

²รองศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

³รองศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจอุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

Received: 23 June 2025 / Revised: 7 August 2025 / Accepted: 21 August 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี 2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดบริการกับพฤติกรรมการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดจันทบุรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือนักท่องเที่ยวชาวไทย ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบโควต้าโดยมีการคัดกรองด้วยคำถามว่าต้องเป็นนักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการศึกษาคือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) และทดสอบสมมติฐาน โดยการใช้การทดสอบค่าที (T-Test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA or F-Test) ผลการวิจัยพบว่า

1) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดจันทบุรีคือ เพศหญิง อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือต่ำกว่าอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้อยู่ที่ 10,001-30,000 บาท 2) ส่วนประสมทางการตลาดบริการของนักท่องเที่ยว ได้แก่ อาหารมีรสชาติอร่อยถูกปากถูกใจ ราคาของอาหารมีความเหมาะสมกับปริมาณอาหารที่ได้รับ แหล่งท่องเที่ยวมีการจัดจำหน่ายสินค้าอาหารและวัตถุดิบท้องถิ่น ผู้ประกอบการร้านอาหารมีการโฆษณาในช่องทางต่างๆ มีการให้บริการที่รวดเร็ว มีความพร้อมในการให้บริการ พนักงานมีมนุษยสัมพันธ์ดี รูปแบบร้านที่จำหน่ายอาหารท้องถิ่นดึงดูดใจ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาหารในพื้นที่มีความเป็นเอกลักษณ์ การทดสอบสมมติฐานลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับความคิดเห็นของปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการไม่แตกต่างกันที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงอาหาร, ส่วนประสมการตลาด, จังหวัดจันทบุรี

Marketing Mix to Enhance Potential of Gastronomy Tourism in Chantaburi Province

Poonnirun Aungsutheerakul^{1*} Chawalee Na Thalang² and Jusana Techakana³

^{1*}Ph.D. Candidate, Tourism and Hotel Management, School of Business and Communication Arts, University of Phayao

²Associate Professor, Tourism and Hotel Management, College of Management, University of Phayao

³Associate Professor, Marketing Communication, King Mongkut's University of Technology North Bangkok

Abstract

This research aims to: (1) study the demographic characteristics of Thai tourists traveling to Chanthaburi Province; and (2) examine the relationship between the service marketing mix factors and Thai tourists' behavior in gastronomy tourism in Chanthaburi Province. This study employed a quantitative research methodology. The sample consisted of 400 Thai tourists, selected through quota sampling, with a screening question to ensure all respondents were actual tourists. A questionnaire was used as the research instrument. The data were analyzed using mean ($\bar{x}$), standard deviation ($S.D.$), and hypothesis testing through T-Test and One-Way ANOVA (F-Test).

The results indicate that (1) most gastronomy tourists in Chanthaburi were female (56.75%), aged 30 or below (44.50%), held a bachelor's degree or lower (70.25%), worked in private companies (35.50%), and had an income between 10,001 to 30,000 baht (45.50%). (2) The marketing mix was as follows: delicious and satisfying food taste; reasonable food prices in relation to portion size; local food and ingredient products available at tourist destinations; active food business advertising through various channels; prompt and well-prepared service; friendly, cheerful, and polite staff; attractive presentation of local food; distinctive culinary tourism activities; clear and simple communication of local food, products, and ingredients. The hypothesis testing indicated that there were no statistically significant differences at the 0.05 level between the demographic characteristics of Thai tourists and their opinions on service marketing mix factors.

Keywords: Gastronomy Tourism, Marketing Mix, Chanthaburi Province

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยมีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นหนึ่งในแหล่งรายได้ที่สำคัญที่นำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ กระแสเงินตราไหลเวียนในประเทศ การสร้างงาน และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ อีกทั้งยังมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานของการคมนาคมและขนส่ง รวมถึงการค้าและการลงทุนที่ช่วยเพิ่มการขยายตัวและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ดังนั้น เพื่อให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีการพัฒนาและกระจายผลประโยชน์ไปยังภาคส่วนต่าง ๆ ของประเทศได้อย่างต่อเนื่องและกว้างขวาง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566) และจากแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (2566 - 2570) เป็นการยกระดับและขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นการพลิกโฉมการท่องเที่ยวไทย และ ขับเคลื่อนการพัฒนาตลอดทั้งห่วงโซ่ของทั้งอุตสาหกรรม โดยมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาและขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างครอบคลุมและทั่วถึงเพื่อให้ การท่องเที่ยวของประเทศไทย เป็นอุตสาหกรรมที่เน้นคุณค่า มีความสามารถในการปรับตัว เติบโตอย่างยั่งยืนและมีส่วนร่วม (Rebuilding High Value Tourism Industry with Resilience, Sustainability and Inclusive Growth) โดยได้มีการเน้นย้ำในการท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Food Tourism) ในแผนยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุกระดับประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว (Tourism Experience) โดยมีโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหาร โดยคัดสรรชุมชนที่มีศักยภาพ ที่มีเมนูและวัตถุดิบท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ ส่งเสริม พัฒนาประสิทธิภาพและความปลอดภัยของวัตถุดิบท้องถิ่น ยุกระดับการให้บริการอาหารท้องถิ่นและ พัฒนาศิลป์ในการปรุงและการบริการอาหาร ยุกระดับพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารท้องถิ่นสู่ของฝาก ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรม เพิ่มช่องทางการตลาดให้เมนูอาหารท้องถิ่นและการท่องเที่ยวเชิงอาหาร รวมถึงสร้างการรับรู้ของประชาชนในพื้นที่และส่งเสริมการตลาดผ่านการท่องเที่ยวเชิงอาหาร เพื่อเป้าหมายในการยกระดับภาพลักษณ์ของประเทศไทย เพื่อสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ที่มีความยั่งยืนและ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการด้านอาหาร เพื่อสร้างโอกาสให้กิจการของตนพัฒนาให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2565)

การท่องเที่ยวเชิงอาหารทำให้การท่องเที่ยวเชิงท้องถิ่น และการท่องเที่ยวชุมชนเติบโตตามขึ้นไปด้วยเมนูพื้นบ้าน ผักท้องถิ่น และความแปลกใหม่ในบางเมนูที่เราไม่เคยได้สัมผัสจากชีวิตเมือง การกินตามวิถีท้องถิ่นจึงมีเสน่ห์ และเป็นเสน่ห์ที่ไม่เหมือนใคร ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น และด้วยวัฒนธรรมอาหารของไทยที่เข้มแข็งจนคนทั่วโลกยอมรับ นอกจากนี้ การท่องเที่ยวเชิงอาหารยังไปสอดคล้องกับแนวคิด การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มุ่งนำต้นทุนทางภูมิปัญญา วัฒนธรรม วิถีชีวิตเดิมมาสร้างสรรค์คุณค่าใหม่ในความร่วมมือ ดึงดูดนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ให้เข้ามาสร้างความผูกพันกับชุมชนนั้น เรียนรู้วัฒนธรรมอาหารได้อย่างเต็มอิ่ม จะเห็นว่าหลายชุมชนทั่วไทยทุกภาคที่เริ่มรู้ว่าเมนูพื้นบ้านของตัวเองคือจุดขายที่ดีเยี่ยม ก็กำลังก้าวเดินไปบนเส้นทางสายนี้เช่นกัน ความสำคัญของการท่องเที่ยวเทรนด์นี้ไม่ใช่แค่พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเท่านั้น หากอาหารทุกคำที่กินเข้าไปจะช่วยพัฒนาระบบสุขภาพของคนในวงการอาหารให้ยั่งยืนต่อไปด้วยยังเป็นของท้องถิ่น หากินยาก แต่ตราใบไม้ที่ยังมีนักท่องเที่ยวนิยมกินอยู่

และอาศัยความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมการกิน โดยเฉพาะอาหารพื้นถิ่นจันทบุรี เกิดจากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่รังสรรค์วัตถุดิบที่มีอยู่ในธรรมชาติรอบตัวออกมาเป็นอาหารที่มีเอกลักษณ์ และเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเลือกซื้อ หรือชิมอาหารพื้นถิ่น ณ ริมน้ำจันทบุรี ชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว รวมถึงตลาดวัฒนธรรม ถนนสายวัฒนธรรม ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี เช่น หมูชะมวง กว๋ยเตี่ยวหมูเสียงเนื้อเสียง ข้าวคลุกพริกเกลือ เส้นจันท์ผัดปู กว๋ยเตี่ยวผัดน้ำกุ้ง น้ำพริกกะทิของ ข้าวเกรียบอ่อนน้ำจิ้ม น้ำพริกปูไข่ แกงเบ็ดกะลามะพร้าว น้ำพริกเกลือกุ้งแห้ง หมักฮิบ กุ้งฮิบ ไก่บ้านต้มระกำ ยาปูแป้น ข้าวต้มจันทบุรี ขนมควยลิง ข้าวตอกน้ำกะทิทุเรียน ขนมใบหล้าป้าง ลูกประสักเชื่อม เป็นต้น ซึ่งมีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ เพื่อเผยแพร่มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมด้านอาหารเหล่านี้ให้เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี, 2567)

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง ส่วนประสมการตลาดเพื่อการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดจันทบุรี โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สนใจและต้องการเดินทางมาสัมผัสการท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดจันทบุรีมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการสร้างรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนในจังหวัดจันทบุรีอย่างยั่งยืน

การทบทวนวรรณกรรม

กระบวนการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัย รวมถึงข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับหัวข้องานวิจัย โดยการสืบค้นข้อมูลหลังจากวางแผนและกำหนดรายละเอียดของการวิจัยแล้ว โดยผู้วิจัยได้สืบค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการศึกษา เช่น หนังสือ บทความ สิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ และมีการคัดเลือกข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในงานวิจัยได้ และสุดท้ายคือสังเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่แนวคิดและทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับความสำคัญอย่างกระชับและครอบคลุมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอาหาร และส่วนประสมทางการตลาดบริการ เพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์กับการวิจัยส่วนอื่น ๆ ต่อไป

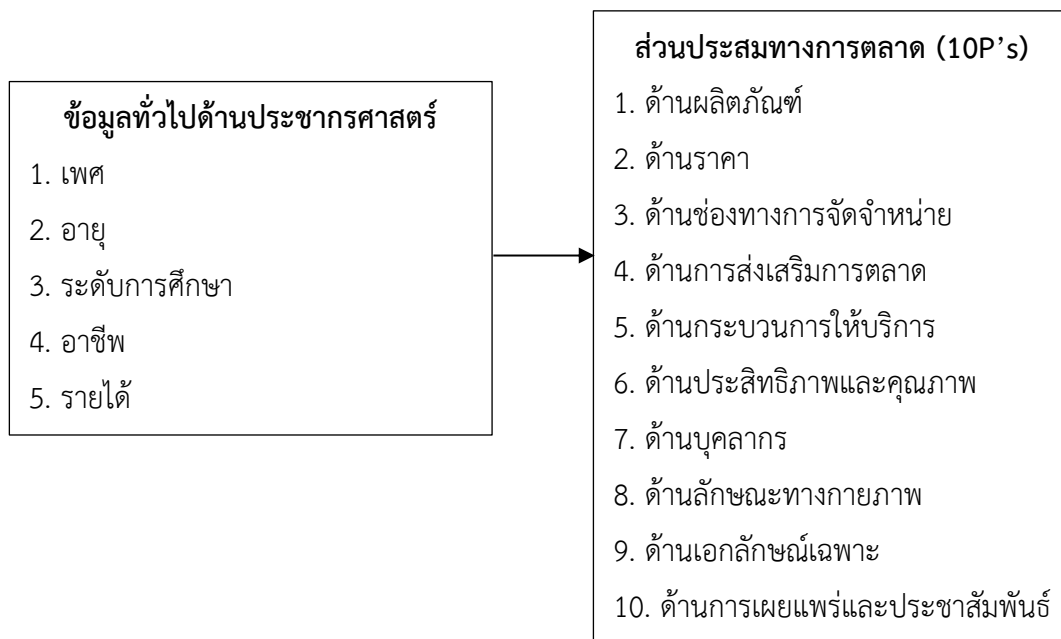
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดบริการกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดจันทบุรี

สมมติฐาน

ลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดจันทบุรี

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี โดยผู้วิจัยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากข้อมูลทางสถิตินักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางเข้ามาเยี่ยมเยือนที่จังหวัดจันทบุรีใน ปี พ.ศ. 2567 มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 255,184 คน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2567) จึงใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane (1973) แทนค่าโดยมีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยเลือกสุ่มแบบกำหนดโควตา (Quota Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวเชิงอาหาร ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดจันทบุรีจำนวน 4 อำเภอ คือ 1) อำเภอเมืองจันทบุรี 2) อำเภอท่าใหม่ 3) อำเภอแหลมสิงห์ และ 4) อำเภอขลุง อำเภอละ 100 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน โดยจะมีคำถามคัดกรองก่อนเก็บข้อมูลว่าต้องเป็นนักท่องเที่ยวโดยเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวในเขตพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี โดยแบบสอบถามจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ และปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่นักท่องเที่ยวต้องการในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหาร โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ และการศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการในการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอาหาร ลักษณะแบบสอบถามใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์กำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert's Scale)

โดยขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) ตามขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยในเรื่องหลักการสร้างแบบสอบถามและการกำหนดกรอบแนวคิดในงานวิจัย 2) ศึกษาเอกสารข้อมูลจากหนังสือ บทความ และผลงานวิจัยทางการท่องเที่ยวเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในงานแบบสอบถามงานวิจัย 3) กำหนดประเด็นและขอบเขตแบบสอบถาม ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ประโยชน์และกรอบแนวคิดงานวิจัย 4) สร้างแบบสอบถามฉบับร่างขึ้นและทำการทดสอบแบบเที่ยงตรง (Validity) ด้วยการนำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิและมีความเชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของคำถามในแบบสอบถาม จำนวน 5 ท่าน ซึ่งประกอบไปด้วยการครอบคลุมในส่วนของเนื้อหา สำนวนภาษา ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง ก่อนนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ผู้เชี่ยวชาญจะต้องประเมินด้วยคะแนน 3 ระดับ 5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบให้ถูกต้อง และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่จริงจำนวน 30 ชุด 6) นำแบบทดสอบที่ได้จากการทดลองใช้มาทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อหาค่าของข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้และเป็นที่ยอมรับ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ให้ได้ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป จากการทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าเท่ากับ 0.97 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้จึงได้นำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1) คัดกรองกลุ่มตัวอย่างด้วยคำถามเบื้องต้น โดยต้องเป็นนักท่องเที่ยวเท่านั้น 2) แจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรีจนครบ 400 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ มีขั้นตอนดังนี้ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม 2) การลงรหัส (Coding) เป็นการเปลี่ยนรูปแบบข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้โดยใช้รหัสเพื่อให้สามารถจำแนกลักษณะข้อมูล โดยรหัสที่ใช้อาจอยู่ในรูปตัวเลข ตัวอักษร หรือข้อความ 3) การแก้ไข (Editing) เป็นการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล รวมทั้งข้อมูลที่อยู่ในรูปรหัสด้วย 4) การประมวลผล (Data Processing) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์หาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ 5) การแสดงผลลัพธ์ (Output) เป็นการนำเสนอผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ข้อมูล ให้อยู่ในรูปที่เข้าใจง่ายด้วยรูปแบบตาราง โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) จะใช้อธิบายข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) และอัตราส่วนร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการในการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอาหาร ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การทดสอบสมมติฐานใช้ตัวสถิติการทดสอบค่าที (T-Test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Varince :One-Way ANOVA or F-Test) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี โดยผลการวิจัยของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรีโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 56.75) อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี (ร้อยละ 44.50) ระดับการศึกษาหรือต่ำกว่าหรือเท่ากับปริญญาตรี (ร้อยละ 70.25) อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 35.50) รายได้อยู่ระหว่าง 10,001-30,000 บาท (ร้อยละ 45.50)

วัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดจันทบุรี โดยผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรีมากที่สุดคือ ด้านบุคลากร พนักงานมีมนุษยสัมพันธ์ดี ยิ้มแย้ม สุภาพ ($\bar{x}=4.38$, $S.D.=0.66$) ด้านผลิตภัณฑ์ คืออาหารมีรสชาติอร่อย ถูกปากถูกใจ ($\bar{x}=4.37$, $S.D.=0.68$) ด้านเอกลักษณ์เฉพาะกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาหารในพื้นที่ มีความเป็นเอกลักษณ์ ($\bar{x}=4.35$, $S.D.=0.68$) ด้านประสิทธิภาพและคุณภาพ ผู้ประกอบการร้านอาหารมีความพร้อมในการให้บริการ ($\bar{x}=4.32$, $S.D.=0.69$) ด้านลักษณะทางกายภาพรูปแบบร้านที่จำหน่ายอาหารท้องถิ่นมีความดึงดูดใจ ($\bar{x}=4.32$, $S.D.=0.68$) ด้านกระบวนการให้บริการ พนักงานที่ให้บริการในร้านอาหารให้ข้อมูลถูกต้อง ชัดเจน ($\bar{x}=4.30$, $S.D.=0.90$) ด้านราคา คือ ราคาของอาหารมีความเหมาะสมกับปริมาณอาหารที่ได้รับ ($\bar{x}=4.24$, $S.D.=0.65$) ด้านช่องทางในการจัดจำหน่าย แหล่งท่องเที่ยวมีการจัดจำหน่ายสินค้าอาหารและวัตถุดิบท้องถิ่น ($\bar{x}=4.21$, $S.D.=0.69$) ด้านการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ การนำเสนออาหาร สินค้า วัตถุดิบท้องถิ่น สื่อสารเข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน ($\bar{x}=4.18$, $S.D.=0.69$) และ ด้านการส่งเสริมการตลาด ผู้ประกอบการร้านอาหารมีการโฆษณาในช่องทางต่าง ๆ ($\bar{x}=4.13$, $S.D.=0.79$)

ตารางที่ 1 แสดงสรุปภาพรวมจากการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย กับความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด เพื่อส่งเสริมการค้าภาพท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดจันทบุรี

ปัจจัยส่วนประสมการตลาด	ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย				
	เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	อาชีพ	รายได้
1. ด้านผลิตภัณฑ์	X	X	X	X	X
2. ด้านราคา	X	✓	X	✓	X
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	X	X	X	X	X
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	X	X	✓	✓	X
5. ด้านกระบวนการให้บริการ	X	X	X	X	X

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนประสมการตลาด	ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย				
	เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	อาชีพ	รายได้
6. ด้านประสิทธิภาพและคุณภาพ	X	X	X	✓	X
7. ด้านบุคลากร	X	X	✓	X	X
8. ด้านลักษณะทางกายภาพ	X	X	X	X	X
9. ด้านเอกลักษณ์เฉพาะ	X	X	X	X	X
10. ด้านการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์	X	X	X	✓	X
ภาพรวม	ไม่ต่างกัน	ไม่ต่างกัน	ไม่ต่างกัน	ไม่ต่างกัน	ไม่ต่างกัน

หมายเหตุ: กำหนดเครื่องหมาย ✓ แทนข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ
เครื่องหมาย X แทนข้อที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 1 แสดงสรุปของการทดสอบความแตกต่างด้วยการทดสอบค่าที (T-Test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: One-Way ANOVA or F-Test) พบว่าในภาพรวมของนักท่องเที่ยวชาวไทยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างมีความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายได้สามารถระบุได้ดังนี้

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรีที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันแสดงว่าเพศที่ต่างกันนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรีที่มีรายได้แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายได้แล้วพบว่าไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้าน ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยด้านอายุต่อส่วนประสมการตลาดบริการ(10P's)

ส่วนประสมการตลาดบริการ	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านราคา					
ระหว่างกลุ่ม	3.16	2	1.52	4.41	0.01*
ภายในกลุ่ม	135.92	397	0.35		
รวม	139.08	399			

จากตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยด้านอายุต่อส่วนประสมการตลาดบริการ (10P's) พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรีที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ($F=1.43$, $Sig.=0.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายได้พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่างกันในด้านราคา ($F=4.41$, $Sig.=0.01$) เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบต่อโดยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe)

ตาราง 3 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยด้านอายุต่อส่วนประสมการตลาดบริการ (10P's) จำแนกตามอายุเป็นรายคู่

ตัวแปรที่ศึกษา	อายุ			
		น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	31-40 ปี	อายุมากกว่า 40 ปี
	$\bar{x}$	3.97	4.08	4.28
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	3.97	-	-0.11	-0.31*
31-40 ปี	4.08	-	-	-0.20
อายุมากกว่า 40 ปี	4.28	-	-	-

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 3 เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวจำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปีมีความคิดเห็นด้านราคา แตกต่างกับกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 4 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยด้านระดับการศึกษาต่อส่วนประสมการตลาดบริการ (10P's)

ส่วนประสมการตลาดบริการ	ระดับการศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	t	df	Sig.
ด้านการส่งเสริมการตลาด	ต่ำกว่าหรือเท่ากับปริญญาตรี	3.83	0.78	3.32	398	0.00*
	สูงกว่าปริญญาตรี	3.67	0.78			
ด้านบุคลากร	ต่ำกว่าหรือเท่ากับปริญญาตรี	4.09	0.73	-2.25	398	0.02*
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.23	0.72			
ภาพรวม	ต่ำกว่าหรือเท่ากับปริญญาตรี	3.97	0.68	-1.61	398	0.12
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.14	0.72			

จากตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรีที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แสดงว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักท่องเที่ยวมีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านส่งเสริมการตลาด ($t=3.32$, Sig.=0.00) และ ด้านบุคลากร ($t=2.25$, Sig.=0.02) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน

ตาราง 5 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยด้านอาชีพต่อส่วนประสมการตลาดบริการ (10P's)

ส่วนประสมการตลาดบริการ	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านราคา					
ระหว่างกลุ่ม	5.58	3	1.86	3.97	0.01*
ภายในกลุ่ม	185.42	396	0.47		
รวม	191.00	399			
ด้านการส่งเสริมการตลาด					
ระหว่างกลุ่ม	7.49	3	2.50	5.99	0.00*
ภายในกลุ่ม	165.22	396	0.42		
รวม	172.71	399			
ด้านประสิทธิภาพและคุณภาพ					
ระหว่างกลุ่ม	3.21	3	1.07	2.80	0.04*
ภายในกลุ่ม	151.15	396	0.38		
รวม	154.36	399			
ด้านการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์					
ระหว่างกลุ่ม	3.28	3	1.10	3.17	0.02*
ภายในกลุ่ม	136.69	396	0.35		
รวม	139.98	399			

จากตารางที่ 5 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรีที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวมีอาชีพแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านราคา($F=3.97$, $Sig.=0.01$) ด้านการส่งเสริมการตลาด ($F=5.99$, $Sig.=0.00$) ด้านประสิทธิภาพและคุณภาพ ($F=2.80$, $Sig.=0.04$) และด้านการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ($F=3.17$, $Sig.=0.02$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบต่อโดยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe)

ตาราง 6 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยด้านอาชีพต่อส่วนประสมการตลาด
บริการ (10P's) จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่

ตัวแปรที่ศึกษา		อาชีพ			
		ราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน บริษัทเอกชน	ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย	นักเรียน/นักศึกษา และอื่นๆ
ด้านราคา	$\bar{X}$	4.08	3.91	4.24	4.19
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4.08	-	0.17	-0.16	-0.11
พนักงานบริษัทเอกชน	3.91	-	-	-0.33*	-0.28*
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	4.24	-	-	-	0.05
นักเรียน/นักศึกษา และอื่นๆ	4.19	-	-	-	-
ด้านการส่งเสริมการตลาด	$\bar{X}$	3.75	3.56	3.99	3.68
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.75	-	0.19	-0.24	0.06
พนักงานบริษัทเอกชน	3.56	-	-	-0.43*	-0.13
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	3.99	-	-	-	0.31*
นักเรียน/นักศึกษา และอื่นๆ	3.68	-	-	-	-
ด้านประสิทธิภาพและคุณภาพ	$\bar{X}$	4.20	4.08	4.36	4.24
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4.20	-	0.12	-0.16	-0.4
พนักงานบริษัทเอกชน	4.08	-	-	-0.28*	-0.16
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	4.36	-	-	-	0.12
นักเรียน/นักศึกษา และอื่นๆ	4.24	-	-	-	-
ด้านการเผยแพร่และ ประชาสัมพันธ์	$\bar{X}$	4.02	3.95	4.22	4.12
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4.02	-	0.07	-0.20	-0.09
พนักงานบริษัทเอกชน	3.95	-	-	-0.27*	-0.16
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	4.22	-	-	-	0.10
นักเรียน/นักศึกษา และอื่นๆ	4.12	-	-	-	-

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 6 เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ พบว่า ด้านราคากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขายและนักเรียน/นักศึกษาและอื่นๆมีความคิดเห็นแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ส่วนประสมการตลาดเพื่อการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดจันทบุรี สามารถสรุปและอภิปรายผลดังนี้ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดจันทบุรีคือ เพศหญิง อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือต่ำกว่าอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้อยู่ที่ 10,001-30,000 บาท

ภาพรวมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีความแตกต่างกันในด้านด้านประชากรศาสตร์ที่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในแต่ละด้านดังนี้

ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงอาหารของจังหวัดจันทบุรี มีรสชาติอร่อย ถูกปากถูกใจนักท่องเที่ยว มีความสะอาดถูกสุขลักษณะ ลักษณะของอาหารท้องถิ่นมีความแตกต่างไม่เหมือนใคร

ด้านราคาของอาหาร อยู่ในระดับมากที่สุด ใน ความเหมาะสมของปริมาณอาหารที่ได้รับเมื่อเทียบกับราคา

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ระดับความคิดเห็นมากที่สุดในเรื่องแหล่งท่องเที่ยวมีการจัดจำหน่ายสินค้าอาหารและวัตถุดิบท้องถิ่น

ด้านการส่งเสริมการตลาดมีความคิดเห็นในระดับมาก ในเรื่องผู้ประกอบการร้านอาหารมีการโฆษณาในช่องทางต่าง ๆ

ด้านกระบวนการให้บริการ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดเรื่อง พนักงานที่ให้บริการในร้านอาหารให้ข้อมูลถูกต้อง ชัดเจน และ ร้านอาหารมีการให้บริการที่รวดเร็ว

ด้านประสิทธิภาพและคุณภาพ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดเรื่อง ร้านอาหารมีความพร้อมในการให้บริการ และร้านอาหารจัดวางของอย่างมีระเบียบ ช่วยในการบริการ สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย

ด้านบุคลากรมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดเรื่อง พนักงานมีมนุษยสัมพันธ์ดี ยิ้มแย้ม สุภาพ ด้านลักษณะทางกายภาพมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดเรื่อง รูปแบบร้านที่จำหน่ายอาหารท้องถิ่นมีความดึงดูดใจ และ ร้านที่จำหน่ายอาหารท้องถิ่นมีพื้นที่ให้นั่งรับประทานอาหาร

ด้านเอกลักษณ์เฉพาะ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดเรื่อง กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาหารในพื้นที่ มีความเป็นเอกลักษณ์ สินค้า/วัตถุดิบท้องถิ่นมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวและ มีการซื้อวัตถุดิบท้องถิ่นนำไปเป็นของฝากของผู้มาเยือน

ด้านการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ มีความคิดเห็นในระดับมาก คือการนำเสนออาหาร สินค้า วัตถุดิบท้องถิ่น สื่อสารเข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดจันทบุรี

โดยมีความสอดคล้องกับ วิชโรบล โกศลวิทยานันต์ (2566) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอาหารพื้นถิ่นจังหวัดขอนแก่น พบว่า ส่วนประสมการตลาดด้านการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอาหาร คือการบริการที่ดีต่อลูกค้า พุดจาสุภาพ เรียบร้อย อาหารมีเอกลักษณ์ท้องถิ่น มีราคาไม่สูงและไม่ต่ำจนเกินไป มีสถานที่สะอาดเรียบร้อย ใกล้เคียงอำนวยความสะดวก และยังสอดคล้องกับ Manoj Das (2023) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวเชิงอาหารกับกลยุทธ์การตลาดแหล่งท่องเที่ยวในประเทศอินเดีย (A Study of Connection Between Culinary Tourism and Destination Marketing (India)) พบว่า

อาหารไม่ได้เป็นเพียงแค่สิ่งบริโภคเท่านั้น แต่ยังเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของจุดหมายปลายทาง นักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางไปยังสถานที่ที่มีเอกลักษณ์ด้านอาหารที่ชัดเจน ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเดินทาง อย่างชัดเจน และสอดคล้องกับ พิชญ์สินี บุญญาพวงศ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาหาร และความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ เช่น ความอร่อย รสชาติท้องถิ่น วัตถุดิบพื้นเมือง ปัจจัยด้านช่องทางจำหน่ายที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ปัจจัยด้านราคาที่สอดคล้องกับคุณภาพ รวมถึงนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับประสบการณ์อาหารที่สะท้อนความเป็นท้องถิ่นของเชียงใหม่ โดยเฉพาะรสชาติที่แปลกใหม่และมีคุณภาพ การออกแบบผลิตภัณฑ์ควร มุ่งเน้นความเป็นเอกลักษณ์และมูลค่าเพิ่มทางวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานภาครัฐ ควรศึกษาข้อมูลเชิงลึกและจัดทำแผนส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอาหารใน จังหวัดจันทบุรีอย่างเป็นระบบ เชื่อมโยงทุกภาคส่วน และส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มการรับรู้และกระตุ้นความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ
2. ผู้ประกอบการหรือผู้เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับการสร้างประสบการณ์ด้านอาหารที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่น มุ่งเน้นความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม เพิ่มมูลค่าอาหารให้มากกว่ามิติของรสชาติ โดยต้องคำนึงถึงความสะอาด ความปลอดภัยทางอาหาร รวมถึงความเหมาะสมของปริมาณอาหารเมื่อเทียบกับราคาที่นักท่องเที่ยวได้รับ
3. ประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ควรมีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าบ้านที่ดี มีอัธยาศัยไมตรี ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีจิตบริการต่อผู้มาเยือน พร้อมให้ความร่วมมือในการพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ผู้นำท้องถิ่นควรมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนถึงความสำคัญของการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

ควรมุ่งเน้นศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ นวัตกรรมหรือเทคโนโลยี ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดจันทบุรีได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากในปัจจุบัน นวัตกรรมและเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต และเป็นปัจจัยผลักดันสำคัญที่สามารถสร้างความประทับใจ และยกระดับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2565). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566-2570)* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2567, จาก: <https://anyflip.com/zzfck/kiel/basic>
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2567). *สถานการณ์การท่องเที่ยวในประเทศ รายจังหวัด ปี 2567* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2568, จาก: <https://www.mots.go.th/news/category/758>
- พิชญ์สินี บุญญาพวงศ์, ปิยะลักษณ์ พุทธวงศ์. (2564). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาหารและความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยแม่โจ้*, 1(1), 37-47
- วัชรโรบล โกศลวิทยานันต์, ดาริกาญจน์ วิชาเดช, อาภาพรณ จันทนาม. (2566). การพัฒนาศักยภาพ การท่องเที่ยวเชิงอาหารพื้นถิ่น จังหวัดขอนแก่น. *รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานระดับชาติ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 10*, 28 พฤษภาคม 2566, 795-801.
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี. (2567). *อาหารพื้นถิ่นจันทบุรี* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2567, จาก: <https://chanthaburi-gastronomy.com/>
- Manoj Das, Komal Jallu, Arun Kumar. (2023). A Study of connection between Culinary Tourism and Destination Marketing. *International Journal for Multidimensional Research Perspectives*, 1(4), 53-62
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: New York: Harper. & Row.

ลักษณะความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์

สมศรี เวินทอง

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Received: 7 July 2025 / Revised: 18 August 2025 / Accepted: 21 August 2025

บทคัดย่อ

ธนาคารพาณิชย์เป็นธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูงและส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจในประเทศ การศึกษา
ลักษณะความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ระหว่างปี
2561-2567 ได้ถูกรวบรวมข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) ของธนาคารพาณิชย์ จำนวน
11 แห่ง พบว่าลักษณะความเสี่ยงในรอบ 7 ปี ของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทยมีการ
เปิดเผยเกี่ยวกับการบริหารจัดการทางการเงิน (Financial Risk) และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่เป็นประโยชน์
ต่อลูกค้า ผู้ลงทุน รวมถึงธนาคารพาณิชย์เอง

จากการศึกษาลักษณะความเสี่ยงและผลกระทบจากความเสี่ยง ซึ่งศึกษาและเก็บข้อมูลจากการเปิดเผย
ความเสี่ยงในแบบ 56-1 พบความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ 4 ด้าน ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้าน
ปฏิบัติการ ความเสี่ยงด้านการรายงานและความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ นอกจากนี้ยังพบความเสี่ยงที่
สำคัญด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล (ESG) ที่มีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือลดลง ธนาคารควรประเมิน
ความเสี่ยงและทำแผนป้องกันความเสี่ยงเพื่อลดความเสียหายที่เกิดขึ้น

คำสำคัญ: ความเสี่ยง, การธนาคารพาณิชย์, บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Risk Characteristics of the Stock Exchange of Thailand in Commercial Bank

Somsri Woenthong

Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

Abstract

Commercial banks are high-risk businesses that impact the domestic economy. A study of the risk profiles of listed companies in the Stock Exchange of Thailand (SET) in the commercial banking sector between 2018 and 2024, compiled data from the annual information filings (Form 56-1) of 11 commercial banks, revealed that over the past seven years, listed commercial banks disclosed financial risk and other relevant aspects that are beneficial to customers, investors, and the commercial banks themselves.

The study of risk characteristics and risk impacts, which analyzed and collected data from the risk disclosures in form 56-1, found four types of commercial bank risks: strategic risk, operational risk, Reporting and compliance risks. In addition, significant environmental, social and governance (ESG) risks have been identified that have a negative impact on credibility. Banks should assess risks and develop risk mitigation plans to minimize losses.

Keywords: Risk, Commercial Banking, The Stock Exchange of Thailand

บทนำ

ในการดำเนินงานทางการเงินของธนาคารพาณิชย์มีความจำเป็นต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย การขาดทุนหรือมีเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอจะทำให้ผู้ที่นำเงินมาฝากสูญเสียความเชื่อมั่นต่อระบบการบริหารจัดการของธนาคารพาณิชย์ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ที่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากการศึกษาลักษณะความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระหว่างปี 2561-2565 (สมศรี เวินทอง, 2566) ได้มีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวในรูปแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) ซึ่งจะเป็ประโยชน์สำหรับนักลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการประเมินความเสี่ยงเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนและป้องกันความเสี่ยง ลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

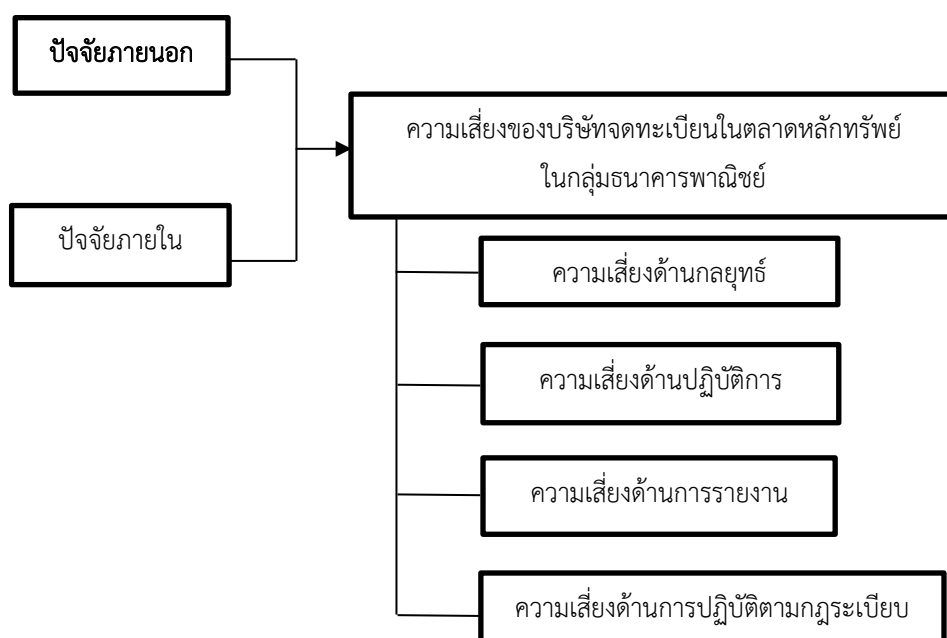
ธนาคารพาณิชย์เป็นหนึ่งในบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจากที่มีทั้งหมด 858 แห่ง (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2568) การบริหารความเสี่ยงจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นใจให้กับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ 4 ประเภท ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ความเสี่ยงด้านการรายงานและความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2557) สอดคล้องกับอุษณา ภัทรมนตรี (2567) ที่ได้กล่าวถึงกรอบงานการบริหารความเสี่ยงที่เริ่มใช้ในปี 2004 (2547) ไว้ว่ามีวัตถุประสงค์ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ ด้านปฏิบัติการ ด้านรายงาน และด้านปฏิบัติตามกฎระเบียบ ทำให้ผู้เขียนมีความสนใจและได้ทำการวิจัยโดยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ในระหว่างปี 2561-2565 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เกิดการระบาดของโควิด-19 ทั้งยังเกิดความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและการเมืองอีกด้วย จากผลการศึกษาดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการเชิงรุกของบริษัทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาลักษณะความเสี่ยงและผลกระทบจากความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทย

กรอบแนวคิด

ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในมีอิทธิพลต่อความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ความเสี่ยงด้านการรายงาน และความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งอยู่ในกลุ่มการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวบรวมข้อมูลและจัดหมวดหมู่ในการวิเคราะห์ เพื่อสรุปและอธิบายลักษณะการเปิดเผยความเสี่ยงของแต่ละธนาคาร โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) ของธนาคารพาณิชย์กลุ่มตัวอย่างเป็นธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 11 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) (BAY), ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) (BBL), ธนาคารซีไอเอ็มบี ไทย จำกัด (มหาชน) (CIMBT), ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) (KBANK), ธนาคารเกียรตินาคินภัทร จำกัด (มหาชน) (KKP), ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) (KTB), บริษัท แอล เอช ไฟแนนซ์เซียล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) (LHBANK), ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) (SCB), บริษัท ทุนธนชาติ จำกัด (มหาชน) (TCAP), ธนาคารทีสโก้ จำกัด (มหาชน) (TISCO) และธนาคารทหารไทยธนชาติ จำกัด (มหาชน) (TTB)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี 2561-2565 ทำให้พบความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอกและภายในของธนาคารพาณิชย์ ดังนี้

ก. ปัจจัยภายนอก เปิดเผยไว้ 3 ด้าน ได้แก่

1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) ประกอบด้วย

ด้านบริหาร จากการขัดแย้งทางการค้าของสหรัฐอเมริกาและจีนร่วมกับการแพร่ระบาด

ของไวรัสโควิด 19

ด้านสภาพคล่อง จากการเปิดบัญชีผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อผลตอบแทนที่สูงกว่าใน
ภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำ

ด้านการตลาด จากการขาดความได้เปรียบในการแข่งขัน

ด้านผู้ถือหุ้น จากการที่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่จะมีอำนาจในการควบคุมธนาคารและมีอิทธิพล
ในการตัดสินใจในการบริหารงาน

2) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk) ประกอบด้วย

ด้านเครดิต จากการที่ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ไม่ตามกำหนดเวลา

ด้านผู้ถือหุ้น จากการที่ผู้ลงทุนไม่ได้ผลตอบแทนตามที่คาดหวัง

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินธุรกิจทำให้มี
ผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของธนาคาร

3) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Risk) จากการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์
Basel III ซึ่งเป็นกรอบการกำกับดูแลธนาคารที่พัฒนาโดยคณะกรรมการกำกับดูแลธนาคารแห่งบาเซิล (Bank for
International Settlements, 2025) ส่วนประเทศไทยอยู่ระหว่างการดำเนินการปรับใช้หลักเกณฑ์ Basel III ให้
เหมาะสมกับระบบการเงินของประเทศ คาดว่าจะเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2571 (ค.ศ. 2028) (Wolters
Kluwer, 2024) อาจส่งผลกระทบต่อผลกำไรของธนาคารและทำให้เงินกองทุนของธนาคารลดลง นอกจากนี้เกิดจากการ
ปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 9 (IFRS 9) มีการปรับปรุงการบัญชีสำหรับเครื่องมือทางการเงินให้
สะท้อนความเสี่ยงและฐานะทางการเงินได้อย่างเหมาะสม (สภาวิชาชีพบัญชี, 2562) และฉบับที่ 16 (IFRS 16) มีการ
ปรับปรุงการบัญชีสัญญาเช่าให้สะท้อนภาระผูกพันและสิทธิประโยชน์จากสัญญาเช่าได้อย่างเหมาะสม (สภาวิชาชีพ
บัญชี, 2564)

ข. ปัจจัยภายใน เปิดเผยไว้ 4 ด้าน ได้แก่

1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) ประกอบด้วย

ด้านบริหาร จากการไม่สามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้ ขาดประสิทธิภาพในการกำหนด
แผนกลยุทธ์ แผนดำเนินงานและนำไปใช้ได้ไม่เหมาะสม

2) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk) ประกอบด้วย

ด้านเครดิต จากการขาดประสิทธิภาพการอนุมัติสินเชื่อลูกค้ารายย่อยและการไม่รักษา
บุคลากรที่สำคัญ

ด้านสภาพคล่อง จากการที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา

ด้านปฏิบัติการ จากการไม่ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของทางการ ระบบสารสนเทศขัดข้อง
ทำให้ข้อมูลผิดพลาดและมีการหยุดชะงักของการปฏิบัติการ

3) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Risk) ประกอบด้วย

ด้านปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ จากการผิดข้อกำหนดหรือข้อกำหนดของ
ทางการ ทำให้ชื่อเสียงเสียหาย

4) ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการทางการเงิน (Financial Risk) ประกอบด้วย

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จากความบกพร่องของการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย รักษาความลับ ความน่าเชื่อถือได้ของระบบงาน

จากการศึกษาลักษณะความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ในระหว่างปี 2561-2565 ไม่พบการเปิดเผยความเสี่ยงด้านการรายงาน ผู้เขียนจึงได้มีการศึกษาเพิ่มเติมในปี 2566 และ 2567 (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.), 2567) พบว่ามีการเปิดเผยความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ด้านปฏิบัติการ ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบและยังพบว่าการเปิดเผยความเสี่ยงที่สำคัญเพิ่มเติม ได้แก่

1) ความเสี่ยงด้านการรายงาน (Reporting Risk) ความเสี่ยงเกิดจากความถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลาของข้อมูลที่ธนาคารต้องรายงานต่อหน่วยงานกำกับดูแล นักลงทุนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการรายงานที่ผิดพลาดอาจนำไปสู่การเสียค่าปรับ เสียชื่อเสียงหรือการดำเนินการทางกฎหมาย ธนาคารจึงต้องมีระบบควบคุมภายในที่เข้มงวดและการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันความเสี่ยงนี้

2) ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk) ความเสี่ยงเกิดจากความล้มเหลวของลูกค้าในการชำระหนี้ตามสัญญา อาจส่งผลกระทบต่อฐานะการเงินของธนาคาร ธนาคารต้องมีการประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าอย่างรอบคอบและมีการจัดสรรเงินสำรองเพื่อรองรับความเสี่ยง

3) ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity Risk) ความเสี่ยงเกิดจากธนาคารไม่สามารถจัดหาเงินสดหรือสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันเวลาเพื่อรองรับการถอนเงินของลูกค้าหรือการชำระหนี้ที่ครบกำหนด การบริหารสภาพคล่องที่ไม่เหมาะสมอาจนำไปสู่ภาวะวิกฤติทางการเงิน

4) ความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk) ความเสี่ยงเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยนหรือราคาสินทรัพย์ในตลาด อาจส่งผลกระทบต่อมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินของธนาคาร การบริหารความเสี่ยงด้านตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ

5) ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Risk) ความเสี่ยงเกิดจากความล้มเหลวของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การโจมตีทางไซเบอร์หรือการละเมิดข้อมูล อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานและความเชื่อมั่นของลูกค้า ธนาคารต้องมีมาตรการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์และแผนการฟื้นฟูระบบในกรณีเกิดเหตุการณ์แบบไม่คาดคิด

6) ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล (ESG Risk) ความเสี่ยงเกิดจากผลกระทบของปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลที่มีผลต่อชื่อเสียงและความยั่งยืนของธนาคาร การบูรณาการแนวทาง ESG เข้ากับกลยุทธ์และการดำเนินงานของธนาคารเป็นสิ่งที่สำคัญ

ในช่วงโควิด-19 ถึงปัจจุบันที่มีทั้งความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและการเมืองพบว่าธนาคารพาณิชย์ได้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงทั้ง 4 ด้าน คือ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ความเสี่ยงด้านการรายงานและความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ นอกจากนี้ยังทำให้เห็นกรอบแนวคิดใหม่ ได้แก่ ความเสี่ยงด้านด้านเครดิต ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ความเสี่ยงด้านตลาด ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ธนาคารต้องให้ความสนใจเมื่อเกิดความไม่แน่นอนขึ้น เพื่อให้ผู้บริหารธนาคารใช้ในการกำหนดกลยุทธ์จัดการความเสี่ยง ทั้งยังใช้เป็นแนวทางให้กับหน่วยงานกำกับดูแล เช่น

ธนาคารแห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ในการออกมาตรการเพื่อรองรับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น ช่วยนักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียให้สามารถประเมินความเสี่ยงและตัดสินใจลงทุนได้อย่างรอบคอบมากขึ้นโดยอาศัยการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของธนาคารดังกล่าว

สรุปและอภิปรายผล

จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและการเปลี่ยนแปลงความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทย ธนาคารมุ่งเสริมสร้างการบริหารความเสี่ยงให้เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร ผ่านการกำหนดนโยบายการบริหารความเสี่ยงและขอบเขตความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) โดยนำแนวทางการบริหารความเสี่ยงมาเป็นส่วนหนึ่งในกลยุทธ์ของธนาคาร เพื่อให้ธุรกิจเติบโตและสร้างผลตอบแทนอย่างยั่งยืนในระยะยาวให้แก่ผู้มีส่วนได้เสีย โดยธนาคารได้กำหนดการบริหารความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับภริดา (2566) กล่าวไว้เกี่ยวกับการบริหารแรงงานและองค์การในธุรกิจการเงินการธนาคารอันเป็นผลจากการเข้ามาแทนที่ด้วยดิจิทัลที่อาจจะทำให้เกิดความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีในการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านออนไลน์ ภายใต้โครงสร้างการบริหารความเสี่ยงมีหน้าที่และความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งมีหน่วยงานบริหารความเสี่ยงที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลความเสี่ยงอย่างเป็นอิสระ

จากการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะความเสี่ยงของธนาคารแต่ละแห่งซึ่งระบุไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ในปี 2566 และ 2567 ได้อย่างชัดเจนตามตารางสรุปความเสี่ยงดังนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบลักษณะของความเสี่ยงที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ธนาคาร	กลยุทธ์	ปฏิบัติการ	ปฏิบัติตามกฎระเบียบ	การรายงาน	ความเสี่ยงอื่น ๆ ที่สำคัญ
BAY	✓	✓	✓	✓	ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
BBL	✓	✓	✓	✓	ความเสี่ยงด้านตลาดและเครดิต
CIMBT	✓	✓	✓	✓	ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง
KBANK	✓	✓	✓	✓	ความเสี่ยงด้าน ESG และเทคโนโลยี
KKP	✓	✓	✓	✓	ความเสี่ยงด้านการเงินและตลาด
KTB	✓	✓	✓	✓	ความเสี่ยงด้านสภาพคล่องและเครดิต
LHBANK	✓	✓	✓	✓	ความเสี่ยงด้านการเงินและเทคโนโลยี
SCB	✓	✓	✓	✓	ความเสี่ยงด้าน ESG และเทคโนโลยี
TCAP	✓	✓	✓	✓	ความเสี่ยงด้านการลงทุนและตลาด
TISCO	✓	✓	✓	✓	ความเสี่ยงด้านการเงินและเทคโนโลยี
TMB	✓	✓	✓	✓	ความเสี่ยงด้านสภาพคล่องและเครดิต

ที่มา: แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ของแต่ละธนาคารซึ่งสามารถเข้าถึงได้ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

✓ หมายถึง ธนาคารได้ระบุความเสี่ยงดังกล่าวในรายงานประจำปี

พบว่าธนาคารพาณิชย์มีความเสี่ยงทั้ง 4 ด้าน ซึ่งควรมีการกำหนดให้คณะกรรมการธนาคารมีหน้าที่ในการกำกับดูแลการบริหารความเสี่ยง การบริหารจัดการเงินกองทุนและสภาพคล่อง เพื่อให้ธนาคารมีเงินกองทุนและสภาพคล่องอยู่ในระดับที่เหมาะสม มีกระบวนการประเมินความเสี่ยงของเงินกองทุนและสภาพคล่องเพื่อรองรับการดำเนินธุรกิจทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยธนาคารจัดให้มีนโยบาย กระบวนการ รวมถึงระบบการควบคุมติดตามและรายงานระดับความเสี่ยงเงินกองทุนและสภาพคล่อง ตลอดจนการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบและสายการรายงานอย่างชัดเจนสอดคล้องกับหลักการควบคุมภายในที่ดี ทั้งยังให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลการบริหารความเสี่ยงเงินกองทุนและสภาพคล่องต่อสาธารณะให้มีความถูกต้องและครบถ้วนอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะด้านวิชาการ ช่วยเพิ่มองค์ความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตโควิด-19 ที่เกิดความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและการเมือง จากผลการศึกษาได้สะท้อนให้เห็นถึงการเปิดเผยความเสี่ยงด้าน ESG ที่สำคัญต่อธนาคารเพื่อช่วยขยายความเข้าใจต่อกรอบแนวคิดการบริหารความเสี่ยงและสามารถนำไปเป็นฐานข้อมูลเพื่อการวิจัยเชิงลึกในอนาคต ดังนี้

1) ควรขยายกรอบแนวคิดความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล (ESG) ให้ครอบคลุม เพื่อให้การวิเคราะห์มีความละเอียดและสอดคล้องกับบริบทของกลุ่มตัวอย่างมากขึ้น

2) ควรผสมผสานข้อมูลเชิงปริมาณกับข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องในองค์กร เพื่อให้ได้ภาพรวมการบริหารความเสี่ยงที่รอบด้านและช่วยยืนยันผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการตรวจสอบเอกสารเพียงอย่างเดียว

ข. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป ต่อยอดการศึกษาสำหรับใช้เป็นแนวทางในการปรับกลยุทธ์ การเปิดเผยความเสี่ยง การจัดทำรายงานประจำปีและการเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้มีส่วนได้เสีย ดังนี้

1) ควรศึกษาวิธีการตอบสนองความเสี่ยงสำหรับธุรกิจธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทยเกี่ยวกับแนวทางสำหรับการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น

2) ควรทำการศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณกับพนักงานทุกระดับเพื่อสะท้อนความคิดเห็นที่มีความเกี่ยวข้องกับการตอบสนองความเสี่ยง

3) ควรขยายขอบเขตกลุ่มตัวอย่างที่เป็นธุรกิจกลุ่มอื่นที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทย

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากหลายฝ่ายโดยเฉพาะคณะศิลปศาสตรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ให้การสนับสนุนตีพิมพ์บทความวิจัยในวารสารศิลปศาสตรรัชมงคลพระนคร และคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ให้การสนับสนุนด้านทุนในการวิจัย

รวมถึงขอขอบคุณคำแนะนำจากอาจารย์ เพื่อนร่วมงานทั้งในและนอกคณะบริหารธุรกิจที่เป็นกำลังใจระหว่างดำเนินการเขียนบทความวิจัยฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2557). *กรอบการบริหารความเสี่ยงองค์กร*. ค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2568, จาก https://www2.set.or.th/th/about/overview/files/ERM_Framework_2017.pdf
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2568). *Wikipedia “Stock Exchange of Thailand”*. ค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2568, จาก https://en.wikipedia.org/wiki/Stock_Exchange_of_Thailand?utm_source=chatgpt.com
- ภริดา ชัยรัตน์. (2566). การบริหารแรงงานและองค์การในธุรกิจการเงินการธนาคารอันเป็นผลจากการเข้ามาแทนที่ด้วยดิจิทัล. *Local Administration Journal*, 16(1), 61-82.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.). (2567). *แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1)*. ค้นเมื่อ 29 เมษายน 2568, จาก <https://market.sec.or.th/public/isc/th/Viewmore/fs-r561>
- สภาวิชาชีพบัญชี. (2562). *มาตรฐานการรายงานทางการเงิน มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน*. ค้นเมื่อ 29 เมษายน 2568, จาก <https://www.tfac.or.th/upload/9414/01jt6PUfn8.pdf>
- สภาวิชาชีพบัญชี. (2564). *มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า*. ค้นเมื่อ 29 เมษายน 2568, จาก <https://www.tfac.or.th/upload/9414/j4bTqmNTee.PDF>
- สมศรี เว้นทอง. (2566). *ลักษณะความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ ระหว่างปี 2561-2565*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- อุษณา ภัทรมนตรี. (2567). *การตรวจสอบภายในสมัยใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: บริษัท จามจุรีโปรดักส์ จำกัด.
- Bank for International Settlements. (2025). *Basel III Monitoring Report*. Available on online at <https://www.bis.org/bcbs/publ/d592.pdf>. Retrieved on June 15, 2025.
- Wolters Kluwer. (2024). *Basel III framework in Thailand*. Wolters Kluwer. Available on online at <https://www.wolterskluwer.com/th-th/solutions/financial-regulation-and-risk-topics/basel-iii-framework-in-thailand>.

ความสัมพันธ์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อความสมดุลระหว่างชีวิต และการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง

ศศิธร พุ่มพฤษ^{1*} และ สุนทรตรี นิ่มเนติพันธ์¹

¹หลักสูตรการจัดการกีฬาและนันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Received: 5 July 2025 / Revised: 12 August 2025 / Accepted: 27 August 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง โดยศึกษาจากกลุ่มประชากร จำนวน 353 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรสายสนับสนุนโดยรวมมีความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, $S.D. = 0.56$) และกิจกรรมนันทนาการที่เข้าร่วมมีความสัมพันธ์กับความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน โดยรวม $r = .366$ มีความสัมพันธ์เชิงบวกปานกลางในทิศทางเดียวกัน (Cohen, 1988) อย่างมีนัยสำคัญที่ .05

คำสำคัญ: ความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน, กิจกรรมนันทนาการ, บุคลากรสายสนับสนุน

Recreational Activities That Affect the Work-Life Balance of Support Personnel in a University

Sasithorn Pumpruek^{1*} and Sumonratree Nimnatipun¹

¹Sport and Leisure Management, Faculty of Physical Education, Srinakharinwirot University

Abstract

This survey research aimed to examine the relationship between recreational activities and work-life balance among support personnel in a university. The study involved a sample of 353 participants. The research instrument was a questionnaire on recreational activities affecting work-life balance. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The findings revealed that the overall level of work-life balance among support personnel was high ($\bar{x} = 4.07$, $S.D. = 0.56$). Recreational activities were found to have a statistically significant moderate positive correlation with work-life balance ($r = .366$, $p < .05$), according to Cohen's (1988) criteria.

Keywords: Work-Life Balance, Recreational Activities, Support Personnel

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยนับเป็นองค์กรสำคัญที่มีบทบาทในการพัฒนารากฐานของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคุณภาพการศึกษาและการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพเข้าสู่ตลาดแรงงาน มหาวิทยาลัยเป็นหนึ่งในสถาบันอุดมศึกษาที่มีพันธกิจหลักในการผลิตบัณฑิตที่มีความคิดสร้างสรรค์และทักษะเชิงปฏิบัติที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและภาคอุตสาหกรรม บุคลากรในมหาวิทยาลัยนั้นมี 2 ประเภท ได้แก่ 1) บุคลากรสายวิชาการ เป็นกำลังสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย 2) บุคลากรสายสนับสนุน มีบทบาทสำคัญในกระบวนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนด้านบริหารจัดการและการให้บริการต่าง ๆ แก่นักศึกษาและบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย บุคลากรสายสนับสนุนจำนวนไม่น้อยต้องแบกรับภาระงานจำนวนมาก หรือมีลักษณะงานที่ไม่สามารถดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในเวลาราชการได้ ส่งผลให้ต้องทำงานล่วงเวลาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่ภาวะความเครียด ความเหนื่อยล้า และส่งผลกระทบต่อชีวิตครอบครัวและความสัมพันธ์ส่วนตัว หากภาวะดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมของบุคลากร (Edwards & Rothbard, 2000)

ปัจจุบัน แนวคิดเรื่อง "ความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน" (Work-Life Balance) ได้รับความสนใจและมีแนวโน้มกลายเป็นประเด็นสำคัญในด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ หลายองค์กรและประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญในการสร้างสมดุลระหว่างหน้าที่การงานและชีวิตส่วนตัว เพื่อลดผลกระทบจากความเครียดและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน (MedPark Hospital, 2023) อย่างไรก็ตาม การสร้างสมดุลดังกล่าวมิใช่เรื่องง่าย เนื่องจากสภาพแวดล้อมการทำงานในปัจจุบันมีการแข่งขันสูงและมักส่งผลให้บุคลากรต้องทุ่มเทเวลาให้กับงานมากเกินไป จนละเลยชีวิตส่วนตัวและความสัมพันธ์ทางสังคม (Glezer & Wolcott, 1999 อ้างถึงใน แก้วเกียรติขจร, ก., 2554) กิจกรรมนันทนาการจึงมีบทบาทสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาส่งเสริมคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคม โดยใช้เวลว่าง หรือเวลาอิสระในการเข้าร่วมกิจกรรม ในรูปแบบที่หลากหลายตามความสนใจ เพราะนันทนาการมีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อบุคคลและสังคม ช่วยพัฒนาอารมณ์ สุขภาพในชีวิต ความสามารถของบุคคลและพัฒนาสุขภาพกายและสุขภาพจิต (เรืองยศ วัชรเกตุ, 2549)

แม้ว่ากิจกรรมนันทนาการจะเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิต ลดความเครียด แต่ในบริบทของสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มบุคลากรสายสนับสนุนยังพบข้อจำกัดหลายประการ เช่น ภาระงานที่มากเกินไป ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงาน ข้อจำกัดด้านเวลา และการขาดความตระหนักในประโยชน์ของกิจกรรมนันทนาการได้อย่างสม่ำเสมอ หรือไม่สามารถใช้กิจกรรมดังกล่าวเป็นกลไกในการสร้างความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานได้อย่างเต็มที่

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว บุคลากรจึงควรได้รับการส่งเสริมให้มีความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ซึ่งผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เพื่อให้เข้าใจถึงระดับความสมดุลในมิติต่าง ๆ (Roger & Merrill, 2003) ได้แก่ ด้านการทำงาน ด้านครอบครัว ด้านเวลา ด้านการเงิน และด้านความพึงพอใจ สามารถใช้เป็นข้อมูลการหาแนวทางในการพัฒนานโยบายหรือแนวปฏิบัติที่จะส่งเสริมคุณภาพชีวิตของบุคลากรให้ดียิ่งขึ้น ให้สามารถ

ดำเนินชีวิตและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการองค์กรในระดับอุดมศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

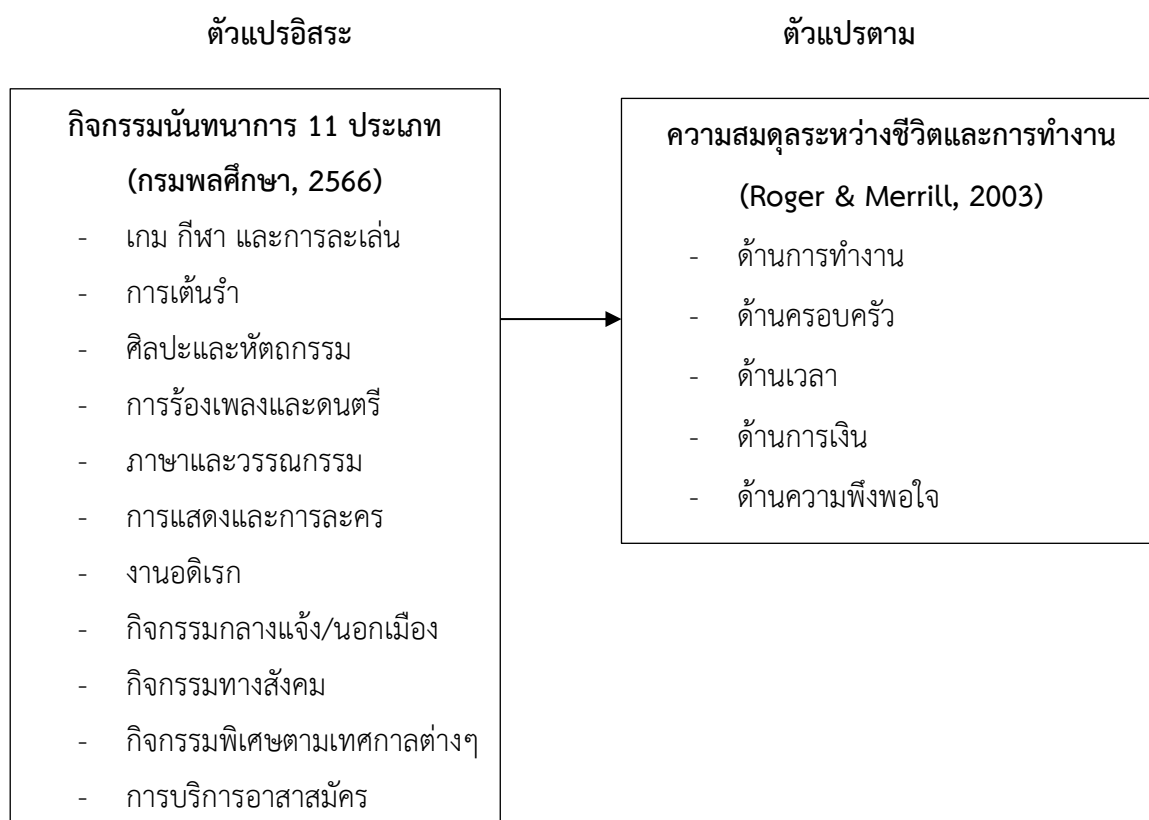
เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง

สมมติฐาน

กิจกรรมนันทนาการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง

กรอบแนวคิด

การวิจัยนี้สร้างขึ้นเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง โดยเน้นวิเคราะห์ความสมดุลชีวิตใน 5 ด้านหลัก (Roger & Merrill, 2003) ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน ด้านเวลา ด้านการเงิน และด้านความพึงพอใจ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เจ้าหน้าที่บุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง จำนวน 353 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม เรื่อง กิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อความสมดุลชีวิตและการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน ซึ่งประกอบด้วยคำถามครอบคลุมทั้ง 5 ด้านหลักของความสมดุลชีวิตและการทำงาน การพัฒนาเครื่องมือดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูล บทความ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนันทนาการ และความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานอย่างรอบด้าน เพื่อใช้เป็นแนวทางและข้อมูลพื้นฐานในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

2. สร้างและปรับปรุงแบบสอบถามฉบับร่างขึ้น เพื่อนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และความเหมาะสมของเนื้อหา รวมถึงโครงสร้างของแบบสอบถาม หลังจากได้รับคำแนะนำและข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วจะถูกนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อคำถาม

2. การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ผู้วิจัยจะนำผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด โดยจะคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ถึง 1.0

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือรับรอง และขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นำไปเสนอและขออนุญาตผู้บริหารมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลการวิจัย

2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามด้วยตนเองกับบุคลากรสายสนับสนุนในหน่วยงานต่างๆ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องและนำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อประเมินระดับความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน และใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation coefficient) ในการหาความสัมพันธ์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน

$r = .50$ ถึง 1.00	ถือว่าข้อมูลมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง
$r = .30$ ถึง $.49$	ถือว่าข้อมูลมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง
$r = .10$ ถึง $.29$	ถือว่าข้อมูลมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ
$r = .00$	ถือว่าข้อมูลมีความสัมพันธ์กัน
$r = -.50$ ถึง -1.00	ถือว่าข้อมูลมีความสัมพันธ์ทางลบอยู่ในระดับสูง
$r = -.30$ ถึง $-.49$	ถือว่าข้อมูลมีความสัมพันธ์ทางลบอยู่ในระดับปานกลาง
$r = -.10$ ถึง $-.29$	ถือว่าข้อมูลมีความสัมพันธ์ทางลบอยู่ในระดับปานต่ำ

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสอดคล้องระหว่างชีวิตและการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งทั้ง 5 ด้าน

ความสอดคล้องระหว่างชีวิตและการทำงาน	$\bar{X}$	$S.D.$	ระดับ
1. ด้านการทำงาน	4.21	0.58	มากที่สุด
2. ด้านครอบครัว	4.28	0.50	มากที่สุด
3. ด้านเวลา	4.04	0.56	มาก
4. ด้านการเงิน	3.85	0.59	มาก
5. ด้านความพึงพอใจ	3.96	0.57	มาก
รวม	4.07	0.56	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความสอดคล้องระหว่างชีวิตและการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, $S.D. = 0.56$) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า บุคลากรสายสนับสนุนส่วนใหญ่มีความสอดคล้องระหว่างชีวิตและการทำงาน ด้านครอบครัว ($\bar{X} = 4.28$, $S.D. = 0.50$) และด้านการทำงาน ($\bar{X} = 4.21$, $S.D. = 0.58$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาอันดับที่สอง ด้านเวลา ($\bar{X} = 4.04$, $S.D. = 0.56$) ด้านความพึงพอใจ ($\bar{X} = 3.96$, $S.D. = 0.57$) และ ด้านการเงิน ($\bar{X} = 3.85$, $S.D. = 0.59$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ประเภทของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง

การปฏิบัติกิจกรรมนันทนาการ	ความสมดุลชีวิต				
	ด้านการ ทำงาน	ด้าน ครอบครัว	ด้านเวลา	ด้าน การเงิน	ด้านความพึงพอใจ
1. เกม กีฬา และการละเล่น	.493*	.437*	.333*	.320*	.537*
2. การเดินร่ำ	.383*	.363*	.246*	.234*	.283*
3. ศิลปะหัตถกรรม	.395*	.287*	.313*	.410*	.472*
4. การร้องเพลง และดนตรี	.487*	.266*	.258*	.383*	.455*
5. การใช้ภาษาและวรรณกรรม	.268*	.293*	.101*	.306*	.323*
6. การแสดงและการละคร	.311*	.368*	.154*	.323*	.463*
7. งานอดิเรก	.485*	.261*	.380*	.420*	.492*
8. กิจกรรมกลางแจ้ง นอกเมือง	.397*	.475*	.262*	.448*	.481*
9. กิจกรรมทางสังคม	.473*	.283*	.260*	.379*	.495*
10. กิจกรรมพิเศษตามเทศกาลต่างๆ	.381*	.467*	.278*	.326*	.434*
11. การบริการการอาสาสมัคร	.472*	.425*	.295*	.399*	.431*
รวม	.413*	.357*	.261*	.358*	.442*

* = ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 การแสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกิจกรรมนันทนาการ กับความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ของบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง พบว่า กิจกรรมนันทนาการมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับความสมดุลชีวิตทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ด้านการทำงาน ด้านครอบครัว ด้านเวลา ด้านการเงิน และด้านความพึงพอใจ เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่า

กิจกรรมนันทนาการที่มีความสัมพันธ์กับความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ในด้านการทำงาน พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมนันทนาการประเภท เกม กีฬา และการละเล่น ($r = 0.493$) การร้องเพลงและดนตรี ($r = 0.487$) และการบริการอาสาสมัคร ($r = 0.472$) ตามลำดับ

กิจกรรมนันทนาการที่มีความสัมพันธ์กับความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ในด้านครอบครัว พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมนันทนาการประเภท กิจกรรมกลางแจ้ง นอกเมือง ($r = 0.475$) กิจกรรมพิเศษตามเทศกาลต่าง ๆ ($r = 0.467$) และประเภท เกม กีฬา และการละเล่น ($r = 0.437$) ตามลำดับ

กิจกรรมนันทนาการที่มีความสัมพันธ์กับความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ในด้านเวลา พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมนันทนาการประเภท กิจกรรมงานอดิเรก ($r = 0.380$) เกม กีฬา และการละเล่น ($r = 0.333$) และประเภทศิลปหัตถกรรม ($r = 0.313$) ตามลำดับ

กิจกรรมนันทนาการที่มีความสัมพันธ์กับความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ในด้านการเงิน พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมนันทนาการประเภท กิจกรรมกลางแจ้ง นอกเมือง ($r = 0.448$) งานอดิเรก ($r = 0.420$) และประเภทศิลปหัตถกรรม ($r = 0.410$) ตามลำดับ

กิจกรรมนันทนาการที่มีความสัมพันธ์กับความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ในด้านความพึงพอใจ พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมนันทนาการประเภท เกม กีฬา และการละเล่น ($r = 0.537$) กิจกรรมทางสังคม ($r = 0.495$) และกิจกรรมงานอดิเรก ($r = 0.495$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน

การปฏิบัติกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรสาย สนับสนุน ทั้ง 5 ด้าน	กิจกรรมนันทนาการ		ระดับ
	r	p	ความสัมพันธ์
1. ด้านการทำงาน	.413*	.000	ปานกลาง
2. ด้านครอบครัว	.357*	.000	ปานกลาง
3. ด้านเวลา	.261*	.006	ต่ำ
4. ด้านการเงิน	.358*	.000	ปานกลาง
5. ด้านความพึงพอใจ	.442*	.000	ปานกลาง
รวม	.366*	0.01	ปานกลาง

* = ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ของบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง โดยรวมเท่ากับ .366 นั่นคือ กิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ของบุคลากรสายสนับสนุนมีความสัมพันธ์เชิงบวกปานกลางในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและอภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อสมดุลชีวิตในการทำงาน ของบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์ระดับความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง โดยรวมความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ส่วนใหญ่บุคลากรสายสนับสนุน มีความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ด้านครอบครัว และด้านการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาอันดับที่สอง เป็นด้านเวลา ด้านความพึงพอใจ และด้านการเงิน เรียงตามลำดับ อยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ มีความสมดุลระหว่างชีวิตที่ดี ด้านชีวิตการทำงานและชีวิตที่บ้าน หมายถึงสามารถบริหารจัดการเวลาในการใช้ชีวิตของตนเอง ให้มีความสำคัญทั้งในเรื่องงาน ครอบครัว และการใช้ชีวิตส่วนตัวได้อย่างเหมาะสม

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อสมดุลชีวิตในการทำงาน ของบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง โดยรวมเท่ากับ .366 นั่นคือ กิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกปานกลางในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเป็นเพราะ บุคลากรอาจมีการรับรู้ถึงประโยชน์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลในทิศทางบวกในการดำเนินชีวิตจริง แต่ในทางปฏิบัติจริงนั้น บุคลากรส่วนใหญ่ยังมิอุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการบางประเภท ที่มีผลให้ความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน เช่น บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในครอบครัวอยู่ในระดับสูง หรือปัญหาด้านสุขภาพ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญ ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ ทั้งนี้ บุคลากรบางกลุ่มมีความเห็นว่าสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันเอื้อต่อความพึงพอใจแล้ว จึงมีแนวโน้มที่จะไม่เข้าร่วมกิจกรรมบางประเภท รวมถึงกิจกรรมอื่นๆ เช่น กิจกรรมนันทนาการประเภท การใช้ภาษาวรรณกรรม หรือการแสดงการละคร มีโอกาสในการเข้าร่วมจำกัด ซึ่งส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมนันทนาการกับความสมดุลระหว่างชีวิตในการทำงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกปานกลางในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วัฒนพงศ์ เบญจพงศ์ (2565) ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบอุปสรรคของการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการภายนอกที่พักอาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า อุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการนอกที่พัก มีจำนวน 10 องค์ประกอบ ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลบริการนันทนาการ ความสามารถทางกาย การตระหนักรู้การใช้เวลาว่าง ทักษะคิดต่อการใช้เวลาว่างนอกที่พักอาศัย การเงิน ความเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัย การตระหนักรู้การใช้เวลาว่าง ทักษะคิดต่อการใช้เวลาว่าง ประสบการณ์การใช้เวลาว่าง สิ่งอำนวยความสะดวก และข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ji (2006) พบว่า อุปสรรคหนึ่งของการใช้เวลาว่าง คือ การขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้งาน หรืออาจเป็นผลจากรูปแบบกิจกรรมที่ทันสมัยเกินไป ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ก็นำไปสู่ความท้อถอยในการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจเข้าร่วม หรืออาจกลายเป็นอุปสรรคสำคัญในการไม่เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการนอกที่พักอาศัยได้เช่นกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

(1) ความสัมพันธ์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อสมดุลชีวิตในการทำงาน ของบุคลากรสายสนับสนุน ด้านการทำงาน พบว่า ความสัมพันธ์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อสมดุลชีวิตในการทำงาน โดยรวมเท่ากับ .413 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งกิจกรรมนันทนาการ ประเภทที่มีความสัมพันธ์ต่อความสมดุลชีวิตมากที่สุด ด้านการทำงาน คือ กิจกรรมประเภท เกม กีฬา การละเล่น และการร้องเพลง ฟังเพลง ดนตรี นั้นเป็น

เพราะ ในบริบทของการทำงานที่ทุกคนต้องเผชิญกับความจริงจังและมุ่งมั่น เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ ผลตอบแทนทางการเงินที่เหมาะสม ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ และการได้รับการยอมรับนับถือจากสังคมการทำงาน อย่างไรก็ตาม การทุ่มเททำงานอย่างหนักย่อมนำมาซึ่ง ความกดดัน ความเครียด และภาวะหมดไฟในการทำงาน นอกจากนี้ การทำงานร่วมกันภายในองค์กรซึ่งประกอบด้วย บุคลากรหลากหลาย ย่อมนำไปสู่มุมมองและความคิดเห็นที่แตกต่างกัน รวมถึง วิธีการทำงานที่ไม่เหมือนกัน ในบางสถานการณ์ความแตกต่างเหล่านี้อาจผสมผสานกันอย่างลงตัว นำไปสู่การทำงานที่เป็นระบบและราบรื่นโดยไม่ก่อให้เกิดปัญหา ทว่า ในบางกรณีความแตกต่างนี้อาจเป็นสาเหตุของความขัดแย้งในการทำงานเป็นทีม ซึ่งล้วนเป็นผลมาจากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการทำงาน การจัดการความเครียดและสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายในที่ทำงานเป็นสิ่งสำคัญเพื่อคงไว้ซึ่งประสิทธิภาพของบุคลากร การฟังเพลงหรือวิทยุ เป็นวิธีที่ง่ายและเข้าถึงได้ทันทีในพื้นที่ส่วนตัว ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการบรรเทาความตึงเครียด การจัดสรรเวลาหลังเลิกงานเพื่อออกกำลังกาย เล่นกีฬา หรือแม้แต่ การเล่นเกมในช่วงพักกลางวัน ล้วนเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้บุคลากรได้ผ่อนคลาย เตรียมความพร้อมทางจิตใจ และร่างกาย เพื่อกลับมาปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพอีกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวของ หทัยทิพย์ ลีสงวนกุลธร (2555) ได้ให้ความหมายของสมดุลชีวิตกับการทำงานไว้ว่า คือการบริหารจัดการแผนในการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลอย่างเหมาะสมและพอดีกับทุกบทบาท ไม่ว่าจะเป็นด้านการทำงาน กิจกรรมส่วนตัว ชีวิตครอบครัว หรือแม้แต่ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในสังคม การสร้างสมดุลในทุกมิติของชีวิตนั้น ไม่จำเป็นต้องจัดสรรทุกบทบาทให้มีสัดส่วนที่เท่ากัน แต่ควรกำหนดบทบาทโดยพิจารณาจากลำดับความสำคัญและความสำเร็จที่ปรารถนาในชีวิต การจัดการเช่นนี้จะส่งผลต่อโดยตรงต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ซึ่งท้ายที่สุดจะนำไปสู่ความพึงพอใจและคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคคลนั้น

(2) ความสัมพันธ์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อสมดุลชีวิตในการทำงาน ของบุคลากรสายสนับสนุนด้านครอบครัว พบว่า ความสัมพันธ์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อสมดุลชีวิตในการทำงาน โดยรวมเท่ากับ .357 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งกิจกรรมนันทนาการ ประเภทที่มีความสัมพันธ์ต่อความสมดุลชีวิตมากที่สุด ด้านครอบครัว คือ กิจกรรมประเภท กิจกรรมกลางแจ้ง นอกเมือง อาจเป็นเพราะ การได้เข้าร่วมกิจกรรมภายนอกพร้อมกับครอบครัว ไม่จะเป็นการท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ หรือการรับประทานอาหารนอกบ้าน ล้วนเป็นโอกาสสำคัญที่ช่วยให้สมาชิกในครอบครัวได้ใช้เวลาร่วมกันอย่างมีคุณภาพ มีโอกาสได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและปรึกษาหารือ ซึ่งนำไปสู่การกระชับความสัมพันธ์ภายในครอบครัว นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตครอบครัวได้อย่างลงตัว เมื่อครอบครัวเป็นหนึ่งเดียวกันและเป็นแหล่งสนับสนุนที่แข็งแกร่ง ย่อมเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ช่วยให้บุคคลสามารถก้าวไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงานได้อย่างมั่นใจและไร้ความกังวล สอดคล้องกับบทความ “สร้างความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นขึ้นด้วยการทำกิจกรรมครอบครัว” โดย สิริพจน์ โสมาภา (2567) (ออนไลน์) ที่เน้นย้ำว่า สถาบันครอบครัวเป็นรากฐานที่สำคัญ การทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัวจึงช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้ใกล้ชิดและกลมเกลียวกันยิ่งขึ้น การใช้เวลาร่วมกันนี้สามารถเริ่มต้นได้จากกิจกรรมง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การรับประทานอาหารพร้อมหน้ากัน การดูรายการโทรทัศน์ร่วมกัน หรือการทำงานบ้านด้วยกัน นอกจากนี้ ยังรวมถึงกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจที่ช่วยกระชับ

ความสัมพันธ์ อาทิ การเข้าค่ายพักแรมร่วมกันในวันหยุด ออกกำลังกาย การทำสวน การท่องเที่ยวพร้อมกันทั้งครอบครัว หรือแม้กระทั่งการเข้าร่วมกิจกรรมบริการสังคม การส่งเสริมกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยให้สมาชิกในครอบครัวได้ใช้เวลาร่วมกันมากขึ้น ประโยชน์ที่สำคัญจากกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อความผูกพันภายในครอบครัวอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กรมพลศึกษา (2566) ได้กล่าวถึงประโยชน์และคุณค่าของนันทนาการ ไว้อย่างครอบคลุม โดยเน้นย้ำว่านันทนาการมอบคุณค่าที่สำคัญต่อบุคคล องค์กร และครอบครัว โดยมีส่วนช่วยในการสร้างความรัก ความอบอุ่น และความเข้าใจซึ่งกันและกันภายในครอบครัว รวมถึงส่งเสริมความร่วมมือและความสามัคคีในชุมชน นอกจากนี้ นันทนาการยังมีบทบาทในการพัฒนาและส่งเสริมความคิด ตลอดจนสติปัญญาของบุคคล ช่วยให้เกิดความพึงพอใจ ได้และสัมผัสกับความสุข ยิ่งไปกว่านั้นกิจกรรมนันทนาการยังส่งเสริมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ทำให้ผู้เข้าร่วมรู้จักและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น รวมถึงมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต ความเครียดจากการทำงาน และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในเด็กได้อีกด้วย

(3) ความสัมพันธ์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อสมดุลชีวิตในการทำงาน ของบุคลากรสายสนับสนุนด้านเวลา พบว่า ความสัมพันธ์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อสมดุลชีวิตในการทำงาน โดยรวมเท่ากับ .261 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะ บุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยประกอบด้วยหลากหลายหน่วยงาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีบทบาทหน้าที่ และลักษณะการทำงานที่แตกต่างกัน ความแตกต่างนี้ส่งผลโดยตรงต่อโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ ตัวอย่างเช่น บุคลากรที่มีลักษณะงานเฉพาะทางกาย เช่น งานเอกสาร มักสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเองหรือภายในหน่วยงาน ทำให้สามารถเลิกงานตรงตามเวลาได้ ส่งผลให้มีโอกาสใช้เวลาหลังเลิกงานเพื่อออกกำลังกาย ผ่อนคลาย หรือทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจได้อย่างเต็มที่ ในทางตรงกันข้าม บุคลากรอีกกลุ่ม ที่ต้องสนับสนุนกิจกรรมของนักศึกษา มีเป็นลักษณะงานที่ต้องให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมความพร้อม การจัดกิจกรรม หรือการดูแลอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ทำให้บุคลากรกลุ่มนี้มักมีภาระงานนอกเวลาราชการ ส่งผลให้มีเวลาว่างสำหรับกิจกรรมส่วนตัวน้อยกว่าบุคลากรทั่วไป อย่างไรก็ตาม การเลือกเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการไม่ได้ขึ้นอยู่กับลักษณะงานเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับความชอบ ความสนใจ และสภาพร่างกายจิตใจของแต่ละบุคคล ด้วยเช่นกัน บางครั้งความเหนื่อยล้าจากการทำงาน อาจทำให้บุคลากรเลือกที่จะพักผ่อนอยู่บ้านมากกว่าการออกไปร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า กิจกรรมนันทนาการ ประเภทงานอดิเรก มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความสมดุลชีวิตด้านเวลามากที่สุด ตัวอย่างเช่น การวาดภาพ อ่านหนังสือ ปลูกต้นไม้ หรือการซ่อมแซมอุปกรณ์ต่าง ๆ กิจกรรมเหล่านี้ส่งผลต่อความสมดุลด้านเวลาเป็นอย่างมาก เนื่องจากเวลาเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อทุกคน การได้ใช้เวลากับสิ่งที่รัก ชอบ หรือสนใจ ไม่เพียงแต่ช่วยให้เกิดความสุขทางอารมณ์และคลายเครียดเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างคุณค่าให้กับตนเองอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Dex & Bond (2005) กล่าวไว้ว่า การสร้างความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ หลัก ได้แก่ การแบ่งเวลาในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม การใช้เวลาในการปฏิบัติงาน การจัดสรรเวลาสำหรับครอบครัว และเวลาสำหรับการพักผ่อนส่วนตัว องค์ประกอบเหล่านี้สะท้อนถึงการวางแผนเพื่อสร้างดุลยภาพระหว่างการทำงาน และการใช้ชีวิตส่วนตัว ให้เกิด

ความราบรื่น ซึ่งจะนำมาซึ่งความสุขทั้งในด้านการงานและการใช้ชีวิตส่วนตัว และส่งผลดีต่อทั้งองค์กรและบุคคลด้วย

(4) ความสัมพันธ์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อสมดุลชีวิตในการทำงาน ของบุคลากรสายสนับสนุน ด้านการเงิน พบว่า ความสัมพันธ์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน โดยรวมเท่ากับ .358 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าบุคลากรในมหาวิทยาลัยจะมีภาระทางการเงินในการดำเนินชีวิตสูง ไม่ว่าจะเป็นการผ่อนบ้าน ผ่อนรถ หรือค่าใช้จ่ายประจำวันอื่น ๆ แต่จากการศึกษาพบว่า บุคลากรส่วนใหญ่สามารถบริหารจัดการปัญหาเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี และยังคงให้ความสำคัญกับการวางแผนเพื่อสร้างความสุขให้ตนเอง ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า กิจกรรมนันทนาการที่มีความสัมพันธ์อย่างยิ่งต่อสมดุลชีวิตด้านการเงิน ได้แก่ กิจกรรมกลางแจ้ง นอกเมือง และกิจกรรมประเภท งานอดิเรก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง งานอดิเรกไม่เพียงแต่ช่วยผ่อนคลายความเครียดจากการทำงานเท่านั้น แต่ในบางกิจกรรมยังสามารถสร้างรายได้เสริม ได้อีกด้วย เช่น การวาดภาพ การถ่ายภาพ การทำอาหาร การทำขนม หรือการปลูกต้นไม้เพื่อจำหน่าย ซึ่งเป็นการใช้เวลาว่างได้อย่างเกิดประโยชน์ เพิ่มรายได้ และลดความตึงเครียดทางการเงินได้อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ ผลการศึกษายังเผยว่า บุคลากรส่วนหนึ่งในมหาวิทยาลัยสามารถสร้างความสุขจากเงินเดือนที่ได้รับเป็นอย่างดี แม้จะมีภาระค่าใช้จ่ายจำนวนมากในชีวิตประจำวัน พวกเขายังคงให้ความสำคัญกับการวางแผนการใช้จ่ายอย่างมีแบบแผน และไม่ละเลยกิจกรรมที่ส่งผลดีต่อจิตใจและการใช้ชีวิต การผ่อนคลายที่ตืออย่างหนึ่งคือ การได้ไปท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ กับครอบครัวหรือเพื่อนในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ เพื่อให้ร่างกายได้พักผ่อน จิตใจได้ผ่อนคลาย ได้สัมผัสบรรยากาศใหม่ๆ นอกเหนือจากสถานที่ทำงาน และเปลี่ยนบทบาทเป็นนักท่องเที่ยว ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การกระทำเช่นนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการวางแผนการใช้เงินอย่างเหมาะสม และยังบ่งชี้ได้ว่า บุคลากรได้รับผลตอบแทน และสวัสดิการที่เหมาะสมจากองค์กร ซึ่งเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่เอื้อให้เกิดความสมดุลด้านการเงินได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จิตรกร ว่องประเสริฐ และคณะ (2566) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อมนุษย์อย่างยิ่ง เพราะการเดินทางท่องเที่ยวไม่เพียงแต่เป็นการพักผ่อนหย่อนใจ และช่วยให้ผ่อนคลายความเครียดจากการทำงาน เท่านั้น แต่ยังเป็นโอกาสในการได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อีกด้วย ดังนั้น การท่องเที่ยวจึงถือเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสมดุลชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเงินได้อย่างเหมาะสม

(5) ความสัมพันธ์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ของบุคลากรสายสนับสนุน ด้านความพึงพอใจ พบว่า มีความสัมพันธ์ของกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน โดยรวมเท่ากับ .442 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งกิจกรรมนันทนาการ ประเภทที่มีความสัมพันธ์ต่อความสมดุลชีวิต ด้านความพึงพอใจ คือกิจกรรมประเภท เกม กีฬา และการละเล่น อาจเป็นผลมาจากที่มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพและจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรมีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง มหาวิทยาลัยได้จัดสรรพื้นที่สำหรับออกกำลังกาย และเล่นกีฬา รวมถึงจัดกิจกรรมประจำสัปดาห์ เพื่อเป็นโอกาสให้บุคลากรได้มีพบปะและกระชับความสัมพันธ์กันมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การจัด “SPORT DAY” ทุกวันพุธ ซึ่งเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ร่วมเตะฟุตบอลเพื่อกระชับความสัมพันธ์ หรือ กิจกรรมเต้นแอโรบิก ทุกวัน

อังคารและวันหยุดที่ดี ที่บุคลากรและครอบครัวสามารถเข้าร่วมได้ นอกจากนี้ การเปิดพื้นที่สนามกีฬาต่าง ๆ ให้บุคลากรได้ใช้ทำกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลาย ยังช่วยสร้างความพึงพอใจให้กับบุคลากรได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ หากบุคลากรมีความรู้สึกพึงพอใจกับสวัสดิการที่ตนพึงจะได้รับ จะนำไปสู่การทำงานในองค์กรได้อย่างมีความสุข และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Nwankwo (2013) ได้ศึกษาผลกระทบของกิจกรรมนันทนาการและความบันเทิงต่อความพึงพอใจในงานของพนักงาน พบว่า กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนานไม่เพียงนำไปสู่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดีขึ้นเท่านั้น แต่ยังช่วยปรับบรรยากาศการทำงานให้ผ่อนคลายลง และทำให้สถานที่ทำงานสะดวกสบายและลดความเครียดมากขึ้น นอกจากนี้ยังระบุว่า กิจกรรมนันทนาการและบันเทิงอาจนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในระดับความพึงพอใจในงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ Greenhaus และคณะ (2003) ได้นำเสนอเกี่ยวกับองค์ประกอบของสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ซึ่งประกอบด้วย 3 มิติหลัก ได้แก่ ความสมดุลของเวลา (Time Balance) ความสมดุลของการมีส่วนร่วม (Involvement Balance) และความสมดุลของความพึงพอใจ (Satisfaction Balance) พวกเขาเสนอว่าเราควรจัดการ และวางแผนเวลาในการทำงาน และเวลาพักผ่อนให้มีความเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการทำงานและการใช้ชีวิตควบคู่กันไป การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน การทำกิจกรรมร่วมกัน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยไม่ตรีจิต ก็จะไปสู่ความพึงพอใจในการทำงานและต่อองค์กร นอกจากนี้ หากองค์กรมีสวัสดิการที่ดี และเหมาะสมให้กับพนักงาน ก็จะเป็นการสร้างความมั่นคง ทั้งต่อพนักงานและองค์กร ซึ่งท้ายที่สุดจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้มีการศึกษาถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมนันทนาการที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากร ในสายวิชาการเพื่อทราบถึงคุณภาพชีวิตโดยรวมของบุคลากรในมหาวิทยาลัย
2. ควรให้มีการศึกษาปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI เข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรมนันทนาการ
3. ควรมีการสำรวจเวลาที่จะจัดกิจกรรมนันทนาการในมหาวิทยาลัยให้เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยเพื่อไม่ให้กระทบกับสถาบันครอบครัว

เอกสารอ้างอิง

แก้วเกียรติจิร, ก. (2554). Work-life balance ของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร. *วารสารทรัพยากรมนุษย์*, 1(2), 25-35.

กรมพลศึกษา. (2566). *แผนปฏิบัติการด้านนันทนาการ ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2566 - 2570)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

จิตรกร ว่องประเสริฐ คณิต เขียววิชัย และ วรณวีร์ บุญคุ้ม. (2566). การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมนันทนาการ การท่องเที่ยวและกีฬา โดยชุมชนมีส่วนร่วม ในพื้นที่ตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ มหาวิทยาลัยมหิดล*, 10(2), 192-211.

- เรืองยศ วัชรเกตุ. (2549). นันทนาการช่วยสรสร้างความสุขของชีวิต. *วารสารนักบริหาร*, 26(4), 118–121.
- วณัฐพงศ์ เบญจพงศ์. (2565). การวิเคราะห์องค์ประกอบอุปสรรคของการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการภายนอกที่พักอาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารโรจน์เกล้าวิชาการ*, 7(6), 369–381.
- สิริพจน์ โสมาภา. (2567). *สร้างความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นขึ้นด้วยการทำกิจกรรมครอบครัว* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 23 มกราคม 256, จาก: <http://smart-icamp.com/2024/01/23/family-activities-build-strong-relationships/>.
- หทัยทิพย์ ลีสงวนกุลธร. (2555). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสมดุลชีวิตกับการทำงาน กรณีศึกษาสถาบันคุ้มครองเงินฝาก*. ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- Cohen, J. (1988). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences* (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Dex, S., & Bond, S. (2005). Measuring work-life balance and its covariates. *Work Employment Society*, 19. 627-636.
- Edwards, J. R., & Rothbard, N. P. (2000). Mechanisms linking work and family: Clarifying the relationship between work and family constructs. *Academy of Management Review*, 25(1), 178–199.
- Greenhaus, J. H., Collins, K. M., & Shaw, J. D. (2003). The relation between work–family balance and quality of life. *Journal of Vocational Behavior*, 63(3), 510–531.
- Ji, H. (2006, October 16). *Leisure constraints of the married Korean females*. [Abstract]. 9th World Leisure Congress, Hangzhou, China.
- MedPark Hospital. (2023). *Work-Life Balance ปรับสมดุลชีวิตการทำงาน* [ออนไลน์]. จาก: <https://www.medparkhospital.com/lifestyles/work-life-balance>
- Nwankwo, B. G. (2013). Effects of recreational and entertainment activities on employees job satisfaction: A case study. *African Journal of Business Management*, 7(34), 3362–3371.
- Roger, M.A., & Merrill, R. (2003). Life Matters: Creating a positive momentum through a dynamic balance of work, family, time and money. *Library Journal*, 128(12), 108.

Effectiveness of English Legal Terminology Learning via E-Books of Undergraduate Law Students in Songkhla Province

Panithan Paensuk^{1*} Santiphap Wongsane¹ Chetsuda Wansanit¹ and Phiraphat Sukyang¹

¹Department of Foreign Languages, Faculty of Liberal Arts,

Rajamangala University of Technology Srivijaya, Songkhla, Thailand

Received: 2 September 2025 / Revised: 6 October 2025 / Accepted: 15 October 2025

Abstract

The purposes of this study were: 1) To examine student's achievements of English legal terminology learning via E-Books 2) To measure students' satisfaction of English legal terminology learning via E-Books. The participants were forty first-year law students at a university in Songkhla province, Thailand. The statistical methods used to analyze the data were frequency, mean ($\bar{x}$), Standard Deviation ($S.D.$), and T-test. The results of the study revealed that the student's post-test scores were significantly different from their pre-test scores ($p=0.00$). The average pre-test score was 14.8 ($S.D.$ 5.79), and the average post-test score was 33.25 ($S.D.$ 3.62). The results showed that Learning legal terminology via e-books significantly enhances students' comprehension of legal content and strengthens their ability to learn legal terms. The student satisfaction with learning in e-book was at the highest level ($\bar{x} = 4.82$, $S.D. = 0.36$).

Keywords: Legal Terminology, Official Document, E-book

Introduction

Entering the digital age has made languages increasingly essential for effective communication (Bonvillain, 2019). In this context, language plays a vital role in a person's life by facilitating an understanding of the surrounding environment, learning concepts, and acquiring various skills (Nishanthi, 2020). This has led to the increasing prominence of English as a global language, as noted by Crystal (2003) and supported by Rao (2019) who emphasize its role in international communication. Despite the prominence of global languages, local languages are crucial for preserving regional identities and cultural diversity.

Learning language is sometimes not easy. Alamer (2021) pointed out that some foreign languages learners faced difficulties about to their language proficiency. Learner reported problems with spelling, grammar new terminologies, the accent of some speakers, and the lessons being for advanced learners. Consequently, the ability to learn specialized terminology into official documents is vital in fields such as law, international business, and education (Cao, 2021).

Legal documents are difficult to understand, even for the lawyers. This need to be pointed out why are these legal documents written in a style that makes them so impenetrable (Trafton, 2024) and Limsiriruengrai (2020) and Bobrova & Pinkovetskaia (2020) found that learning specialized terminology and legal documents is particularly difficult for Thai students, affecting their accuracy and clarity. They often struggle with accuracy and clarity, especially when dealing with specialized terminology and complex documents. This research highlights that learning legal texts is a complex task for Thai students, primarily due to issues with accuracy and clarity in their translations. This gap indicates a critical need for focused research to explore and address these specific challenges.

According to Input Hypothesis (Krashen, 1985), Learners obtained language best when they receive input from other learning skills such as reading and listening languages which is slightly above their current level of language learning competence. To address these challenges, this study aims to enhance Thai student's learning skills related to specialized terminology in official legal documents via E-books that utilizing specialized legal terminology on four categories which are Civil Law, Contract Law, Labor Law, and Family Law ,and aim to enhance the ability of first-year undergraduate students who study in Law program in the university in Songkhla province.

The Objectives

1. To examine student's achievements of English legal terminology learning via E-Books
2. To measure student's satisfactions of English legal terminology learning via E-Books

Literature Review

Meaning of Terminology

Terminology work in organizing and transferring knowledge, emphasizing the analysis and structuring of concepts and their relationships. It also mentions the limitations of international standards and the role of specialized teams in creating vocabularies.

Schmidt & Kane (2020) defined terminology as specialized vocabulary used in specific disciplines. Proper use of these terms is essential to avoid misunderstandings and enhance clarity, particularly in fields medicine, science, and official documents, where precision is crucial for accurate interpretation and translation. Correct terminology ensures clear communication and understanding.

Based on the definitions mentioned above, it can be concluded that terminology is a set of specialized words or expressions used within a specific field or profession. These terms are crucial for ensuring precise and clear communication, as they contribute to accurate translation and understanding within the relevant context, such as medical, official documents, and scientific.

Terminology in official documents

Prieto Ramos (2021) stated that terminology refers to specific terms used in official documents. In specialized fields, particularly legal terminology, precise terminology and phrasing are critical. These aspects are central to both the practice and research of legal vocabulary translation.

Chalkidis et al. (2021) highlighted the challenges of learning legal terms, which often carry complex meanings. They noted that legal texts use specific terms. Accurate understanding requires not only to know the terms themselves but also the law and the context to avoid mistakes and ensure effective communication.

The learning of specialized terminology in official documents is essential for maintaining both accuracy and clarity. Learners must have a deep understanding of the specific vocabulary as well as the legal context to ensure faithfully reflects the original meaning. Legal terminology, especially in documents, needs careful handling to avoid any miscommunication (Pacific Cascade Legal, 2025)

Electronic Book (E-book)

In today's digital age, electronic books (e-books) have gained widespread attention for their numerous advantages, such as portability, accessibility, space-saving, and convenience. E-books are digital formats viewable on electronic devices like tablets, computers, and smartphones, and are protected from editing once created. Werner (2020) noted that e-books offer a unique format compared to traditional printed content, and they help protect the author's work.

E-books provide both economic and environmental benefits, allowing authors to reduce production costs while offering readers easy access across various devices. According to Jordan (2018), e-books can be read on multiple devices, with formatting adjusted for different screen sizes.

Based on these definitions, it can be concluded that e-books are an emerging form of learning material with increasing popularity, offering convenience and accessibility to readers. E-books are particularly useful in the context of enhancing legal terminology knowledge.

The Application of E-books in Learning

E-books are digital books created using computer software, offering flexible learning tools that enable users to access and link related content via computer screens. These electronic documents present information in various formats, including text, images, moving images, and audio, all stored digitally. This makes them an effective resource for studying legal terminology.

Margaret (2016) described e-books as digital publications containing text, images, and even moving images, readable on devices with the appropriate software. Moreover, e-books are easily updated and customized, allowing students to access the most current legal terminology and information. Their interactive nature makes them an ideal tool for learning, which can seamlessly integrate real-life cases and multimedia elements to enhance the students' learning experience.

In conclusion, e-books are productive and versatile tools in the context of legal vocabulary study. They offer easy access to legal resources and terminology, enabling students to study and translate legal terms effectively. By incorporating case studies and multimedia, e-books help students develop a deeper understanding of legal concepts and refine their ability to accurately translate specialized terms in real-world legal contexts.

Research Methods

Participants

The samples of this study are Forty of the first-year undergraduate students majoring in law and volunteered to participate in this study. Before the data collection process, they were informed about the purposes of the study. They have the right to withdraw at any time.

Research instruments

The Index of Consistency (IOC) covered the assessment of the consistency of questions in data collection tools, such as tests, questionnaires with the objectives and definitions established in the research or study. In an attempt to answer research questions, this study used three research instruments for data collection, referencing the criteria as follows:

1. Electronic book (E-book)

The data was gathered as legal terminology related to official documents from various sources, including the internet, legal dictionaries which is A Dictionary of Law and Black's Law Dictionary, the Department of Consular Affairs, textbooks, and YouTube videos. Afterward, they were thoroughly reviewed and analyzed all collected terminology for inclusion in the e-book for this study.

The e-book covered four categories of legal terminology: Civil Law, Contract Law, Labor Law, and Family Law. It was structured to make complex legal terminology more accessible and easier to understand for readers. The e-book included the following components: Terms and Definitions. Examples in General Contexts. Before data collection, the research instruments were validated by the advisor to ensure accuracy. The e-book was then reviewed by the field experts to verify the accuracy and alignment with the study objectives by using the Index of Consistency (IOC) method. The result showed an average score of 1.0.

2. A pre-test and a post-test

Pre-test and post-test were designed to evaluate students' knowledge of legal terminology in the official documents. These tests focused on terminology related to official documents and were conducted via Google Forms. Each test consisted of 40 multiple-choice questions, divided into four categories: Civil Law, Contract Law, Labor Law, and Family Law, with 10 questions in each category. The contents in the pre-test and post-test were identical. Test-retest bias can be analytical factors and needed carefully observed.

Civil Law Terminology	Contract Law Terminology	Labor Law Terminology	Family Law Terminology
Action	Acceptance	Absence	Adultery
Burden of Proof	Assent	Basic Workday	Alimony
Arguments	Breach of Contract	Bonus	Adoption
Damages	Contract Damages	Call- back pay	Agreement
Defendant	Default	Compensation	Birth Certificate
Plaintiff	Gift	Knocked off	Custody
Case	Fraud	Redundancy Pay	Divorced
Court	Landlord	Social Insurance	Marriage
Evidence	Offer	Wage	Separation
Injunction	Power of Attorney (POA)	Unemployed Person	Liability

3. A satisfaction questionnaire

The questionnaire was created to assess student’ s satisfaction with the e-book. This questionnaire was designed to gather feedback on various aspects related to the use of the e-book, including its clarity, engagement, and overall effectiveness in explaining legal terminology. After creating the questionnaire, it was reviewed by the research’s advisor and the field experts to ensure the accuracy and alignment with the research objectives.

Data Collection

To begin collecting data, a meeting with the sample group was conducted. During the meeting, the samples were explained about the objectives of the research and how to use the e-book to the participants. The samples were required to complete a pre-test, which was allocated 40 minutes before using the e-book. After the pre-test, the samples will be able to access the e-book which included explanations and examples designed to clarify complex legal terminology in an engaging and easily understandable forms. The samples had one week to read and engage with the e-book at their convenience. The limitation of learning period can be analytical factors and needed carefully observed.

After one week, they took a post-test, which was also 40 minutes. Additionally, the samples were requested to complete a satisfaction questionnaire to assess their satisfaction with

using the e-book. This questionnaire was distributed via Google Forms. The data collected from the pre-test, the post-test, and the satisfaction questionnaire were analyzed later.

Data Analysis

1. Statistical methods were used to compare the learning outcomes of the pre-test and post-test results for students using the e-book regarding legal terminology in official documents. The analysis involved frequency distributions, mean ($\bar{x}$), standard deviation ($S.D.$), and a T-test to assess the significance of differences between the two test scores.
2. To evaluate student satisfaction with the e-book, statistical methods were applied to analyze responses from the satisfaction questionnaire. This included calculating the mean ($\bar{x}$), standard deviation ($S.D.$), and using the Likert Rating Scale criteria to interpret the results. The interpretation criteria were as follows:

An average score of 4.50 – 5.00 means the most satisfied

An average score of 3.50 – 4.49 means very satisfied

An average score of 2.50 – 3.49 means moderately satisfied

An average score of 1.50 – 2.49 means low satisfied

An average score of 1.00 – 1.49 means the least satisfied

Research Results

The first objective was to examine student's achievements of English legal terminologies learning via E-Books. The participants, 18 (45%) were male, 20 (50%) were female, and 2 (5%) identified as LGBTQ. All participants were first-year students enrolled in the 2024 academic year. The result showed as following.

The Students' Pre-test and Post-test Scores

The pre-test scores of the 40 students displayed mean score of 14.8, with a standard deviation of 5.79. These results provide an initial measure of the students' understanding of legal terminology prior to the intervention using the e-book.

The post-test of 40 selected students showed the average score of 33.25, with a standard deviation of 3.62. This indicates an improvement in understanding legal terminology after utilizing the e-book.

The results from the pre-test revealed that out of 40 participants, the highest score attained by a participant was 29, achieved by 2 students, accounting for 5 percent of the total participants. The lowest score was 7, earned by 2 students, also accounting for 5 percent. The

post-test results showed that the maximum score achieved was 40, attained by 1 student, accounting for 2.5 percent, while the minimum score was 26, achieved by 1 student, also accounting for 2.5 percent.

Table 1 The Students' Pre-test and Post-test Scores

Test	Score	n	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	t	df	Sig
Pre-test	40	40	14.8	5.79	17.67	39	0.00*
Post-test	40	40	33.25	3.62			

*p<0.05

As shown in Table 1, when comparing the pre-test and post-test scores of the sample group, it was found that the mean of the post-test scores was significantly higher than the pre-test scores (p-value = 0.00). The mean score of the pre-test was 14.8 with a standard deviation of 5.79, whereas the mean score of the post-test was 33.25 with a standard deviation of 3.62.

The Students' Satisfaction Towards of the E-book

Table 2 The Satisfaction with Learning via the e-book

Satisfaction with Learning via the e-book	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	Interpretation
1. This learning helps you better understand legal terminology.	4.75	0.43	Highest
2. The case examples provided are relevant to real-life legal situations.	4.74	0.44	Highest
3. This Learning improves your ability to understand legal terminology accurately.	4.78	0.42	Highest
4. The Learning method is engaging and interesting.	4.63	0.48	Highest
5. The satisfied with the overall learning experience through this Learning.	4.80	0.40	Highest
Total	4.74	0.43	Highest

Table 2 showed the overall of The Satisfaction with Learning via the e-book which had the highest level ($\bar{x}$ = 4.74, *S.D.* = 0.43). When considering each item, it was found that “The satisfied with the overall learning experience through this Learning ($\bar{x}$ = 4.80, *S.D.* = 0.40) was at the highest level, followed by “This Learning improves your ability to understand legal

terminology accurately.” ($\bar{x}$ = 4.78, $S.D.$ = 0.42). Next, “This learning helps you better understand legal terminology.” ($\bar{x}$ = 4.75, $S.D.$ = 0.43), “The case examples provided are relevant to real-life legal situations.” ($\bar{x}$ = 4.74, $S.D.$ = 0.44), and “The Learning method is engaging and interesting.

Table 3 The Satisfaction of the Usability of the E-Book

Usability of the E-Book	$\bar{x}$	$S.D.$	Interpretation
1. The e-book is easy to use and navigate.	4.95	0.22	Highest
2. The content in the e-book is well-organized and easy to understand.	4.83	0.38	Highest
3. The visual aids (e.g., images, diagrams) in the e-book enhance your understanding of the content.	4.73	0.45	Highest
4. The e-book provides sufficient examples for understanding legal terminology.	4.90	0.30	Highest
5. The e-book is a helpful tool for learning legal terminology translation.	4.75	0.43	Highest
Total	4.83	0.36	Highest

Table 3 showed the overall of the Satisfaction of the Usability of the E-Book had the highest level ($\bar{x}$ = 4.83, $S.D.$ 0.36). When considering each item, it was found that “The e-book is easy to use and navigate.” ($\bar{x}$ = 4.95, $S.D.$ 0.22) was at the highest level, followed by “The e-book provides sufficient examples for understanding legal terminology.” ($\bar{x}$ = 4.90, $S.D.$ = 0.30), “The content in the e-book is well-organized and easy to understand.” ($\bar{x}$ = 4.83, $S.D.$ = 0.38), “The e-book is a helpful tool for learning legal terminology translation.” ($\bar{x}$ = 4.75, $S.D.$ = 0.43), and “The visual aids (e.g., images, diagrams) in the e-book enhance your understanding of the content.” ($\bar{x}$ = 4.73, $S.D.$ = 0.45), respectively.

Table 4 The Satisfaction of the Improvement in Translation Skills

Improvement in Translation Skills	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	Interpretation
1. The Learning helped improve your ability to translate complex legal documents.	4.80	0.40	Highest
2. You are more confident in translating legal terminology after using the e-book.	4.73	0.45	Highest
3. The exercises in the e-book helped you practice translating legal terminology effectively.	4.70	0.46	Highest
4. The feedback provided in the e-book improved your translation accuracy.	4.75	0.43	Highest
5. Overall, you feel that your translation skills have improved through this learning approach.	4.75	0.43	Highest
Total	4.75	0.43	Highest

Table 4 showed the overall of the satisfaction of the Improvement in Translation Skills had had the highest level ($\bar{x}$ = 4.75, *S.D.* 0.43). When considering each item, it was found that “The Learning helped improve your ability to translate complex legal documents.” ($\bar{x}$ = 4.80, *S.D.* = 0.40) was at the highest level, followed by “The feedback provided in the e-book improved your translation accuracy.” ($\bar{x}$ = 4.75, *S.D.* = 0.43), and “Overall, you feel that your translation skills have improved through this learning approach.” ($\bar{x}$ = 4.75, *S.D.* = 0.43), “You are more confident in translating legal terminology after using the e-book.” ($\bar{x}$ = 4.73, *S.D.* = 0.45), and “The exercises in the e-book helped you practice translating legal terminology effectively.” ($\bar{x}$ = 4.70, *S.D.* = 0.46), respectively.

Table 5 The Satisfaction of Design of the E-book

Design of the E-book	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	Interpretation
1. The e-book's design allows you to easily find the information you need.	4.95	0.22	Highest
2. The layout of the e-book is visually appealing.	4.90	0.30	Highest
3. The font size and style in the e-book are easy to read.	4.80	0.40	Highest
4. The design of the e-book is user-friendly and easy to navigate.	4.93	0.26	Highest
Total	4.89	0.30	Highest

Table 5 showed the overall of the satisfaction of Design of the E-book had the highest level ($\bar{x}$ = 4.89, $S.D.$ = 0.30). When considering each item, it was found that “The e-book’s design allows you to easily find the information you need” ($\bar{x}$ = 4.90, $S.D.$ = 0.30) was at the highest level, followed by “The design of the e-book is user-friendly and easy to navigate.” ($\bar{x}$ = 4.93, $S.D.$ = 0.26). Next, “The layout of the e-book is visually appealing.” ($\bar{x}$ = 4.90, $S.D.$ = 0.30), and “The font size and style in the e-book are easy to read.” ($\bar{x}$ = 4.80, $S.D.$ = 0.40), respectively.

Table 6 The Satisfaction of the Benefits Received

The Benefits Received	$\bar{x}$	$S.D.$	Interpretation
1. The e-book has improved your ability to understand and apply legal terminology.	4.88	0.33	Highest
2. The e-book has helped you improve your translation skills for legal documents.	4.93	0.26	Highest
3. The e-book has provided useful insights for real-world application of legal terminology.	4.90	0.30	Highest
Total	4.90	0.30	Highest

Table 6 showed the overall of the satisfaction of the benefits received had the highest level ($\bar{x}$ = 4.90, $S.D.$ = 0.30). When considering each item, it was found that “The e-book has helped you improve your translation skills for legal documents.” ($\bar{x}$ = 4.93, $S.D.$ = 0.26) was at the highest level, followed by “The e-book has provided useful insights for real-world application of legal terminology.” ($\bar{x}$ = 4.90, $S.D.$ = 0.30), and “The e-book has improved your ability to understand and apply legal terminology.” ($\bar{x}$ = 4.88, $S.D.$ = 0.33), respectively.

Table 7 Comparing Five Sections of the Satisfaction Questionnaire

Sections	$\bar{x}$	$S.D.$	Interpretation
1. Satisfaction with Learning via the e-book	4.74	0.43	Highest
2. Usability of the e-Book	4.83	0.36	Highest
3. Improvement in Translation Skills	4.75	0.43	Highest
4. Design of the e-book	4.89	0.30	Highest
5. Benefits Received from the e-book	4.90	0.30	Highest
Total	4.82	0.36	Highest

When comparing five sections (Table 7), the results revealed that the overall satisfaction of the students with the e-book was at the highest level ($\bar{x}$ = 4.82, $S.D.$ = 0.36). When considering each section, it revealed that the benefits received were at the highest level ($\bar{x}$ = 4.90, $S.D.$ = 0.30), followed by the design of the e-book ($\bar{x}$ = 4.89, $S.D.$ = 0.30), the usability of the e-book ($\bar{x}$ = 4.83, $S.D.$ = 0.36), the improvement in Translation Skills ($\bar{x}$ = 4.75, $S.D.$ = 0.43), and Satisfaction with Learning via the e-book ($\bar{x}$ = 4.74, $S.D.$ = 0.43), respectively. It can be concluded that the students' satisfaction towards the e-book was at the highest level.

Discussion

The findings of this research revealed a statistically significant difference between pre-test and post-test results, with a significance level of 0.00. Post-test scores were notably higher than pre-test scores, indicating an improvement in students' understanding and translation skills. Initially, students had only a basic grasp of legal terminology. However, after utilizing e-books, their ability to understand specialized terms related to Civil Law, Contract Law, Labor Law, and Family Law showed significant improvement. This study confirms that integrated e-books and case studies into legal education enhances students' comprehension of legal content and strengthens their ability to translate legal terms within real-world contexts. These findings align with the work of Thistlethwaite et al. (2012), that emphasized practice language by using real legal cases to help students accurately understand and translate legal terminology.

Learning specialized legal terminology-such as terms from Civil Law, Contract Law, Labor Law, and Family Law-presents significant challenges due to the complex meanings of these terms and their context-specific usage. As Chalkidis et al. (2021) pointed out, it is crucial to consider both the precise meaning and legal context of these terms to avoid misunderstanding. Legal terms often carry subtle meanings that may not be immediately apparent outside of the legal field, making accuracy and context essential. E-books provide a valuable resource in overcoming these challenges, as they typically feature clear definitions, simplified explanations, and detailed case studies that demonstrate how legal terms are applied in practical scenarios. This approach helps students better understand these terms in context and provides deeper insights into their use in various legal cases. By offering easy access to such resources, e-books significantly enhance the learning experience and improve students' ability to understand these terms accurately and effectively.

Moreover, the study found that students were highly satisfied with the effectiveness of e-books, particularly in terms of their convenience and flexibility for learning. This is consistent with Jordan's (2018) observation that e-books allow students to learn at their own pace and access materials anytime and anywhere. Additionally, Nasir et al. (2022) showed that the widespread availability of e-books online enables students to access learning materials on a range of electronic devices with an internet connection, providing them with increased flexibility in both accessing and storing content. E-books enhance the learning of legal terminology by allowing students to study terms in the context of real-life case studies, thus deepening their understanding of specialized legal vocabulary.

According to the study's limitations which were identical content of Pre-test and post-test and the limitation of learning time. The future research should also explore other instructional approaches such as collaborative learning, multimedia resources, or blended learning, and compare their effectiveness with e-books in developing legal English proficiency.

Conclusion

Before using the provided e-book, students had only a basic understanding of legal terminology in areas such as Civil Law, Contract Law, Labor Law, and Family Law. They struggled with understanding legal terms accurately in context, especially when dealing with real-world legal cases. After engaging with the e-book, students' knowledge improved significantly. The post-test results revealed a clear improvement, with higher scores compared to the pre-test, indicating that the e-book enhanced students' ability to translate legal terms more effectively. Additionally, students reported high satisfaction with the e-book in all aspects, including its satisfaction of Learning, usability, improvement in Translation Skills, design, and benefits Received. In conclusion, the study demonstrates that e-books are an effective tool for improving students' understanding of English legal terminology. The e-book developed in this research can be a valuable resource for anyone who want to strengthen their English legal vocabulary learning skills.

References

- Alamer, A. (2021). The interrelation between language anxiety and self-determined motivation: A study of anxiety–motivation relationships in language learners. *Frontiers in Psychology*, 12, 1–13.

- Bobrova, N. E., Lebedev, A. V., & Pinkovetskaia, I. S. (2020). Peculiarities of the English legal text discourse: The issues of interpretation and translatability. *Journal of History Culture and Art Research*, 9(2), 318–328.
- Bonvillain, N. (2019). *Language, culture, and communication: The meaning of messages* (8th ed.). Rowman & Littlefield.
- Cao, D. (2021). Translation as a catalyst in the development of modern Chinese legal language. *Comparative Legilinguistics*, 45(1), 39–60.
- Chalkidis, I., Jana, A., Hartung, D., Bommarito, M., Androutsopoulos, I., Katz, D. M., & Aletras, N. (2021). *LexGLUE: A benchmark dataset for legal language understanding in English*. arXiv.
- Crystal, D. (2003). *English as a global language* (2nd ed.). Cambridge University Press.
- Jordan. (2018). *What is an eBook? Understanding why they work and how to make your own*. G2 Learn.
- Krashen, S. D. (1985). *The input hypothesis: Issues and implications*. Longman.
- Limsiriruengrai, T. (2020). Translating specialized terminology and legal documents: Challenges faced by Thai students. *Journal of Translation Studies*, 15(2), 45–60.
- Margaret. (2016). *Electronic book*. Techopedia.
- Nasir, M. H., Abdullah, M., & Mirza, E. (2022). Role of e-books in improving English vocabulary of university students: A case study of NUML, Islamabad. *PalArch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology*, 19(1), 1338–1352.
- Nishanthi, R. (2020). Understanding of the importance of mother tongue learning. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development*, 5(1), 77–80.
- Pacific Cascade Legal. (2025). *Family law terminology*. From: <https://www.pacificcascadelegal.com/resources/family-law-terminology/>
- Prieto Ramos, F. (2021). Translating legal terminology and phraseology: Between inter-systemic incongruity and multilingual harmonization. *Perspectives*, 29(2), 175–183.
- Rao, P. S. (2019). The role of English as a global language. *Research Journal of English*, 4(1), 65–79.
- Schmidt, L., & Kane, J. (2020). *Introduction to terminology*. Academic Press.
- Thistlethwaite, J. E., Davies, D., Ekeocha, S., Kidd, J. M., MacDougall, C., Matthews, P., & Clay, D. (2012). The effectiveness of case-based learning in health professional education: A BEME systematic review (BEME Guide No. 23). *Medical Teacher*, 34(6), e421–e444.

Trafton, A. (2024). MIT study explains why laws are written in an incomprehensible style. *MIT News*. From: <https://news.mit.edu/2024/mit-study-explains-laws-incomprehensible-writing-style-0819>

Werner. (2020). E-book. *Influencer Marketing Hub*.

การพัฒนาย่านสร้างสรรค์: กรณีศึกษาชุมชนพูนบำเพ็ญ

ศิริมาศ ธราพรสกุลวงศ์^{1*} และ ชุติรัตน์ เจริญพร²

^{1*} นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาและจัดการเมือง วิทยาลัยพัฒนามหานคร มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการพัฒนาและจัดการเมือง วิทยาลัยพัฒนามหานคร มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

Received: 5 July 2025 / Revised: 13 August 2025 / Accepted: 27 August 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทชุมชนพูนบำเพ็ญต่อการพัฒนาเป็นย่านสร้างสรรค์ และเพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางต่อการพัฒนาเป็นย่านสร้างสรรค์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ปรชาญชาวบ้าน ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยว และประชาชน จำนวน 16 ราย โดยใช้เครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัย พบว่า บริบทของชุมชนพูนบำเพ็ญมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นย่านสร้างสรรค์ได้ เนื่องจากมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เป็นเอกลักษณ์ มีทุนทางวัฒนธรรมที่ได้มีการส่งเสริมสืบทอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผสานกับทุนทางปัญญาและทักษะการประยุกต์ที่ชุมชนพูนบำเพ็ญมีการนำมาใช้ในการสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว รวมถึงมีความเข้มแข็งของทุนมนุษย์ กล่าวคือ การมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญ โดยมีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่ช่วยยกระดับการพัฒนาชุมชนได้เป็นอย่างดี เงื่อนไขความสำเร็จของการพัฒนาย่านสร้างสรรค์ พบว่า ชุมชนพูนบำเพ็ญเป็นชุมชนที่มีศักยภาพในการพัฒนาทั้งผู้นำชุมชน การมีส่วนร่วม การสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐและเอกชน และความสามารถในการพึ่งตนเองของชุมชน ดังนั้น การพัฒนาย่านสร้างสรรค์จะพัฒนาต่อยอดจากจุดแข็งให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้นด้วยการวางแผนระยะยาวในด้านต่างๆ ได้แก่ 1) สร้างและพัฒนาผู้นำรุ่นใหม่ 2) สื่อสารและสร้างประสบการณ์เรื่องราวของชุมชนสู่ภายนอก 3) ออกแบบกิจกรรมเชิงประสบการณ์ให้ดึงดูดความสนใจและการมีส่วนร่วมของทั้งคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว 4) ส่งเสริมบทบาทเยาวชน ซึ่งทั้ง 4 แนวทางนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเป็นย่านสร้างสรรค์และมีความยั่งยืน อย่างไรก็ตาม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาย่านสร้างสรรค์ของชุมชนพูนบำเพ็ญและเพื่อให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบันที่เครือข่ายสังคมออนไลน์มีอิทธิพลกับผู้คน การพัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์ของชุมชน จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาชุมชนสู่ย่านสร้างสรรค์ได้

คำสำคัญ: ย่านสร้างสรรค์, ทุนทางปัญญา, ทุนมนุษย์, ทุนทางวัฒนธรรม, ทุนทางสังคม

Creative District Development: A Case Study of Phun Bamphen Community

Sirimas Tarapornsakunwong^{1*} and Chuleerat Charoenporn²

^{1*} Master's Degree, Urban Development and Management, Institute of Metropolitan Development

Navamindradhiraj University

² Assistant Professor Urban, Urban Development and Management, Institute of Metropolitan Development

Navamindradhiraj University

Abstract

This research aims to explore the community context in relation to its transformation into a creative district, and to analyze and propose appropriate development guideline. This study adopts a qualitative research methodology. Key informants include community leaders, local scholars, representatives from local tourist attractions, and residents a total of 16 participants. Data collection was conducted using structured interview protocols and in-depth interviews.

The research found that the Phunbampen community possesses strong potential to be developed into a creative district. This is attributed to its distinctive physical environment, rich cultural capital accumulated and transmitted through generations, and the community's intellectual and adaptive capabilities reflected in creative activities that attract tourists. The community also demonstrates robust human capital, characterized by visionary leadership and active participation among residents, which serve as key driving forces. Continuous support from both public and private sectors further strengthens its social capital and fosters sustainable community development. The success factors identified include capable community leaders, active participation, institutional support, and community self-reliance. Therefore, the development of the creative district should build upon these strengths through long-term strategic planning in four key areas (1) nurturing and developing new-generation leaders (2) communicating and promoting the community's stories and experiences (3) designing participatory and experience-based activities for residents and visitors, and (4) empowering youth engagement. Collectively, these strategies aim to establish a creative and sustainable district. Moreover, enhancing the community's presence through online social networks will strengthen connectivity and promote Phunbampen's transformation into a creative district aligned with the digital era.

Keywords: Creative District, Intellectual Capital, Human Capital, Cultural Capital, Social Capital

บทนำ

“กรุงเทพมหานคร” เมืองหลวงของประเทศไทย เป็นแหล่งรวมวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนหลากหลายเชื้อชาติ มีทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ เป็นศูนย์กลางของการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว จากสถิติการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ มกราคม ถึง กันยายน 2567 พบว่า มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมเยือนกรุงเทพมหานคร จำนวน 42,675,117 คน ซึ่งในจำนวนนี้เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 22,522,105 คน และชาวต่างชาติ จำนวน 20,153,012 คน สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานครรวม 611,243.72 ล้านบาท เป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทย 127,843.24 ล้านบาท และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 483,400.48 ล้านบาท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2567) รายได้จากภาคการท่องเที่ยวจึงถือเป็นแหล่งรายได้สำคัญของประเทศ การฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวจึงเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจไทยกลับมามีเสถียรภาพหลังสถานการณ์ COVID-19 อีกครั้ง และเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถกลับมาประกอบธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง ภาครัฐได้มีมาตรการและแนวทางที่สำคัญ ได้แก่ ด้านการเสริมสภาพคล่อง ด้านการลดภาระค่าใช้จ่าย และด้านการเตรียมความพร้อมเปิดประเทศและการกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยว (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2566)

การพัฒนาภาคการท่องเที่ยวของประเทศไทยในอนาคตภายหลังจากวิกฤตการระบาดของโรคโควิด ต้องต่อยอดกิจกรรมเดิมที่มีศักยภาพในการแข่งขันควบคู่กับสร้างกิจกรรมใหม่ๆ ให้มีความสำคัญกับการขยายกลุ่ม/ความถี่ของนักท่องเที่ยวทั้งคนไทยและชาวต่างชาติในภูมิภาคให้หลากหลายขึ้นใน 3 กลุ่ม คือ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวที่ได้สัมผัสชีวิตคนท้องถิ่น การท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับการทำงาน และการใช้ประโยชน์จากความโดดเด่นด้านการมีแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติ ศิลปะ วัฒนธรรม ตลอดจนสินค้าและบริการรวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีอยู่มาส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ หรือที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” (วิรัชฐา ประจักษ์การ และสุชานัน จุนอนันตธรรม, 2564)

ทั้งนี้ ตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570) ยุทธศาสตร์ที่ 6 การต่อยอดความเป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการเรียนรู้ โดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีนโยบายให้ความสำคัญต่อการพัฒนาย่านสร้างสรรค์และ “ดึงอัตลักษณ์ สร้างเศรษฐกิจ 50 ย่าน ทั่วกรุงเทพฯ” ซึ่งแต่ละพื้นที่แต่ละชุมชน มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันไปตามบริบทของพื้นที่ ย่านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการพัฒนาเมืองด้วยการพัฒนาควบคู่ไปกับการใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์ จนเกิดเป็นการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ในระดับย่าน หรือพื้นที่เฉพาะ หรือกล่าวได้ว่า จุดเริ่มต้นของเมืองสร้างสรรค์ มาจากจุดเล็ก ๆ ระดับย่าน ทั้งนี้ การพัฒนาย่านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา 2) ด้านความรู้และทักษะ 3) ด้านการประชาสัมพันธ์และการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ 4) ด้านเครือข่าย และ 5) ด้านนโยบายสร้างสรรค์ (องค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ, 2022) โดยมีปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ กระบวนการและวิสัยทัศน์ในการมอง “ทุนจากภายใน” ของชุมชน และท้องถิ่นที่มีอยู่ เพื่อนำมาต่อยอดสร้างสรรค์และสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยทุนจากภายในครอบคลุมทั้งทุนทางกายภาพ ทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคม วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความชำนาญเฉพาะด้าน ถือเป็นอัตลักษณ์สำคัญในการสะท้อนความเป็นตัวตนของชุมชนและท้องถิ่น เป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดการมีส่วนร่วม

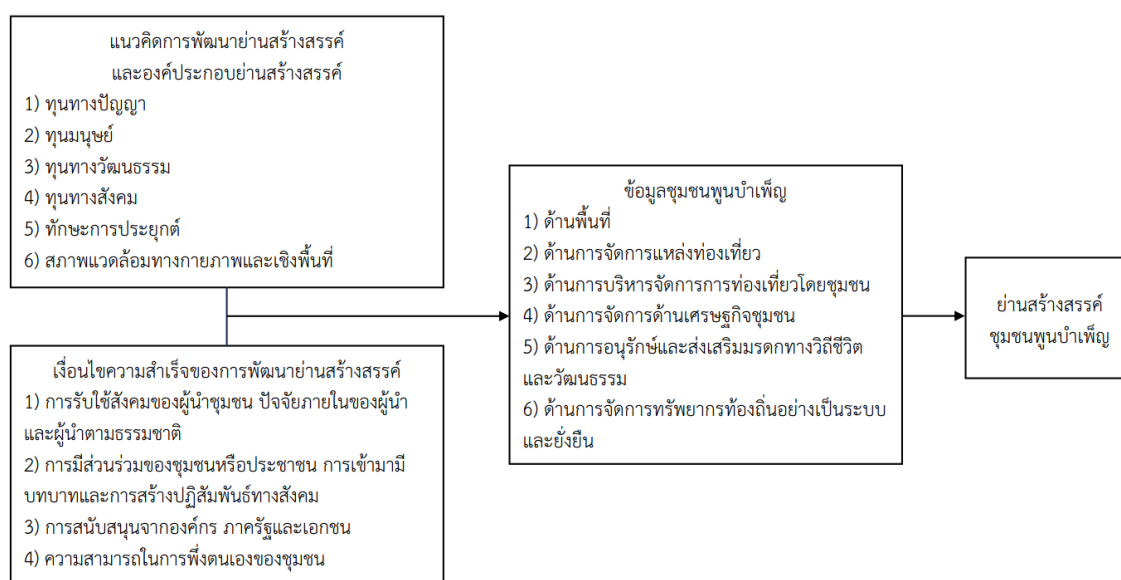
ร่วมและความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันของคนในชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการพัฒนาสังคมและชุมชนที่ยั่งยืน จึงได้กำหนดจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาย่านสร้างสรรค์กระตุ้นเศรษฐกิจกรุงเทพมหานคร อย่างต่อเนื่อง โดยให้สำนักงานเขตดำเนินการ 30 ย่าน (สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว, 2567)

“ย่านสร้างสรรค์ ชุมชนพูนบำเพ็ญ” เป็นชุมชนหนึ่งที่มีแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนริมคลอง มีความโดดเด่นทั้งด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรมชุมชน แหล่งท่องเที่ยว อาหารท้องถิ่นและขนมไทยพื้นบ้าน ด้วยความมีเอกลักษณ์ของชุมชนจึงได้รับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากกรุงเทพมหานคร โดยสำนักงานเขตภาษีเจริญ ให้การส่งเสริมเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2566 โดยมีพิธีเปิด “ย่านสร้างสรรค์ ชุมชนพูนบำเพ็ญ” ภายใต้โครงการค่าใช้จ่ายในการพัฒนาย่านสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์และกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร (เขตภาษีเจริญ) จากความสำคัญดังกล่าวในศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนพูนบำเพ็ญ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาย่านสร้างสรรค์ กรณีศึกษาชุมชนพูนบำเพ็ญ ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และชุมชนพูนบำเพ็ญ ได้นำไปใช้ในการพัฒนาย่านสร้างสรรค์ เพื่อเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจระดับเมือง ขยายผลสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทชุมชนพูนบำเพ็ญต่อการพัฒนาเป็นย่านสร้างสรรค์
2. เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางต่อการพัฒนาเป็นย่านสร้างสรรค์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา: ผู้วิจัย (2567) สังเคราะห์จากองค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (2022), พีรตร แก้วลายและทิพย์สุตา จันทรแจ่มหล้า (2556), จารุวรรณ ขำเพชร (2560), ประทีป มากมิตร และอารีย์ สุขสวัสดิ์ (2560), รุจิรา รัตนธรรม (2562), ทิบัติ ทัพพกรณ์และธีระวัฒน์ จันทิก (2561) และกมลศักดิ์ วงศ์ศรีแก้ว, จิระพงศ์ เรืองกุล และสาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาการพัฒนาย่านสร้างสรรค์ กรณีศึกษาชุมชนพูนบำเพ็ญ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยวในชุมชนพูนบำเพ็ญ กรุงเทพมหานคร โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากต้องการศึกษาเฉพาะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยวในชุมชนพูนบำเพ็ญ กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 16 ราย แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

- 1) ผู้นำชุมชน จำนวน 2 ราย แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 1 ราย ตำแหน่งประธานชุมชนพูนบำเพ็ญ และเพศหญิง จำนวน 1 ราย ตำแหน่งกรรมการชุมชนพูนบำเพ็ญ
- 2) ประชาชนชาวบ้าน จำนวน 5 ราย แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 3 ราย และเพศหญิง จำนวน 2 ราย ซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกร ครูสอนดนตรี ค้าขายและธุรกิจส่วนตัว
- 3) ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน จำนวน 5 ราย แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 1 ราย และเพศหญิง จำนวน 4 ราย ซึ่งประกอบอาชีพบริการ ค้าขายและธุรกิจส่วนตัว
- 4) ประชาชนในชุมชน จำนวน 4 ราย ทั้งหมดเป็นเพศหญิง ซึ่งประกอบอาชีพค้าขายและธุรกิจส่วนตัว

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้เครื่องมือคือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ดังนี้

- 1) อุปกรณ์เสริมในการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครอบคลุมมากที่สุด ที่จะช่วยให้การสัมภาษณ์มีความชัดเจน แม่นยำและถูกต้อง และตรงประเด็นตามใจความที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ต้องการจะสื่อสาร เช่น เครื่องบันทึกเสียง สมุดบันทึกข้อมูล และอุปกรณ์เครื่องเขียนที่ใช้ในการจดบันทึก
- 2) ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ มีความสำคัญและสอดคล้องกับกรอบแนวคิด โดยเป็นคำถามในลักษณะปลายเปิด การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ผู้วิจัยจะกำหนดคำถามไว้ก่อนล่วงหน้าเพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ (Interview Guide) คือ เป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สามารถตอบหรือบรรยายข้อมูลได้อย่างละเอียด รวมถึงแสดงความคิดเห็นได้อย่างเป็นอิสระในประเด็นต่างๆ เพื่อนำมาถอดกระบวนความคิดและทัศนคติ และนำข้อมูลมาสรุปอภิปรายผลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยใช้เครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1) การศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับย่านสร้างสรรค์ การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อทำความเข้าใจถึงความหมายและลักษณะของย่านสร้างสรรค์ เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และองค์ประกอบของพื้นที่ย่านสร้างสรรค์ รวมไปถึงการศึกษาเอกสารวิจัยเกี่ยวกับพื้นที่ศึกษา เพื่อเป็นฐานความรู้ในการจัดทำประเด็นสัมภาษณ์เชิงลึก

2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นวิธีที่สามารถระบุนความคิด ทศนคติและประเด็นคำถามในประเด็นการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (key information) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องและมีบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวของพื้นที่ศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและ ครบคลุมมากที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) อาศัยเทคนิคการวิเคราะห์ ได้แก่ 1) การปรับเปลี่ยนแนวคิดตามข้อมูลเชิงประจักษ์ 2) การวิเคราะห์เพื่อแสดงตัวอย่าง และ 3) การวิเคราะห์โดยจัดกลุ่มแนวความคิด จากนั้นทำการสังเคราะห์ข้อมูล (Synthesis) วิเคราะห์เนื้อหาปรับปรุง และสรุปข้อมูล

ผลการวิจัย

1. บริบทชุมชนพุนบำเพ็ญต่อการพัฒนาเป็นย่านสร้างสรรค์

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการชุมชนพุนบำเพ็ญ

1) ด้านพื้นที่

ชุมชนพุนบำเพ็ญ ตั้งอยู่ในทำเลที่มีลักษณะเฉพาะตัว เป็นพื้นที่ที่ยังคงมีร่องรอยของความเป็นชนบทและเกษตรกรรมท่ามกลางความเจริญของเมืองหลวง เป็นชุมชนที่มีเอกลักษณ์ทั้งในด้านภูมิประเทศ วิถีชีวิต และความสัมพันธ์ของคนในชุมชน แม้ว่าความเจริญด้านสาธารณูปโภคจะเข้ามาถึง ทำให้ถนนหนทางได้รับการพัฒนา และมีไฟฟ้าประปาเข้าถึงทุกครัวเรือน ส่งผลให้จำนวนประชากรเพิ่มขึ้น แต่ชุมชนพุนบำเพ็ญยังคงรักษาพื้นที่สีเขียวริมถนนและตามบ้านเรือนไว้ได้ เนื่องด้วยข้อกำหนดของผังเมืองกรุงเทพมหานครที่กำหนดให้พื้นที่นี้เป็นพื้นที่อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม ทำให้ยังคงปรากฏภาพของการทำเกษตรแบบเมืองให้เห็น แม้จะไม่แพร่หลายเท่าในอดีตแต่ยังคงเพียงพอต่อการสะท้อนถึงเอกลักษณ์ที่หาได้ยากในชุมชนเมือง และในกรุงเทพมหานคร ลักษณะพื้นที่เช่นนี้จึงเป็นทั้งเสน่ห์และเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาด้านต่างๆ ของชุมชน

2) ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ภายในชุมชนพุนบำเพ็ญจัดให้มีกิจกรรม ฐานการเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวไว้อย่างหลากหลาย เป็นการท่องเที่ยวในเชิงสร้างสรรค์ สร้างการเรียนรู้และความเข้าใจวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนในชุมชน โดยใช้องค์ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตริมคลองซึ่งเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นเรียกว่าเป็นฐานความรู้จากองค์ความรู้เดิม ปัจจุบันจึงเป็นการผสมผสานทั้งองค์ความรู้เดิมและองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการที่ตัวแทนของคนในชุมชนมีโอกาสได้ไปเรียนรู้และกลับมาถ่ายทอดให้กับคนในชุมชนรวมถึงได้ถ่ายทอดให้กับบุคคลภายนอกด้วย

การดำเนินงานกิจกรรม ฐานการเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยว ภายในชุมชนพุนบำเพ็ญ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กิจกรรม ฐานการเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยว ภายในชุมชนพุนบำเพ็ญ

กิจกรรมฐานการเรียนรู้ และแหล่งท่องเที่ยว	รายละเอียด
บ้านไม้ชายคลอง 	เป็นลานกิจกรรมที่รวบรวมฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การทำมดย้อมและทุบย้อม ลูกชุบ ไข่เค็มใบเตยด้วยดินสอพอง ยาตมสมุนไพร ร้อยลูกปัด ระบายสี และการทำปุ๋ยหมัก เป็นต้น รวมถึงจัดให้มีการแสดงดนตรีไทย ชุมจำหน่ายสินค้าจากชุมชน ร้านอาหารและบริการนวดแผนไทย รวมถึงมีเรือจำหน่ายอาหารให้ได้พบเห็นวิถีชีวิตริมคลอง
บ้านขนมไทยมงคล 	เป็นฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำขนมไทยมงคล พร้อมทั้งจำหน่ายให้นักท่องเที่ยวได้ชิมรสชาติของขนมไทยโบราณ เช่น จ่ามงกุฏ มงกุฎเพชร ผกากรอง เสน่ห์จันทร์ และทองเอก เป็นต้น
บ้านสวนบอนส์ 	เป็นโฮมสเตย์ที่นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสวิถีชีวิตริมคลองบ้านสวนแบบดั้งเดิม มีกิจกรรมที่น่าสนใจ เช่น พายเรือชมสวนเกษตร Cooking Class และลองเรือชมวิถีชีวิต 2 ฝั่งคลอง ซึ่งภายในโฮมสเตย์จะมีร้านค้าและของฝาก ร้านอาหาร และร้านกาแฟให้บริการ โดยมีจุดเด่นคืออาหารและขนมโบราณที่ปัจจุบันหาทานได้ยาก อาทิ เช่น หมูแดงแม่กิมไล้ และขนมโคถึก เป็นต้น
สวนกล้วยไม้ลูกเป็กรหรือธงชัย กล้วยไม้งาม 	เป็นสวนกล้วยไม้มานานาพันธุ์ เปิดให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมเพื่อเก็บภาพความสวยงาม และสามารถซื้อกลับบ้านหรือเป็นของฝากได้
สวนนายโอ 	เป็นพื้นที่แสดงวิถีชีวิตสวนเกษตรในเมือง ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมพื้นที่ปลูกผักในครัวเรือนและการปลูกผักแบบผสมผสานได้ โดยในอนาคตมีแผนที่จะเปิดเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน

3) ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนพุนบำเพ็ญ ผู้นำและสมาชิกชุมชนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นหัวใจสำคัญ เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นไปอย่างยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุด

แก่คนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการวางแผน กำหนดทิศทางการพัฒนา และบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว

4) ด้านการจัดการด้านเศรษฐกิจชุมชน

ในอดีตเศรษฐกิจของชุมชนพุน้ำเพ็ญผูกพันอยู่กับการเกษตรริมคลองและการค้าขายทางน้ำ แต่เมื่อเวลาผ่านไปและความเจริญเข้ามา การทำเกษตรกรรมได้ลดน้อยลง อย่างไรก็ตาม ชุมชนยังมีศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป โดยอาศัยทุนทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่มีอยู่ดังนี้

(1) การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีเอกลักษณ์ เช่น อาหารท้องถิ่นหรือผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผลผลิตทางการเกษตร รวมถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมาเป็นบรรจุภัณฑ์จะเป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนด้วยภาพลักษณ์ของการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสร้างสรรค์และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(2) การสนับสนุนให้เกิดตลาดชุมชนหรือพื้นที่จำหน่ายสินค้าชุมชนเป็นช่องทางให้คนในชุมชนได้นำเสนอผลิตภัณฑ์ของตนเอง

(3) การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นอีกช่องทางสำคัญในการสร้างรายได้และกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน การที่นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมและใช้จ่ายในชุมชนส่งผลต่อธุรกิจต่างๆ เช่น ร้านค้า ที่พัก ร้านอาหารของที่ระลึก และบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(4) การส่งเสริมอาชีพเสริมและการพัฒนาทักษะให้แก่คนในชุมชน เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสร้างโอกาสในการหารายได้ที่หลากหลาย เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ชุมชนพุน้ำเพ็ญเกิดการสืบสาน ถ่ายทอดองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งสู่คนภายในชุมชนและภายนอกชุมชน ก่อให้เกิดการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นอีกด้วย อีกทั้งนำไปสู่การสนับสนุนให้เกิดกลุ่มอาชีพจากคนวัยต่างๆ ในชุมชน ช่วยให้คนในชุมชนสามารถรวมกลุ่มกันเพื่อพัฒนาธุรกิจและสร้างอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจได้

5) ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวิถีชีวิตและวัฒนธรรม

ชุมชนพุน้ำเพ็ญมีมรดกทางวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่มีคุณค่า สะท้อนให้เห็นถึงความผูกพันกับสายน้ำ การประกอบอาชีพเกษตรกรรม และการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่ายริมคลอง การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวิถีชีวิตและวัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญในการรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนพุน้ำเพ็ญและเป็นเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6) ด้านการจัดการทรัพยากรท้องถิ่นอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

การจัดการทรัพยากรท้องถิ่นอย่างเป็นระบบและยั่งยืนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาชุมชนในระยะยาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทที่ชุมชนตั้งอยู่ริมคลองและมีความผูกพันกับการเกษตร ดังนั้นชุมชนพุน้ำเพ็ญจึงมีการดูแลรักษาและฟื้นฟูคลองบางเชือกหนังให้สะอาดและมีระบบนิเวศที่ดี มีการจัดการขยะและน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและสุขอนามัยของชุมชน ให้ความสำคัญกับการจัดการขยะโดยใช้วัสดุต่างๆ จากธรรมชาติในกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

1.2 บริบทและทรัพยากรของชุมชนพุน้ำเพ็ญ

1) ทุนทางปัญญา

ทุนทางปัญญาของชุมชนพุนบำเพ็ญ เริ่มตั้งแต่วิถีชีวิตความเป็นไทยที่เป็นเอกลักษณ์ ดังเห็นได้จากบ้านเรือนริมคลองไปจนถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารและขนมโบราณ นอกจากนี้ ชุมชนยังมีปราชญ์ชาวบ้านและสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน อาทิเช่น ดนตรีไทย การเกษตร การทำไข่เค็มใบเตยด้วยดินสอพอง และการทำปุ๋ยหมัก ซึ่งพร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้เหล่านี้สู่คนรุ่นหลังและผู้สนใจทั้งภายในและภายนอกชุมชนอย่างจริงจัง จุดเด่นที่สำคัญคือ กระบวนการถ่ายทอดทุนทางปัญญาที่มีรูปแบบการได้เรียนรู้แบบห้องเรียนมีชีวิต ทั้งการสอนในวงแคบสู่ลูกหลานในชุมชน การเปิดเป็นแหล่งเรียนรู้ และการถ่ายทอดแก่นักท่องเที่ยวผ่านประสบการณ์ตรง เช่น การทำขนมด้วยตนเอง ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญา แต่ยังเป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ การผสมผสานองค์ความรู้ดั้งเดิมเข้ากับแนวคิดใหม่ๆ เป็นอีกหนึ่งจุดแข็งที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการพัฒนาอย่างยั่งยืนของชุมชน

2) ทุนมนุษย์

ทุนมนุษย์ของชุมชนพุนบำเพ็ญเป็นปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนการพัฒนา โดยมีจุดเด่นอยู่ที่ ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และสามารถรวมกลุ่มคนได้ ทำให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างเข้มแข็งและมีทิศทางที่ชัดเจน การมีพื้นที่ส่วนกลางยังเป็นปัจจัยเสริมสร้างความสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างสมาชิกในชุมชน ทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ผู้ประกอบการในชุมชนก็มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับกลุ่มคนหลากหลาย เช่น เยาวชน ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ซึ่งแสดงถึงความเอื้อเฟื้อและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมภายในชุมชนอย่างแท้จริง

3) ทุนทางวัฒนธรรม

ทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนพุนบำเพ็ญมีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ที่ผสมผสานระหว่างวิถีชีวิตแบบชนบทดั้งเดิมกับบริบทของความเป็นกรุงเทพมหานคร โดยมีรากฐานจากการเป็นสังคมเกษตรริมคลองบางเชือกหนัง ซึ่งยังคงปรากฏให้เห็นผ่านการใช้เรือในการสัญจรและการดำรงอยู่ของวิถีชีวิตริมน้ำที่เรียบง่าย ประเพณีและกิจกรรมท้องถิ่นได้รับการสืบสานและเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตในชุมชน โดยมีบ้านไม้ชายคลองเป็นพื้นที่ส่วนกลางที่เชื่อมโยงผู้คนและเรื่องราวในอดีตสู่ปัจจุบัน วัฒนธรรมด้านอาหารนับเป็นอีกหนึ่งจุดเด่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง "ขนมโคถึก" ซึ่งเป็นขนมโบราณที่น่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยว รวมถึงขนมกะทิอื่นๆ ที่สะท้อนถึงรสชาติและวัตถุดิบที่เป็นเอกลักษณ์ของขนมไทยดั้งเดิม ความมุ่งมั่นในการอนุรักษ์การใช้วิถีชีวิตในการห่อขนม เช่น ใบตอง แสดงให้เห็นถึงความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาดั้งเดิม นอกจากนี้ การต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยความสุภาพอ่อนน้อมแบบไทย การให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าที่มีเรื่องราวเบื้องหลังและเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นเสน่ห์ทางวัฒนธรรมที่ชุมชนนำเสนอและเป็นจุดขายของชุมชน

4) ทุนทางสังคม

ทุนทางสังคมของชุมชนพุนบำเพ็ญมีความเข้มแข็งและเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนา โดยมีลักษณะเด่นที่ชัดเจนคือการสร้างและรักษาเครือข่ายทางสังคม ทั้งภายในและภายนอกชุมชน โดยผู้นำและสมาชิกมีความมุ่งมั่นในการเชื่อมโยงกับผู้ประกอบการในพื้นที่เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ดังที่ประธานชุมชนกล่าวถึงการสนับสนุนจากธนาคารออมสินในการพาตัวแทนชุมชนไปเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพ

รวมถึงการร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัยสยามและเขตภาษีเจริญที่เข้ามาดูแลและให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ โดยคนรุ่นใหม่ยังช่วยขยายเครือข่ายและทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จักมากขึ้น

5) ทักษะการประยุกต์

ทักษะการประยุกต์ของชุมชนพุนำเพ็ญเป็นที่ประจักษ์จากการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับการสร้างสรรค์กิจกรรมที่ตอบสนองต่อบริบทการท่องเที่ยว โดยมีจุดเด่นสำคัญคือ การพลิกแพลงองค์ความรู้ดั้งเดิมให้กลายเป็นประสบการณ์ที่น่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาฐานการเรียนรู้จากเดิมที่คิดจะเปิดตลาดที่ไม่ประสบความสำเร็จ หรือการนำเสนอขนมไทยมงคลในรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ นอกจากนี้ ชุมชนยังแสดงให้เห็นถึง ความสามารถในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่า ไม่ว่าจะเป็นวัตถุดิบจากธรรมชาติในการทำอาหารและขนม หรือการจัดการของเสียด้วยการทำปุ๋ยหมัก การบูรณาการวิถีชีวิตริมคลองและเกษตรอินทรีย์เข้ากับกิจกรรมท่องเที่ยว อย่างการทำอาหารจากผักปลอดสารพิษในสวน เป็นอีกหนึ่งทักษะการประยุกต์ที่โดดเด่น นอกจากนี้ ชุมชนยังตื่นตัวในการนำเครื่องมือสื่อสารสมัยใหม่มาใช้ในการประชาสัมพันธ์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ควบคู่ไปกับการปรับตัวในการดำเนินธุรกิจ เช่น การนำเสนอสินค้าที่หลากหลายและการปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตให้เข้ากับยุคสมัย โดยยังคงให้ความสำคัญกับการใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติเท่าที่สามารถทำได้ ซึ่งสะท้อนถึงความยืดหยุ่นและความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง

6) สภาพแวดล้อมทางกายภาพและเชิงพื้นที่

ชุมชนพุนำเพ็ญมีลักษณะเฉพาะของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่ยังคงความเป็นธรรมชาติ มีคลองและเรือที่ใช้ในการสัญจร ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าสนใจและแตกต่างจากสังคมเมือง เป็นชุมชนที่มีความสวยงามและความเป็นเอกลักษณ์ของสภาพแวดล้อมทางกายภาพซึ่งนับได้ว่าเป็นจุดแข็งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ หากมีการพัฒนาและประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสม เช่น การเปรียบเทียบกับเวนิสที่มีเรือเร่แต่งชุดสวยงาม เป็นต้น

2. เงื่อนไขความสำเร็จของชุมชนพุนำเพ็ญนำไปสู่แนวทางการพัฒนาเป็นย่านสร้างสรรค์

2.1 เงื่อนไขความสำเร็จของชุมชนพุนำเพ็ญ

1) การรับใช้สังคมของผู้นำชุมชน ปัจจัยภายในของผู้นำและผู้ติดตามตามธรรมชาติ

ชุมชนพุนำเพ็ญมีการพัฒนาและอนุรักษ์ไว้ซึ่งความเป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมโดยมีอดีตผู้นำชุมชนได้ริเริ่มและวางแนวคิดหลักในการพัฒนาชุมชนไว้ 4 ด้าน ทั้งในด้านของสุขภาพกายและสุขภาพจิต ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงด้านการเรียนรู้และวัฒนธรรม ซึ่งครอบคลุมทำให้กิจกรรมดำเนินการต่อเนื่องกันมา ประกอบกับประธานชุมชนมองเห็นถึงศักยภาพของชุมชนพุนำเพ็ญในหลายด้าน ทั้งด้านภูมิปัญญาของคนในชุมชนพุนำเพ็ญและวัตถุดิบตามธรรมชาติที่สามารถพัฒนาตามแนวคิดหลักเศรษฐกิจซึ่งเป็น 1 ใน 4 ด้านของหลักการพัฒนาชุมชนที่ได้รับการสืบทอดมา จึงริเริ่มพูดคุยถึงแนวทางการพัฒนาโดยมีการจัดประชุมเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันวางแผนและวางแผนเป้าหมายไปในทิศทางที่ตรงกัน มีการแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีผู้นำที่มีความรู้และภูมิปัญญาในด้านต่างๆ รวมถึงความเป็นผู้นำของประธานชุมชนในการที่มีแนวคิดไม่

หยุดที่จะพัฒนาชุมชนแห่งนี้ มีวิสัยทัศน์และความมุ่งมั่น ลงมืออย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเป็นผู้นำสามารถยกระดับศักยภาพของชุมชนพุนบำเพ็ญนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาเป็นย่านสร้างสรรค์ได้

2) การมีส่วนร่วมของชุมชนหรือประชาชน การเข้ามามีบทบาทและการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

ชุมชนได้วางเป้าหมายในด้านของเศรษฐกิจซึ่งจะครอบคลุมการพัฒนาในด้านอื่นๆ และเนื่องด้วยประธานชุมชนเล็งเห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ไว้ซึ่งความเป็นวิถีชีวิตของชุมชนพุนบำเพ็ญและภูมิปัญญาของคนในชุมชนที่มีความรู้ ความสามารถ รวมถึงวัตถุดิบต่างๆ ในชุมชนที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน จึงได้เปิดบ้านไม้ชายคลองเป็นพื้นที่ส่วนกลางเพื่อรับนักท่องเที่ยว เมื่อการพัฒนาเป็นรูปธรรม คนในชุมชนเองก็ให้ความร่วมมือ เพราะมีบทบาทและหน้าที่ในการรับผิดชอบ จากความสามารถของคนในชุมชนแม้เป็นจุดเล็กๆ เช่น ภูมิปัญญาด้านการทำอาหารไทย ขนมไทยโบราณ การเล่นดนตรีไทย การใช้ประโยชน์จากธรรมชาติในชุมชน การปลูกผักปลอดสารพิษ การทำปุ๋ยหมักที่ไม่ต้องพึ่งสารเคมี สิ่งเหล่านี้ล้วนนำมาสร้างเป็นกิจกรรมและสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยใช้พื้นที่บ้านไม้ชายคลองเป็นจุดศูนย์กลาง ซึ่งเป็นทั้งพื้นที่ส่วนกลางของคนในชุมชนพุนบำเพ็ญและประชาชนภายนอกก็ได้เข้ามาเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนริมคลองพร้อมทั้งได้ทำกิจกรรมต่างๆ ที่น่าสนใจรอบๆ บริเวณพื้นที่บ้านไม้ชายคลอง จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าคนในชุมชนพุนบำเพ็ญรวมถึงประชาชนภายนอกมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแห่งนี้ ชุมชนพุนบำเพ็ญจึงสามารถพัฒนาเป็นย่านสร้างสรรค์ได้

3) การสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐและเอกชน

ชุมชนพุนบำเพ็ญได้รับการสนับสนุนจากกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยสยาม และธนาคารออมสิน โดยจัดให้มีโครงการที่ร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานข้างต้น เช่น โครงการออมสินยุวพัฒน์รักษ์ถิ่น สร้างอาชีพ ยลเสน่ห์วิถีชุมชน และครัวชุมชน สำหรับออมสิน เป็นต้น รวมถึงการส่งเสริมให้คนในชุมชนได้เรียนรู้และพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ ทั้งการเข้ามาจัดกิจกรรมภายในชุมชนและการสนับสนุนให้ตัวแทนชุมชนไปเรียนรู้จากชุมชนที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งองค์กรภาครัฐและเอกชนยังคงให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับชุมชนพุนบำเพ็ญเป็นชุมชนที่มีอัตลักษณ์ มีการวางแผนและมีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน จึงได้เข้าร่วม “โครงการค่าใช้จ่ายในการพัฒนาย่านสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์และกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร (เขตภาษีเจริญ)” ซึ่งเป็นนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ จากการเข้าร่วมโครงการดังกล่าว ทำให้หลายๆ หน่วยงานเข้ามาให้การสนับสนุนและคำแนะนำในการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การเข้ามาสนับสนุนชุมชนขององค์กรภาครัฐและเอกชนยังมีส่วนช่วยในการส่งเสริมด้านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ทำให้ชุมชนพุนบำเพ็ญเป็นที่รู้จักและยกระดับศักยภาพของชุมชนพุนบำเพ็ญนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาเป็นย่านสร้างสรรค์ได้

4) ความสามารถในการพึ่งตนเองของชุมชน

คนในชุมชนพุนบำเพ็ญเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดภูมิปัญญาต่างๆ ไม่ให้เลือนหายไปตามกาลเวลา อีกทั้งมีการบริหารทั้งการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนพุนบำเพ็ญ รวมไปถึงการหมุนเวียนด้านการเงินซึ่งเป็นโครงการที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนพุนบำเพ็ญได้อีกด้วย โดยส่วนอื่นๆ ที่เข้ามาสนับสนุนเป็นเพียงส่วนประกอบที่จะทำให้ชุมชนพุนบำเพ็ญเป็นที่รู้จักและสามารถยกระดับพื้นที่ให้ดีขึ้น

แต่โดยภาพรวมแล้วสิ่งต่างๆ จะไม่สามารถรักษาความเป็นชุมชนพุนบำเพ็ญให้มาถึงปัจจุบันได้หากไม่มีผู้ที่มีภูมิปัญญา ผู้ที่คอยสืบทอดและส่งต่อความรู้ให้คนรุ่นหลัง ประธานชุมชน คณะกรรมการชุมชน รวมถึงคนในชุมชนพุนบำเพ็ญที่ช่วยกันอนุรักษ์และรักษาความเป็นวิถีชุมชนดั้งเดิม และช่วยกันพัฒนาชุมชนพุนบำเพ็ญให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้ สิ่งเหล่านี้เป็นจุดเด่นและเป็นการแสดงออกถึงความสามารถในการพึ่งตนเองของชุมชนพุนบำเพ็ญซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาเป็นย่านสร้างสรรค์ได้

2.2 แนวทางการพัฒนาเป็นย่านสร้างสรรค์

ชุมชนพุนบำเพ็ญมีจุดแข็งและศักยภาพที่โดดเด่นซึ่งเป็นรากฐานที่แข็งแกร่งในการพัฒนาสู่การเป็นย่านสร้างสรรค์ได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากเงื่อนไขความสำเร็จทั้ง 4 ประการ ได้แก่ 1) การมีผู้นำและผู้นำตามธรรมชาติที่พร้อมทำงานรับใช้สังคม 2) คนในชุมชนตระหนักถึงการให้ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมกับชุมชนทั้งที่มีบทบาทเป็นทางการและไม่เป็นทางการ 3) การได้รับความสนใจและพร้อมให้การสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐและเอกชนและ 4) ชุมชนมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง อย่างไรก็ตาม การพัฒนาต่อยอดจากจุดแข็งที่มีอยู่เพื่อยกระดับชุมชนสู่การเป็นย่านสร้างสรรค์ มีแนวทางที่สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1) ส่งเสริมบทบาทผู้นำและสร้างผู้นำรุ่นใหม่ โดยวางแผนสร้างผู้นำรุ่นใหม่หรือผู้ที่จะมาสืบทอดภาวะผู้นำ พัฒนาศักยภาพผู้นำด้านการตลาด นวัตกรรมหรือธุรกิจเพื่อย่านสร้างสรรค์ รวมถึงวางแผนการสร้างเครือข่ายผู้นำ

2) ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเอกลักษณ์ของชุมชน วิถีชีวิตริมคลอง ภูมิปัญญาและกิจกรรมต่างๆ เพื่อสื่อสารและดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาสัมผัสประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงลึก ไม่ใช่เพียงการมาเที่ยวชมเท่านั้น อีกทั้งคนในชุมชนได้ภาคภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จักของคนนอก

3) พัฒนาแพ็คเกจกิจกรรมเชิงประสบการณ์ (Experiential Tourism) ให้มีกิจกรรมที่หลากหลายและมีการจัดการที่เป็นระบบมากขึ้น เช่น เวิร์กช็อปทำอาหารไทยโบราณ การเรียนดนตรีไทยระยะสั้น การทำปุ๋ยอินทรีย์ การพายเรือชมวิถีคลอง (เรือที่มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น) เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือทำและเรียนรู้จริง

4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชน โดยจัดกิจกรรมที่ดึงดูดความสนใจของคนรุ่นใหม่ เช่น การทำสื่อดิจิทัลเพื่อนำเสนอเรื่องราวของชุมชน

5) ขยายความร่วมมือกับภาคภายนอก โดยมุ่งวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแผนความร่วมมือระยะยาว โดยเฉพาะการแสวงหาความร่วมมือเชิงพาณิชย์เพื่อส่งเสริมด้านการตลาด การจัดจำหน่ายสินค้าชุมชนหรือการลงทุนเพื่อยกระดับการพัฒนาเป็นย่านสร้างสรรค์

สรุปและอภิปรายผล

ในการศึกษาบริบทชุมชนพุนบำเพ็ญต่อการพัฒนาเป็นย่านสร้างสรรค์ เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางต่อการพัฒนาเป็นย่านสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนพุนบำเพ็ญมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นย่านสร้างสรรค์ได้ เนื่องจากเป็นชุมชนที่มีทุนทางวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ซึ่งทุนทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นของชุมชนพุนบำเพ็ญคือ การมีประวัติเรื่องราวความเป็นมาของพื้นที่ และยังคงพบเห็นได้ในปัจจุบันทั้งรูปแบบบ้านเรือน การใช้

ประโยชน์พื้นที่ในด้านการเกษตร การดำเนินชีวิตแบบคนริมฝั่งคลอง รวมถึงการสัญจรทางเรือ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสได้และรับรู้ได้ทันทีจากการมองเห็น ลึกลงไปกว่านั้นคือ ในด้านองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ยังคงได้รับการสืบทอดและปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันของคนในชุมชน ที่ชุมชนได้นำออกมาถ่ายทอดและสร้างสรรค์ให้เกิดมูลค่าใหม่ๆ ในรูปแบบที่สร้างสรรค์ผ่านการท่องเที่ยววิถีชุมชน นอกจากนี้ ความผูกพันของคนในชุมชนและความเข้มแข็งของเครือข่ายทางสังคมยังเป็นปัจจัยเสริมที่สำคัญ ทำให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ร่วมกันได้อย่างเป็นรูปธรรม นับเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่เข้มแข็งของชุมชน ดังที่ พีรธร แก้วลาย และทิพย์สุตา จันทรแจ่มหล้า (2556) ได้อธิบายถึงการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นแนวทางการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับต้นทุนของท้องถิ่น เพราะรากฐานทางวัฒนธรรมและทรัพยากรมนุษย์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการพัฒนา เป็นตัวตั้งต้นที่สามารถสร้างโอกาสในการเพิ่มมูลค่าและสร้างสรรค์มูลค่าของท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน ทุนวัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบที่ทำให้แต่ละพื้นที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะและมีอัตลักษณ์ที่เป็นของตัวเอง โดยมีประธานชุมชนที่มีวิสัยทัศน์และมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาชุมชนเป็นทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพของชุมชน

นอกจากนี้ ชุมชนพุนบำเพ็ญได้นำทุนทางปัญญา ทุนมนุษย์ ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม มาประยุกต์ให้เกิดการผลิตและการบริการที่สามารถสร้างคุณค่าหรือมูลค่าได้อย่างเป็นรูปธรรม (สัพพัญญู ยอดศรี, 2556) ซึ่งทักษะการประยุกต์ของชุมชนพุนบำเพ็ญจะมีความแตกต่างและน่าสนใจคือ การเปิดฐานการเรียนรู้เพื่อสาธิตวิธีการผลิตและนักท่องเที่ยวสามารถลงมือทำได้ ซึ่งเป็นจุดที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกช่วงวัยได้เป็นอย่างดี เนื่องด้วยมีกิจกรรมที่หลากหลาย อีกทั้งยังมีโฮมสเตย์ซึ่งเป็นเป้าหมายการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาสัมผัสวิถีชีวิตริมคลองสอดคล้องกับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ย่านสุขุมวิทอันเกิดจากทุนทางปัญญาและทักษะการประยุกต์ (จารุวรรณ ขำเพชร, 2560) เป็นสำคัญ

ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า ชุมชนพุนบำเพ็ญมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นย่านสร้างสรรค์ได้ เนื่องจากมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เป็นเอกลักษณ์ มีทุนทางวัฒนธรรมที่ได้มีการส่งเสริมสืบทอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผสานกับทุนทางปัญญาและทักษะการประยุกต์ที่ชุมชนพุนบำเพ็ญมีการนำมาใช้ในการสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว รวมถึงมีความเข้มแข็งของทุนมนุษย์ กล่าวคือ การมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนซึ่งเป็นปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญ โดยมีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่ช่วยยกระดับการพัฒนาชุมชนได้เป็นอย่างดี โดยชุมชนพุนบำเพ็ญเป็นชุมชนที่มีศักยภาพในการพัฒนาทั้งในส่วนของผู้นำชุมชน การมีส่วนร่วม การสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐและเอกชน และความสามารถในการพึ่งตนเองของชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ด้านกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา ชุมชนพุนบำเพ็ญมีการวางแผนและมีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน โดยมุ่งเน้นการอนุรักษ์วัฒนธรรม การส่งเสริมการท่องเที่ยว และการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน มีการศึกษาและเรียนรู้จากชุมชนอื่นเพื่อนำมาปรับใช้

2) ด้านความรู้และทักษะ ชุมชนพูนบำเพ็ญมีองค์ความรู้และทักษะที่หลากหลายในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านวัฒนธรรม อาหาร หัตถกรรม และการจัดการสิ่งแวดล้อม มีการถ่ายทอดความรู้และส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน

3) ด้านการประชาสัมพันธ์และการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ชุมชนพูนบำเพ็ญมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว (Workshop, ฐานการเรียนรู้) และมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ชุมชนให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

4) ด้านเครือข่าย ชุมชนพูนบำเพ็ญมีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และชุมชนอื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ รับการสนับสนุน และขยายโอกาสในการพัฒนา

5) ด้านนโยบายสร้างสรรค์ แม้ว่าชุมชนพูนบำเพ็ญจะไม่ได้มีการระบุถึงนโยบายระดับชุมชนอย่างชัดเจน แต่การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมและขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนพูนบำเพ็ญได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) จากการศึกษาบริบทของชุมชนพูนบำเพ็ญ พบว่า ชุมชนพูนบำเพ็ญเป็นชุมชนที่มีศักยภาพในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยในการพัฒนาให้เป็นย่านสร้างสรรค์ที่สมบูรณ์และยั่งยืน เช่น การวางแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจน การพัฒนาความรู้และทักษะอย่างต่อเนื่อง การสร้างความหลากหลายของกิจกรรม การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย และการได้รับการสนับสนุนด้านนโยบายที่ชัดเจนและต่อเนื่องหรือการผสมผสานความร่วมมือกับภายนอกชุมชน เป็นต้น

2) จากข้อเสนอแนะด้านการประชาสัมพันธ์และการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยจัดให้มีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ชุมชนให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรมีการศึกษาถึงรูปแบบของกิจกรรมที่เป็นที่นิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ รวมถึงการศึกษารูปแบบของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์โดยการทดสอบให้เห็นเป็นรูปธรรมและสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้ชุมชนพูนบำเพ็ญเป็นที่รู้จักมากขึ้นได้อย่างแท้จริง

3) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการสนับสนุนจากภาครัฐที่ส่งเสริมให้ชุมชนพูนบำเพ็ญเกิดการพัฒนาให้เป็นย่านสร้างสรรค์ที่สมบูรณ์และยั่งยืน เช่น การสนับสนุนทางการเงิน การสนับสนุนทางด้านความรู้ และการพัฒนาเชิงพื้นที่ให้มีความเหมาะสม เป็นต้น

4) จากการศึกษาเงื่อนไขความสำเร็จของการพัฒนาย่านสร้างสรรค์ ชุมชนพูนบำเพ็ญ ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาย่านสร้างสรรค์ เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในวงจำกัด จึงควรส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมเพื่อให้การพัฒนาเกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กมลศักดิ์ วงศ์ศรีแก้ว, จิระพงศ์ เรืองกุล และสายใจ ชุนประเสริฐ. (2559). การพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง: กรณีศึกษาชุมชนพุน้ำเปีย เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. *วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต*, 5(1), 46-57.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2565). *มาตรการด้านการท่องเที่ยว* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 2 เมษายน 2568, จาก https://media.thaigov.go.th/uploads/public_img/source/%E0%B8%B4menu17-18feb2022/2-3.pdf.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2567). *สถิติด้านการท่องเที่ยว ปี 2567 : สถิตินักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย ม.ค. - ก.ย. ปี 2567 (เบื้องต้น)* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2567, จาก <https://www.mots.go.th/news/category/759>
- จารุวรรณ ขำเพชร. (2560). พื้นที่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ย่านสุขุมวิท. *วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม*, 5(1), 42-50.
- ทิบดี ทัพพกรณ์ และธีระวัฒน์ จันทิก. (2561). ปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการเชิงสร้างสรรค์ ในยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(1), 396-410.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2566). *รวมพลังสร้างมาตรการฟื้นฟูโควิด 19* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/botmagazine/Phrasiam-64-3/special-scoop-64-3.html>.
- ประทีป มากมิตร และอารีย์ สุขสวัสดิ์. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพุน้ำเปีย เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์.*
- พีรตร แก้วลาย และทิพย์สุดา จันทรแจ่มหล้า. (2556). *เมืองสร้างสรรค์ แนวทางการพัฒนาเมืองจากสินทรัพย์สร้างสรรค์ท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.*
- รุจิรา รัตนธรรม. (2562). *ชุมชนกับการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ กรณีศึกษาพื้นที่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ย่านเจริญกรุง. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- วิรัช ประจการ และสุชนันท์ จุนอนันตธรรม. (2564). Tourism at a crossroad: อนาคตภาคการท่องเที่ยวไทย เดินต่ออย่างไรในฟ้าหลังฝน. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2567, จาก https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/articles/Article_1Aug2021.html
- สัพพัญญู ยอดศรี. (2556). *แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมกายภาพเพื่อส่งเสริมการทำงานเชิงสร้างสรรค์ : กรณีศึกษากลุ่มธุรกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่โครงการทาว์นอินทาว์น. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว. (2567). *โครงการค่าใช้จ่ายในการพัฒนาย่านสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์และกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2567, จาก https://webportal.bangkok.go.th/public/user_files_editor/299/project%2067/e12.pdf.
- องค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก). (2022). *เมือง วัฒนธรรม ความคิดสร้างสรรค์. ยูเนสโก สำนักงานกรุงเทพฯ : กรุงเทพฯ.*

คุณภาพแอปพลิเคชันและพฤติกรรมการรวมกันของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อ พฤติกรรมความตั้งใจใช้เทคโนโลยีของกลุ่มคนเจนเนอเรชั่น X, Y, Z

จินตยา จินรัตน์

มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

Received: 24 August 2025 / Revised: 8 October 2025 / Accepted: 15 October 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะและระดับของคุณภาพแอปพลิเคชัน รูปแบบพฤติกรรมการรวมกันของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี และพฤติกรรมความตั้งใจใช้ของกลุ่มคนเจนเนอเรชั่น X, Y, Z 2) วิเคราะห์ความแตกต่างระดับค่าเฉลี่ยตัวแปรคุณภาพแอปพลิเคชัน 3) วิเคราะห์อิทธิพลพยากรณ์ของคุณภาพแอปพลิเคชัน และ 4) เสนอแนะการนำเสนอแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวให้เกิดการตั้งใจใช้เทคโนโลยีของกลุ่มคนเจนเนอเรชั่น X, Y, Z เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ Multiple Regression เพื่อวิเคราะห์อิทธิพล และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 ท่าน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ช่วยอธิบายผลการวิจัยอย่างละเอียดและเพิ่มความน่าเชื่อถือ และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพแอปพลิเคชัน 4 องค์ประกอบ โดยรวมมีคุณภาพปานกลางถึงมาก และองค์ประกอบการจัดการด้วยตนเองมีความสำคัญสูงสุด เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพแอปพลิเคชัน การยอมรับเทคโนโลยี และความตั้งใจใช้เทคโนโลยีระหว่าง Gen X, Y, Z พบว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อตัวแปร โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา มีการยอมรับคุณภาพแอปพลิเคชันสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญ และการวิเคราะห์อิทธิพลพบว่าการยอมรับเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้เทคโนโลยี ด้านข้อเสนอแนะในการพัฒนาแอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมความตั้งใจใช้เทคโนโลยีของคนแต่ละรุ่น ได้แก่ การพัฒนาลักษณะแอปพลิเคชัน ด้านการเข้าถึงการสร้างบัญชี การรับฟัง การเขียน และการตอบคำถาม รวมถึงการพัฒนาการจัดการด้วยตนเอง โดยให้ผู้ใช้สามารถศึกษาและแก้ไขปัญหาเองได้ เลือกกิจกรรมที่สนับสนุนการใช้งานได้ พัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ ๆ ได้

คำสำคัญ: คุณภาพแอปพลิเคชัน, การรวมกันของการยอมรับ, การใช้เทคโนโลยี, พฤติกรรมความตั้งใจใช้เทคโนโลยี
กลุ่มคนเจนเนอเรชั่น X, Y, Z

The Affecting of Application Quality and the Unified Theories of Acceptance and Use Technology on Behavior Intention to Use Technology of Gen X, Y, Z

Jintiya Jinarat

The Eastern University of Management and Technology

Abstract

This research aimed to 1) examine the characteristics and levels of application quality, the unified theory of acceptance and use of technology (UTAUT) model, and behavioral intention to use among Generations X, Y, and Z 2) analyze differences in mean scores of application quality variables 3) determine the predictive influence of application quality and 4) propose guidelines for developing tourism applications that promote technology usage intention across generations. A mixed-methods design was employed. Quantitative data were collected from 400 respondents using a questionnaire and analyzed through descriptive statistics, t-test, and multiple regression analysis. Qualitative data were obtained from in-depth interviews with 12 experts and analyzed using content analysis to enhance the credibility of the findings.

The study found that the overall quality of applications, evaluated across four components, was at a moderate to high level, with self-management being the most influential factor. Educational level significantly affected application quality, technology acceptance, and behavioral intention to use technology, as diploma holders reported higher application quality than bachelor's degree holders. The predictive analysis showed that technology acceptance had a significant impact on behavioral intention to use technology. The study recommends enhancing accessibility features such as account creation, listening, writing, and response functions—and strengthening self-management capabilities to promote independent learning, problem-solving, and knowledge creation across generations.

Keywords: Application Quality, Integration of Acceptance, Technology Use, Technology use Intention Behavior, Generation X, Y, Z

บทนำ

เหตุการณ์วิกฤติต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์โลก เช่น Ebola, SARS, MERS และโควิด-19 ส่งผลต่อพฤติกรรมมนุษย์ทั้งด้านการบริโภคและการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงด้านสุขภาพ ทำให้ผู้คนแสวงหาข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ อินเทอร์เน็ต และโซเชียลมีเดีย ซึ่งนำไปสู่การสร้างความรู้และทักษะดิจิทัล รวมถึงพฤติกรรมความตั้งใจซื้อ (Islaam et al., 2018) ทั้งนี้ พฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงตามการเติบโตของโซเชียลมีเดียและวิกฤติเศรษฐกิจ โดยมีการวางแผนและค้นหาข้อมูลมากขึ้น การพัฒนา Web 2.0 ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริโภคและธุรกิจ และ 65% ของผู้ใช้โซเชียลมีเดียมีแนวโน้มซื้อสินค้าออนไลน์ Chen et al. (2022) ชี้ว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสมัยใหม่ต้องบูรณาการเทคโนโลยี เช่น IoT, Cloud Computing และระบบข้อมูลขั้นสูง เพื่อยกระดับบริการ โดยภาครัฐควรจัดการข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและน่าเชื่อถือ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถปรับแผนการเดินทางได้ตามต้องการ Sanchez et al. (2019) กล่าวเพิ่มเติมว่า ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเปลี่ยนวิธีการบริโภคผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว ผ่านระบบออนไลน์ เช่น การจองที่พักและบริการภาพเสมือน ขณะที่ Nicolli & Papadopoulos (2017) พบว่า 35% ของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนโรงแรมหลังดูรีวิว 53% ไม่จองหากไม่มีรีวิว และ 87% เชื่อถือรีวิวในการตัดสินใจจอง แสดงให้เห็นว่าชื่อเสียงออนไลน์มีผลต่อยอดขายโรงแรม (Peres & Paladini, 2022)

อย่างไรก็ตาม การแข่งขันทางการตลาดและความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลายทำให้องค์กรธุรกิจต้องพัฒนาสินค้าและบริการให้มีศักยภาพในการแข่งขัน ผ่านช่องทางดิจิทัล เช่น การตลาดอิเล็กทรอนิกส์และการตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเชื่อมโยงและกระตุ้นการตัดสินใจซื้อ (Rakic, 2014) โดยเฉพาะการซื้อขายผ่านโทรศัพท์มือถือและการสื่อสารหลายรูปแบบในโลกออนไลน์ Hausman & Siekpe (2009) อธิบายว่า การปฏิสัมพันธ์ทางออนไลน์เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของธุรกิจค้าปลีกแบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ขณะที่ Park & Nicolau (2015) ระบุว่า ผู้บริโภคที่ได้รับข้อมูลทางออนไลน์มักมีแนวโน้มซื้อสินค้าในอนาคตเนื่องจากเชื่อมั่นในข้อมูลเหล่านั้น ส่วน Martinez-Navarro & Bigne (2017) ชี้ว่าการตั้งใจซื้อ (Purchase Intention) เป็นความตั้งใจของผู้ใช้ในการเลือกซื้อสินค้าผ่านสื่อสังคม ทั้งนี้ Effenberger et al. (2020) และ Candela et al. (2020) รายงานว่า การระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตและระบบดิจิทัลเพิ่มขึ้นอย่างมาก ทั้งด้านการศึกษา สุขภาพ การทำงาน และการตลาดออนไลน์ โดย Business Data Platform (2021) พบว่ามีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลกกว่า 4.66 พันล้านคน หรือราว 59.5% ของประชากรโลก ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสื่อสารและแสวงหาความรู้ ดังนั้น องค์กรธุรกิจจำเป็นต้องมุ่งเน้นการสร้างที่น่าเชื่อถือและความพึงพอใจของผู้ใช้ผ่านเว็บไซต์และแอปพลิเคชันที่มีคุณภาพ (Hosseini et al., 2022)

ดังนั้น จึงได้สรุปไว้ว่า เทคโนโลยีโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้นำมาใช้อย่างกว้างขวางในขณะที่ระบบมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา นักวิจัยจึงต้องการทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของการเข้าถึงข้อมูลหรือการวางแผนในการนำเทคโนโลยีมาใช้ ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้นำทฤษฎีการรวมกันของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี (The Unified Theories of Acceptance Model and Use of Technology: UTAUT) มาเป็นกรอบแนวคิดเพื่อแสดงพฤติกรรมการตั้งใจใช้แอปพลิเคชันโทรศัพท์เคลื่อนที่ของนักท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์วิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะและระดับของคุณภาพแอปพลิเคชัน รูปแบบทฤษฎีการรวมกันของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี และพฤติกรรมความตั้งใจใช้ของกลุ่มคนเจนเนอเรชั่น X, Y, Z
2. เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระดับค่าเฉลี่ยตัวแปรคุณภาพแอปพลิเคชัน รูปแบบทฤษฎีการรวมกันของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี และพฤติกรรมความตั้งใจใช้ของกลุ่มคนเจนเนอเรชั่น X, Y, Z
3. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลพยากรณ์ของคุณภาพแอปพลิเคชัน และรูปแบบทฤษฎีการรวมกันของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีต่อพฤติกรรมความตั้งใจใช้ของกลุ่มคนเจนเนอเรชั่น X, Y, Z
4. เพื่อเสนอแนะการนำเสนอแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวให้เกิดการตั้งใจใช้เทคโนโลยีของกลุ่มคนเจนเนอเรชั่น X, Y, Z

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัย (Research process)

1. **ขั้นตอนการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)** ผู้วิจัยเริ่มจากการรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะประเด็นที่สะท้อนปรากฏการณ์ทางสังคมไทย เพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปสาระสำคัญที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย รวมถึงการกำหนดค่าสำคัญสำหรับสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง (วีระศักดิ์ จินารัตน์, 2564)
2. **ขั้นตอนการรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Document Collection)** ผู้วิจัยยึดหลักความสอดคล้องระหว่างข้อสรุปเชิงทฤษฎีกับสภาพความเป็นจริงในสังคม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนความจริงและสามารถนำมาใช้ประกอบการดำเนินงานวิจัยได้อย่างเหมาะสม
3. **ขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)** การวิจัยเชิงคุณภาพถูกนำมาใช้เพื่อสนับสนุนและเสริมความเข้าใจผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยมุ่งเน้นการเข้าถึงข้อมูลเชิงลึก (Deep data) โดยเฉพาะความรู้สึกและมุมมองของผู้เกี่ยวข้องในเหตุการณ์วิจัย ทั้งผู้รู้ (Philosopher) และนักวิชาการ (Academic involve) เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์อย่างรอบคอบและใช้ประกอบการผลการวิจัยเชิงปริมาณ ขั้นตอนย่อยประกอบด้วย
 - 3.1) **การพัฒนาแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)** ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณมาสร้างเป็นคำถามหลัก เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้รู้และนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง
 - 3.2) **การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)** รวบรวมข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ที่สมัครใจ เพื่อสะท้อนทัศนคติ ความคิด และประสบการณ์ ซึ่งจะนำมาประกอบการวิเคราะห์และพัฒนาความสัมพันธ์ของตัวแปรในงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and sample)

ประชากรในการวิจัยนี้คือ นักท่องเที่ยวอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างสอง ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี โยธธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ ซึ่งเคยใช้แพลตฟอร์มการท่องเที่ยวและเดินทางในช่วงปี พ.ศ. 2566–2567 รวมทั้งสิ้น 3,008,267 คน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566) โดยผู้ให้

ข้อมูลเป็นผู้สมัครใจจากเครือข่ายที่ผู้วิจัยประสานไว้ ครอบคลุมกลุ่มคนรุ่น X (อายุมากกว่า 42 ปี), Y (22–42 ปี) และ Z (18–21 ปี) ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน

สำหรับขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% โดยแต่ละรุ่นใช้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน รวม 1,200 คน และเก็บข้อมูลจังหวัดละประมาณ 300 คน

เครื่องมือวิจัย (Research instrument)

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed-method research) โดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างและข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อสะท้อนภาพความจริงในสังคม ผู้วิจัยใช้ทั้งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือหลัก โดยกระบวนการสร้างและพัฒนาแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรหลัก เพื่อให้ได้คำหลักที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาก่อนสร้างแบบสอบถาม (วีระศักดิ์ จินารัตน์, 2564)
2. การสร้างแบบสอบถาม นำคำหลักจากการสังเคราะห์มาพัฒนาเป็นข้อคำถาม พร้อมให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาตรวจสอบความชัดเจน ความสอดคล้อง และความเหมาะสม เพื่อให้ข้อคำถามมีความกระชับ ชัดเจน และสะท้อนพฤติกรรมหรือทัศนคติของผู้ตอบได้ตรงตามวัตถุประสงค์ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2559)

การเก็บข้อมูล (Data collection)

1) การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data)

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามใน Google Form และเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอน ดังนี้ เริ่มจากการประกาศรับสมัครเครือข่ายเก็บข้อมูลในจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร และอำนาจเจริญ จังหวัดละไม่น้อยกว่า 150 คน ครอบคลุมกลุ่มคนรุ่น X, Y และ Z จากนั้นชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางการตอบแบบสอบถาม พร้อมส่งลิงก์ให้ผู้ตอบแบบสมัครใจกรอกข้อมูลอย่างถูกต้อง ผู้วิจัยติดตามผลการตอบกลับและขอความร่วมมือให้ส่งต่อแบบสอบถามแก่เครือข่ายเพิ่มเติม เมื่อได้ข้อมูลไม่ครบตามจำนวนที่กำหนดจะเก็บเพิ่ม และสุดท้ายตรวจสอบความครบถ้วนก่อนแปลงไฟล์ข้อมูลเพื่อเตรียมวิเคราะห์ผล

2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกให้ได้คำตอบอย่างละเอียดลึกซึ้งตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น นอกจากต้องใช้ทักษะการสังเกตแล้วยังต้องฝึกการรับฟังสิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน เหตุเพราะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ ตลอดจนความเชื่อและทัศนคติส่วนตัวของแต่ละบุคคล ดังนั้นการสัมภาษณ์เชิงลึกจะนำไปสู่การอธิบายคำตอบงานวิจัยได้อย่างสร้างสรรค์มากขึ้นอยู่กัทักษะผู้วิจัยมากกว่าคำให้การสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.การวิเคราะห์ผล (Data analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยตอนที่ 1 ใช้สถิติความถี่และร้อยละเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนตอนที่ 2–4 ใช้สถิติ t-test และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression) เพื่อทดสอบความแตกต่างและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดย

ใช้ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจร่วม (R^2) อธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม เพื่อสะท้อนความเป็นไปได้ของสถานการณ์จริงในสังคมและช่วยให้เข้าใจปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ได้ชัดเจนขึ้น

ผลการวิจัย

1.จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผลวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 54.6 และเป็นเพศชายร้อยละ 45.4 กับมีอายุระหว่าง 22-42 ปีร้อยละ 51.9 ถัดมาคืออายุระหว่าง 18-21 ปีร้อยละ 38.9 กับอายุระหว่าง 43-57 ปีร้อยละ 9.2 หรือเป็นกลุ่ม Gen y มากกว่า Gen Z และ Gen X เป็นกลุ่มน้อยที่สุด รวมถึงมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 52.1 ถัดมาวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 19.0 กับปริญญาโทร้อยละ 15.8 และวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 12.6

2.เพื่อศึกษาลักษณะและระดับของคุณภาพแอปพลิเคชัน รูปแบบทฤษฎีการรวมกันของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี และพฤติกรรมความตั้งใจใช้ของกลุ่มคนเจนเนอเรชั่น X, Y, Z จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผลวิจัยพบว่าคุณภาพแอปพลิเคชันมีลักษณะตามค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 4.03 (SD. 53) และจัดเรียงองค์ประกอบตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยประกอบด้วย

องค์ประกอบการจัดการด้วยตนเอง มีคะแนนเฉลี่ยที่ 4.09 (SD. 56)

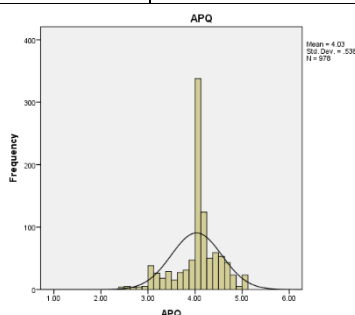
และถัดมาเป็นองค์ประกอบคุณภาพระบบ มีคะแนนเฉลี่ยที่ 4.07 (SD. 55)

กับองค์ประกอบลักษณะของแอปพลิเคชัน มีคะแนนเฉลี่ยที่ 3.99 (SD. 65)

ส่วนองค์ประกอบแรงจูงใจด้านบันเทิง มีคะแนนเฉลี่ยที่ 3.95 (SD. 59)

ตารางที่ 1 ลักษณะคุณภาพแอปพลิเคชันและองค์ประกอบตามค่าเฉลี่ย

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
การจัดการด้วยตนเอง	4.09	.56	มาก
คุณภาพระบบ	4.07	.55	มาก
ลักษณะของแอปพลิเคชัน	3.99	.65	มาก
แรงจูงใจด้านบันเทิง	3.95	.59	มาก
คุณภาพแอปพลิเคชัน	4.03	.53	มาก

Skewness -1.86/.07 Kurtosis 7.42/.15 Mean=median=mode

และผลวิจัยพบว่า องค์ประกอบการจัดการตนเองมีความสำคัญเป็นลำดับหนึ่งที่ค่าเฉลี่ย 4.09 (SD. 56) ของตัววัดผู้ใช้ได้รับทักษะในการศึกษากับตนเองโดยใช้แอปพลิเคชัน 4.29 (SD. 79) ถัดมาตัววัดผู้ใช้สามารถสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเองโดยการใช้แอปพลิเคชัน 4.22 (SD. 73) กับตัววัดการใช้แอปพลิเคชันทำให้ผู้ใช้มีความตั้งใจในการใช้งานเพิ่มขึ้น 4.12 (SD. 71)

ขณะที่องค์ประกอบแรงจูงใจด้านการบันเทิงมีความสำคัญเป็นลำดับสุดท้ายที่คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 (SD. 59) ของตัววัดผู้ใช้เพิ่มระดับการเข้าร่วมในการเรียนมากกว่าเมื่อใช้แอปพลิเคชัน 4.07 (SD. 82) และตัววัดผู้ใช้มีแนวโน้มในการใช้แอปพลิเคชันมากขึ้นเนื่องจากมีความใหม่และทันสมัย 4.03 (SD. 76) กับตัววัดผู้ใช้มีความพึงพอใจและได้รับคุณค่าจากการใช้แอปพลิเคชัน 3.97 (SD. 76)

3. เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระดับค่าเฉลี่ยตัวแปรคุณภาพแอปพลิเคชัน รูปแบบพฤติกรรมการรวมกันของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี และพฤติกรรมความตั้งใจใช้ของกลุ่มคนเจนเนอเรชั่น X, Y, Z

1) จำแนกตามเพศ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผลวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีคุณภาพแอปพลิเคชันแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีความตั้งใจใช้เทคโนโลยีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีผลทดสอบ $t = 3.28$ (Sig. 001) (ภาคผนวก ค4) ตามตารางแสดงประกอบต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลทดสอบค่าเฉลี่ยตัวแปรหลักจำแนกตามเพศ

Dependent	Sex	Mean	SD	t-test	Sig	MD
คุณภาพแอปพลิเคชัน	ชาย	4.04	.54	.639	.523	.02
	หญิง	4.02	.53			
การยอมรับและการใช้เทคโนโลยี	ชาย	4.04	.53	.780	.436	.02
	หญิง	4.01	.53			
ความตั้งใจใช้เทคโนโลยี	ชาย	5.66	.99	3.28**	.001	.21
	หญิง	5.44	1.07			

**P value .01

จากตารางที่ 3 ผลวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีความตั้งใจใช้เทคโนโลยีมากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความต่างของค่าเฉลี่ยที่ .21

3. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลพยากรณ์ของคุณภาพแอปพลิเคชัน และรูปแบบพฤติกรรมการรวมกันของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีต่อพฤติกรรมความตั้งใจใช้ของกลุ่มคนเจนเนอเรชั่น X, Y, Z

กรณีที่ 1 อิทธิพลของคุณภาพแอปพลิเคชัน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผลวิจัยพบว่า

คุณภาพแอปพลิเคชันมีอิทธิพลพยากรณ์ต่อความตั้งใจใช้เทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีผลทดสอบ $F = 4.56$ และมีความคลาดเคลื่อนสะสมที่ .79 กับมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ขององค์ประกอบพยากรณ์ที่ .439ดังต่อไปนี้

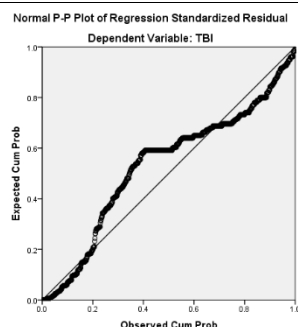
องค์ประกอบลักษณะของแอปพลิเคชันมีคะแนนมาตรฐานที่ .38

องค์ประกอบการจัดการด้วยตนเองมีคะแนนมาตรฐานที่ .38

และองค์ประกอบคุณภาพระบบมีคะแนนมาตรฐานที่ -.09

ตารางที่ 3 อิทธิพลพยากรณ์ความตั้งใจใช้เทคโนโลยี TBI

Independent	B	Beta	Std e.	t-test	Sig.
ค่าคงที่	.86	-	.19	4.25	.000
ลักษณะของแอปพลิเคชัน AF	.60	.38	.06	9.95***	.000
การจัดการด้วยตนเอง SM	.71	.38	.09	7.68***	.000
คุณภาพระบบ SQ	-.17	-.09	.08	-2.13*	.033
R = .42 R ² = .43 F = 4.56 Sig. 033					
Std es .79 a = .86					

Tolerance .23-.40 VIF 2.50-4.29 Collinearity .00-.94 Durbin-Watson .88

จากตารางที่ 3 ผลวิจัยพบว่าองค์ประกอบลักษณะแอปพลิเคชันมีอิทธิพลพยากรณ์ต่อความตั้งใจใช้เทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 มีผลทดสอบ $t = 9.95$ (Sig. 000) กับมีความสามารถอธิบายได้ร้อยละ 38 และองค์ประกอบการจัดการด้วยตนเองมีอิทธิพลพยากรณ์ต่อความตั้งใจใช้เทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 มีผลทดสอบ $t = 7.68$ (Sig. 000) กับมีความสามารถอธิบายได้ร้อยละ 38 แต่สำหรับองค์ประกอบคุณภาพระบบมีอิทธิพลพยากรณ์ต่อความตั้งใจใช้เทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีผลทดสอบ $t = -2.13$ (Sig. 033) กับมีความสามารถอธิบายได้ร้อยละ 9

4. เพื่อเสนอแนะการนำเสนอแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวให้เกิดการตั้งใจใช้เทคโนโลยีของกลุ่มคนเจนเนอเรชั่น X, Y, Z

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ผลวิจัยพบข้อเสนอสำหรับนำไปพัฒนาแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวให้เกิดการตั้งใจใช้เทคโนโลยีของกลุ่มคนในรุ่น X, Y และ Z ตามแนวทางต่อไปนี้

1) การพัฒนาลักษณะแอปพลิเคชัน ประกอบด้วย การเข้าใช้ (Login) การสร้างบัญชี (Creation Account) การได้ยิน (Hearing) การเขียน (Writing) และการตอบคำถาม (Answer questions)

2) การพัฒนาการจัดการด้วยตนเอง ประกอบด้วยผู้ใช้สามารถศึกษาและแก้ไขปัญหาโดยใช้แอปพลิเคชัน ผู้ใช้สามารถเลือกกิจกรรมจากแอปพลิเคชันเพื่อสนับสนุนการใช้งานได้ ผู้ใช้ได้รับทักษะในการศึกษากับตนเองโดยใช้แอปพลิเคชัน การใช้แอปพลิเคชันทำให้ผู้ใช้มีความตั้งใจในการทำงานเพิ่มขึ้น ผู้ใช้สามารถสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเองโดยการใช้แอปพลิเคชัน ผู้ใช้มีความเป็นอิสระในการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิตเมื่อใช้แอปพลิเคชัน และผู้ใช้มีประสิทธิผลที่ดีขึ้นหลังจากการใช้แอปพลิเคชัน

อภิปรายผล

จากผลวิจัยที่สรุปได้นำมาอธิบายเพิ่มเติมได้อีกต่อไปนี้

1) จากผลวิจัยที่สรุปได้นี้นำไปสู่แนวคิดสำหรับการพัฒนาการจัดการด้วยตนเองของผู้ใช้แอปพลิเคชันทุกระบบรวมถึงที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่จำเป็นที่นักพัฒนาแอปพลิเคชันจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับผู้ใช้สามารถศึกษาและแก้ไขปัญหาโดยใช้แอปพลิเคชัน ผู้ใช้สามารถเลือกกิจกรรมจากแอปพลิเคชันเพื่อสนับสนุนการใช้งานได้ ผู้ใช้ได้รับทักษะในการศึกษากับตนเองโดยใช้แอปพลิเคชัน การใช้แอปพลิเคชันทำให้ผู้ใช้มีความตั้งใจในการทำงานเพิ่มขึ้น ผู้ใช้สามารถสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเองโดยการใช้แอปพลิเคชัน ผู้ใช้มีความเป็นอิสระในการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิตเมื่อใช้แอปพลิเคชัน และผู้ใช้มีประสิทธิผลที่ดีขึ้นหลังจากการใช้แอปพลิเคชัน ทั้งนี้เพราะการใช้แอปพลิเคชันโทรศัพท์เคลื่อนที่ จึงเป็นช่องทางหลักที่ทำให้ลูกค้าสามารถเข้าถึงและดูสินค้าหรือบริการที่เป็นปัจจุบัน โดยไม่ต้องมีการนำเสนอโดยตรงทางกายภาพผู้พัฒนาแอปพลิเคชันและผู้ขายจึงใช้คุณลักษณะและเทคนิคของแอปพลิเคชันเพื่อกระตุ้นให้มีอิทธิพลต่ออารมณ์ของผู้ใช้ ที่เป็นลักษณะสำคัญของแอปพลิเคชันได้แก่การได้รับคุณภาพแอปพลิเคชันของผู้ใช้ และสอดคล้องกับข้อสรุปของ Agay & Yanartas (2020) ได้อธิบายว่า ความจำเป็นในการโอนย้ายเทคโนโลยีข้อมูล และระบบข้อมูล ขององค์กรหรือสถาบันต่างๆ เพื่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานขององค์กร ฉะนั้น การลงทุนในระบบเทคโนโลยีก้าวหน้าโดยเฉพาะปัญญาอัจฉริยะจึงมหาศาลและมีความเสี่ยง โดยเป็นปัญหาทั้งของผู้ใช้ ไม่ว่าจะเป็นผู้จัดการ ลูกจ้างหรือนักวิชาการในการต่อต้านเทคโนโลยี ผู้ใช้มักจะไม่ได้ตั้งใจในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการปฏิบัติงาน จึงเป็นความจำเป็นที่ต้องอธิบายการยอมรับและการใช้ เทคโนโลยีใหม่เพื่อทำความเข้าใจวิธีการใช้ และการตอบโต้ ดังนั้น Venkatesh et al (2003) จึงได้เสนอกรอบแนวคิดพื้นฐานเพื่อการรวบรวมรูปแบบต่างๆ เพื่ออธิบายการยอมรับ IT ของบุคคล ซึ่งเป็นรูปแบบของ (The Unified Theories of Acceptance Model and Use of Technology: UTAUT เพื่อใช้วิเคราะห์การตัดสินใจใช้ รวมถึงบทสรุปของ Yin et al (2014) อธิบายว่า รูปแบบ เป็นซอฟต์แวร์ ที่อนุญาตให้ผู้ใช้ แสดงการทำงานเฉพาะ ที่สามารถเก็บรักษาในแพลตฟอร์ม เช่น แอปพลิเคชันโทรศัพท์เคลื่อนที่ แอปพลิเคชันจึงต้องมีการพัฒนาให้เป็นปัจจุบัน ซึ่งเป็นการนวัตกรรมสินค้าที่เป็นการแสดงบทบาทใหม่ ของแอปพลิเคชัน เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องเพื่อการดัดแปลงและการทำให้ดีขึ้น ดังนั้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับแอปพลิเคชันปัจจุบันจากมุมมองที่แตกต่างกัน เช่น ทักษะของผู้ใช้ พฤติกรรมในการใช้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงมุมมองของแพลตฟอร์มด้านคุณภาพ จึงเป็นเรื่องที่นักวิชาการให้ความสนใจ และผลการศึกษาวิจัยของ Dmour et al (2014) เกี่ยวกับคุณภาพแอปพลิเคชันในโทรศัพท์เคลื่อนที่ จึงมีความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับคุณภาพแอปพลิเคชันโดยผู้ใช้ และ

ความตั้งใจใช้อย่างต่อเนื่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับผลการวิจัยของ Shanker (2021) เกี่ยวกับการใช้แอปพลิเคชันที่มีผลต่อการตั้งใจใช้ ได้สรุปว่า คุณภาพของแอปพลิเคชัน ในด้านการนำทาง และการติดต่อ มีผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญจากการรับรู้ของลูกค้าที่มีต่อแอปพลิเคชัน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ (Huang et al., 2017) โดยที่คุณภาพแอปพลิเคชันด้านเนื้อหา และความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัย ไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการตั้งใจใช้ ที่มีต่อแอปพลิเคชัน อย่างไรก็ตามคุณภาพแอปพลิเคชัน ทุกด้านมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการตั้งใจใช้ จึงอาจสรุปได้ว่า คุณภาพของแอปพลิเคชัน ทำให้เกิดการรับรู้คุณค่า และส่งผลต่อการตั้งใจใช้ ของผู้ใช้ ดังนั้นคุณภาพแอปพลิเคชัน ด้านคุณภาพความสะดวก มีผลต่อความชื่นชอบ การเข้าอารมณ์ และการครอบงำ และคุณภาพบริการแอปพลิเคชันในด้านคุณภาพเนื้อหา คุณภาพระบบ และคุณภาพข้อมูล เป็นโครงสร้างของคุณภาพแอปพลิเคชันโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ต้องมีการออกแบบเฉพาะเพื่อวัดความสามารถของแอปพลิเคชัน ดังนั้น การยอมรับและการใช้ข้อมูล และเทคโนโลยีข้อมูลเป็นนวัตกรรมที่ได้รับความสนใจของนักวิจัย และนักปฏิบัติมานานหลายทศวรรษ ทั้งที่เป็นรูปแบบ และทฤษฎี ที่นำเสนอการยอมรับ และการใช้ 2) จากผลวิจัยที่สรุปได้นั้นนอกจากยืนยันถึงความเป็นธรรมชาติของมนุษย์มีความแตกต่างกันเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ยังบ่งชี้ให้เห็นถึงขนาดของความต้องการ ความสนใจไปจนถึงสภาพสิ่งแวดล้อมที่อาศัยอยู่ของบุคคลต่างรายได้ ต่างการศึกษาและมีจำนวนครั้งในการใช้บริการจาก App การท่องเที่ยวต่างกันซึ่งเป็นหลักพื้นฐานสำหรับนักพัฒนา App และนักบริหารที่มุ่งออกแบบไปจนถึงการปรับนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของตนเองได้นำไปใช้ประกอบเป็นข้อมูลการตัดสินใจพัฒนา App หรือปรับแผนส่งเสริมการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับผลวิจัยของ Chen et al (2022) ได้อธิบายว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแบบใหม่ ต้องมีการดัดแปลงเทคโนโลยี เช่น IoT, Cloud Computing, Communication Network, Websites หรือ กระบวนการสนับสนุนข้อมูลขั้นสูง ในการให้บริการการท่องเที่ยวสมัยใหม่ ดังนั้น แหล่งข้อมูลที่เป็นระบบเพื่อการบริหารนักท่องเที่ยวจึงต้องมีการจัดการของภาครัฐ หรือองค์กรการท่องเที่ยว ลักษณะของแอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มช่องทางในรูปแบบของ Smart Tourism ที่มีการใช้ซอฟต์แวร์ จึงเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและน่าเชื่อถือ (Reliable) ในการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวโดยภาครัฐจะทำให้นักท่องเที่ยวสามารถปรับแผนการเดินทางตามความต้องการของตนเองได้ การเผชิญหน้าของการบูรณาการและพัฒนาข้อมูลทางเทคโนโลยีของการท่องเที่ยวที่จำเป็นต้องแสดงลักษณะ ลักษณะการใช้งาน การออกแบบ ของแอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ Zaenuri (2012) ก็ได้อธิบายว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ผลผลิตผลิต และบริการ เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของนักท่องเที่ยว องค์ประกอบของผลผลิตและบริการของการท่องเที่ยวจึงต้องมีมาตรฐานตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่เรียกว่าความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เนื่องจากความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีผลต่อการเลือกจุดหมายปลายทาง การบริโภคสินค้าหรือบริการและกลับมาเยี่ยมอีก องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ได้แก่ 1) ความน่าสนใจ 2) การเข้าถึง และสิ่งอำนวยความสะดวก ดังนั้น ความสำเร็จของเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ โดยแพลตฟอร์มการท่องเที่ยว จะทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะต้องตัดสินใจปฏิบัติด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวผ่านช่องทาง Blogs Facebook, Twitter หรือ WhatsApp ที่มีข้อมูลการประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจเกี่ยวกับจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว (Damanik & Weber, 2006)

3) จากผลวิจัยที่สรุปได้ช่วยให้มีแนวทางการพัฒนาแอปพลิเคชันส่งเสริมการท่องเที่ยวจากความตั้งใจใช้เทคโนโลยีของกลุ่มคนต่างรุ่นผ่านกระบวนการยกระดับของทั้งการพัฒนาทักษะแอปพลิเคชัน ซึ่งประกอบด้วย การเข้าใช้การสร้างบัญชี การไต่ขึ้น การเขียน และการตอบคำถาม ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ Jeong & Shin (2020) จึงได้ใช้แนวคิดของการสร้างประสบการณ์ที่น่าจดจำ เมื่อคำนึงถึงการยอมรับเทคโนโลยี ในการท่องเที่ยวอัจฉริยะ ซึ่งเป็นระบบเครือข่าย ข้อมูลและการสื่อสารที่เป็นปัจจุบัน ที่เข้าถึง โดยรวมถึงการเข้าใช้ข้อมูล เพื่อใช้ในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว (Gretzel et. al., 2015) ขณะที่ Bagaskara et al (2022) ได้ทดสอบความพึงพอใจในการใช้แอปพลิเคชัน ได้แก่ 1.การเข้าใจ 2.การสร้างบัญชี 3.การเรียนรู้ 4.การไต่ขึ้น 5.การเขียน 6.การปฏิบัติ การตอบคำถามกับ Venkatesh (2003) ได้นำเสนอทฤษฎีการรวมกันของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี เพื่อตอบคำถามการใช้ IS และ IT ในความแปรปรวนของพฤติกรรมความตั้งใจและใช้ นอกจากนี้ Kasalak & Dagyar (2020) ได้อธิบายถึงการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีในรูปแบบที่หลากหลายโดยที่แอปพลิเคชันถูกใช้ตามความต้องการของมนุษย์ในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นด้าน การซื้อขายสินค้า การโอนเงิน การสั่งอาหาร ที่ใช้แอปพลิเคชันโดยการลงทะเบียน เข้าไปในแอปพลิเคชัน ดังนั้น การแข่งขันทางการตลาดที่สูงขึ้น บริการแอปพลิเคชันจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์เพื่อเพิ่มการใช้แอปพลิเคชันของผู้ใช้ ให้มากขึ้นโดยมีตัวชี้วัดที่การเพิ่มความพึงพอใจ และความตั้งใจใช้ อย่างไรก็ตาม Olsina & Rossi (2024) ได้ชี้ให้เห็นว่ารูปแบบหรือแอปพลิเคชันมีบทบาทสำคัญในด้านธุรกิจ อุตสาหกรรมและความบันเทิง โดยแอปพลิเคชันเว็บไซต์หรือโทรศัพท์มือถือได้มีการพัฒนาวิธีการใช้และระบบเพื่อให้มีข้อมูลที่เชื่อถือได้เกี่ยวกับคุณภาพของผลผลิตหรือบริการ ซึ่งคุณภาพ มักจะเป็นตัวกำหนดลักษณะในมาตรฐานต่างๆ เช่น ISO/IEC 9126-1 ที่กำหนดลักษณะคุณภาพแอปพลิเคชัน ต้นทุน หรือการประเมินคุณภาพแอปพลิเคชัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพในการใช้ เช่น ความสามารถในการใช้ ลักษณะการใช้งาน ความน่าเชื่อถือ ประสิทธิภาพ การพกพา และการบำรุงรักษา จากผลวิจัยที่สรุปได้ช่วยให้ได้แนวทางสำหรับการพัฒนาแอปพลิเคชันตามอำนาจการส่งเสริมความตั้งใจใช้เทคโนโลยีของคนทั้งสามรุ่น โดยเฉพาะอำนาจการทนายผลของอิทธิพลสังคม และประกอบด้วยคนที่สามารถใช้เทคโนโลยีในการทำงาน ได้รับความเคารพนับถือ คนที่สามารถใช้เทคโนโลยีในการทำงาน ได้รับการชื่นชมจากเพื่อนร่วมงานคนอื่นๆ เพื่อนร่วมงานทุกคนสนับสนุนข้าพเจ้าทำงานด้วยเทคโนโลยี อันเป็นหลักการสำคัญของการพัฒนาแอปพลิเคชันให้มีความเป็นเพื่อนที่คอยสนับสนุน และช่วยเหลือผู้ใช้แอปพลิเคชันสำหรับการท่องเที่ยวของตนเอง ซึ่งด้วยเหตุนี้ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญคือความเป็นเพื่อนกับความช่วยเหลือเมื่อผู้ใช้งานต้องการใช้บริการ และสอดคล้องกับข้อสรุปของ Shanker et al (2021) ได้กำหนดตัวชี้วัดคุณภาพบริการของรูปแบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ ประกอบด้วยเนื้อหา ได้แก่ ข้อมูลที่นำเสนอโดยผู้ใช้บริการ บนรูปแบบหรือแอปพลิเคชัน เนื้อหาที่มีคุณภาพบนแอปพลิเคชัน ได้แก่ ภาพลักษณ์ และวิดีโอที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ปฏิกริยา และเป็นปัจจัยของข้อมูล รวมทั้งความน่าสนใจ ที่อยู่บนแอปพลิเคชัน เช่น ความแตกต่างของสัญลักษณ์ ปละรูปภาพที่ทำให้ผู้ใช้รู้สึกมีความเป็นเพื่อนกับที่สำคัญคืออิทธิพลทางสังคม หมายถึงความเชื่อที่เป็นบรรทัดฐาน เป็นความเชื่อที่อาจถูกเปลี่ยนโดยกลุ่มเพื่อน ความเห็นของสังคม เป็นอิทธิพลของผู้อื่นที่มีต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยี จึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความตั้งใจ นอกจากนี้ อรุณศิริ จิตรจำนงค์ (2556) อธิบายเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก ที่มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล เช่น การได้รับแรง

กีดกันทางสังคม หรือบรรทัดฐานพฤติกรรมบุคคล ได้แก่ ครอบครัว เพื่อนหรือสื่อ ล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล รวมถึง งานวิจัยของ Elammari & Cavus (2019) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อขาย ของนักศึกษาในประเทศไซปรัส และพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการซื้อ หรือความตั้งใจซื้อ ได้แก่ภาพลักษณ์ของตราผลิตภัณฑ์ ลักษณะการแสดงทางแอปพลิเคชันของสินค้าและกลุ่มเพื่อน

4) จากผลวิจัยที่สรุปได้ประเด็นสำคัญคือการพัฒนาแอปพลิเคชันส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับความแตกต่างของแต่ละผู้ใช้งานที่ต่างทั้งการรับรู้ ความเข้าใจไปจนถึงการใช้ประโยชน์จากแอปพลิเคชันนั้น สอดคล้องกับบทสรุปของ Jogiyanto (2005) ให้ความหมายของแอปพลิเคชัน เป็นรูปแบบในการเก็บสิ่งของ ข้อมูล ปัญหา (โดยมีการทำงานเพื่อการดัดแปลงในรูปแบบใหม่ รูปแบบหรือแอปพลิเคชันในการรวบรวมคำสั่ง โปรแกรมที่สร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ แอปพลิเคชันจึงเป็นซอฟต์แวร์ ที่บรรจุรหัส หรือคำสั่ง ที่สามารถเปลี่ยนได้ตามความต้องการ Siregar (2019) นอกจากนี้แล้ว นอกจากนี้ Bagaskara et al (2022) ได้ทดสอบความพึงพอใจในการใช้แอปพลิเคชัน ได้แก่ 1.การเข้าใจ 2.การสร้างบัญชี 3.การเรียนรู้ 4.การได้ยิน 5.การเขียน 6.การปฏิบัติการตอบคำถาม Ye et al (2020) อธิบายว่า ความก้าวหน้าของข้อมูลการสื่อสารเทคโนโลยี และคลาวด์คอมพิวเตอร์ ได้ถูกใช้ในกลยุทธ์ธุรกิจท่องเที่ยวในการกำหนดเป้าหมายการท่องเที่ยว ดังนั้น รูปแบบของการยอมรับเทคโนโลยี จึงถูกใช้เพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมของผู้บริโภคในการใช้เทคโนโลยีใหม่ โดยสนใจปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อความเชื่อ ทศนคติ และความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี Jeong & Shin (2020) จึงได้ใช้แนวคิดของการสร้างประสบการณ์ที่น่าจดจำ เมื่อคำนึงถึงการยอมรับเทคโนโลยี ในการท่องเที่ยวอัจฉริยะ ซึ่งเป็นระบบเครือข่าย ข้อมูลและการสื่อสารที่เป็นปัจจุบัน ที่เข้าถึง โดยรวมถึงการเข้าใช้ข้อมูล เพื่อใช้ในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว (Gretzel et. al., 2015) อย่างไรก็ตาม Nguyen & Pham (2021) ได้ใช้ตัวชี้วัดการยอมรับเทคโนโลยี ในบริบทของการท่องเที่ยว ประกอบด้วย การได้รับความสะดวกในการใช้ หมายถึง ระดับความเชื่อของบุคคลในการใช้เทคโนโลยีว่าเป็นการใช้ที่นักท่องเที่ยว จะใช้การท่องเที่ยวอัจฉริยะ เมื่อเห็นว่าเทคโนโลยียอมรับได้และเหมาะสมในการใช้มากกว่าเทคโนโลยีอื่นในสถานการณ์เดียวกัน การได้รับประโยชน์ ได้แก่การได้รับประโยชน์ โดยเฉพาะประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน เพราะทำให้เกิดความรู้สึกถึงประโยชน์ (Moslehpour et al., 2018) คุณภาพข้อมูล หมายถึง ข้อมูลที่สรุปแบบของแอปพลิเคชันที่นำเสนอให้แก่ผู้ใช้ที่มีความถูกต้อง นวัตกรรมทางเทคโนโลยี เป็นการยอมรับของบุคคลที่มีต่อนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและทำให้เกิดความตั้งใจ ความเปิดความคิดเห็น ต่อการท่องเที่ยวอัจฉริยะ ความปลอดภัยของข้อมูล โดยการใช้การท่องเที่ยวอัจฉริยะ ที่มีการใช้แอปพลิเคชันละเครือข่ายในระบบเทคโนโลยี จะต้องมีความเป็นส่วนตัว ดังนั้น ถ้าผู้บริโภคได้รับประโยชน์มากกว่าค่าใช้จ่ายที่จ่าย ผู้บริโภคก็จะใช้เทคโนโลยีใหม่ ในขณะเดียวกันถ้าผู้บริโภคประโยชน์น้อยโดยข้อจำกัดของเทคโนโลยี ผู้บริโภคก็จะเปลี่ยนการใช้ อย่างไรก็ตามถ้าเทคโนโลยีใหม่หรือแอปพลิเคชันที่มีลักษณะการใช้งานมากมาย มีความเพลิดเพลินในการใช้ คุณค่าทางสังคม ผู้บริโภคจะใช้แอปพลิเคชันนั้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์

1.การพัฒนาลักษณะแอปพลิเคชัน ประกอบด้วย การเข้าใช้ (Login) การสร้างบัญชี (Creation Account) การได้ยิน (Hearing) การเขียน (Writing) และการตอบคำถาม (Answer questions)

2.การพัฒนาการจัดการด้วยตนเอง ประกอบด้วย ผู้ใช้สามารถศึกษาและแก้ไขปัญหาโดยใช้แอปพลิเคชัน ผู้ใช้สามารถเลือกกิจกรรมจากแอปพลิเคชันเพื่อสนับสนุนการใช้งานได้ ผู้ใช้ได้รับทักษะในการศึกษากับตนเองโดยใช้แอปพลิเคชัน การใช้แอปพลิเคชันทำให้ผู้ใช้มีความตั้งใจในการทำงานเพิ่มขึ้น ผู้ใช้สามารถสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเองโดยการใช้แอปพลิเคชัน ผู้ใช้มีความเป็นอิสระในการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิตเมื่อใช้แอปพลิเคชัน และผู้ใช้มีประสิทธิผลที่ดีขึ้นหลังจากการใช้แอปพลิเคชัน

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

แนะนำให้ทำวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการลักษณะแอปพลิเคชันกับอิทธิพลสังคมที่มีต่อความตั้งใจใช้เทคโนโลยี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2566). *สรุปสถานการณ์พักแรม จำนวนผู้เยี่ยม* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 2 เมษายน 2568, จาก <https://www.mots.go.th/news/category/657>.
- วีระศักดิ์ จินารัตน์. (2564). *ระเบียบวิธีวิจัยสมัยใหม่* พิมพ์ครั้งที่ 1. อุบลราชธานี: ยงสวัสดิ์ อินเตอร์กรุป จำกัด.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2559). การพัฒนาแบบสอบถามและแบบวัดทางจิตวิทยา. *วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 3(1), 35-48.
- อรุณสิริ จิตรจักษ์. (2556). งานวิจัยการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคในระบบออนไลน์ ผ่านเว็บไซต์และแอปพลิเคชันของห้างไฮเปอร์มาร์เก็ตในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- Agay & Yanartas. (2020). An analysis on the unified theory of acceptance and use of Technology theory (UTAUT): Acceptance of electronic document management System (EDMS). *Computers in Human Behavior Reports*, 2(September).
- Bagaskara, S.A., Wibowo, A.T., Izzuddin, M.A., Milad, M.K., Rr. Diah, N.S., Taufik, Mujib, R., & Arifin, S. (2022). Software Quality Testing in Mobile Application (ArabEasy). *Based on the PACMAD Model*, 16(10), 4-24.
- Business Data Platform (2021). Digital 2021 Global Overview [Online]. Retrieved from: <https://datareportal.com/global-digital-Overview>.
- Candela, M., Luconi, V., & Vecchio, A. (2020). Impact of the COVID-19 pandemic on the Internet latency: A large-scale study. *Computer Networks*, 182.
- Chen, Z., Liang, C., & Du, C. (2022). Revision of Chinese species of the ant genus *Parasyscia* Emery, 1882 (Hymenoptera: Formicidae: Dorylinae). *Zootaxa* 5196 (3), 301-330.

- Damanik, J. & Weber, H.F. (2006). *Perencanaan Ekowisata: dari Teori ke Aplikasi*. Yogyakarta: Andi Offset.
- Dmour, H.A., Alshurideh, M., & Shishan, F. (2014). The Influence of Application Quality and Attributes on the Continuance Intention of Mobile Shopping. *Life Science Journal*, 11(10), 172-181.
- Effenberger, M., Kronbichler, A., Shin, J. I., Mayer, G., Tilg, H., & Perco, P. (2020). Association of the COVID-19 pandemic with internet search volumes: a Google Trends TM analysis. *International Journal of Infectious Diseases*, 95, 192-197.
- Elammari H. A. & Cavus N. (2019). Investigating the Factors Affecting Students' Smartphone Purchasing Behaviors in the Context of Mobile Learning. *Investigate the Factors Electing Students Smartphone Punishing Behaviors*. 14(22), 111-121.
- Gretzel, U. Sigala, M. Xiang, Z. & Koo. C. (2015). Smart tourism: foundations and developments. *Electronic markets*, 25(3), 179-188.
- Hausman, A.V. & J.S. Siekpe, (2009). The Effect of Web Interface Features on Consumer Online Purchase Intentions. *Journal of Business Research*, 62, No. 1:5-13.
- Huang. C. D., Goo. J., Nam, K., & Yoo, C. W. (2017). Smart tourism technologies in travel planning: The role of exploration and exploitation. *Information & Management*. 54(6), 757-770.
- Hosseini, Z., Hytonen, K., & Kinnunen, J. (2022). Technological Pedagogical Content Design (TPCD) for a User-centered Website: A Case Study in Finland. *Journal of E-LEARNING and knowledge society*, 18(1), 45-58.
- Islam, S.M., Kuda, T., Takahashi, H., & Kimura, B. (2018). Bacterial and fungal microbiota in traditional Bangladeshi fermented milk products analysed by culture-dependent and culture-independent methods. *Food Res Int* 111, 431-437.
- Jeong, M., & Shin, H. H. (2020). Tourists' experiences with smart tourism technology at smart destinations and their behavior intentions. *Journal of Travel Research*. 59(8), 1464.
- Jogiyanto, H.M., (2005). Analisa dan Desain Sistem Informasi: Pendekatan Terstruktur Teori dan Praktik Aplikasi Bisnis. ANDI: Yogyakarta.
- Jogiyanto, H.M., (2005). Information technology system. *Andi. Yogyakarta*, 4(3), 324.
- Kasalak G., Dayyar M. (2020). The relationship between teacher self-efficacy and teacher job satisfaction: a meta-analysis of the teaching and learning international survey (TALIS). *Educ Sci Theory Pract* 20, 16–33.
- Martínez-Navarro J. & Bigné E. (2017). The Value of Marketer-Generated Content On Social Network Sites: Media Antecedents and Behavioral Responses. *Journal of Electronic Commerce Research*, 18(1), 45-59.

- Moslehpour, M., Pham, V. K., Wong, W. K., & Bilgicli, I. (2018). E-purchase intention of Taiwanese consumers: Sustainable mediation of perceived usefulness and Perceived ease of use. *Sustainability*, 10(1), 234.
- Nguyen, X. D & Pham, A. H. (2021) Perception of tourists with smart tourism technology towards behavioral intentions: Evidence from Vietnam customers. *Review of International Geographical Education (RIGEO)*. 12(1), 289-301.
- Nicoli, N., & Papadopoulou, E. (2017). TripAdvisor and reputation: A case study of the hotel industry in Cyprus. *EuroMed J Bus* 2017, 12(2). 316-334.
- Olsina, L. (2002). Designing a Catalogue for Metrics. Proc. 2nd Ibero-American Conf. *Web Eng. (ICWE'02)*, 2002, 108-122.
- Park, S. & Nicolas, J.L. (2015). Asymmetric Effects of Online Consumer Reviews. *Annals of Tourism Research*, 50(1), 67-83.
- Peres, C.K. & Paladini, E.P. (2022). *Quality Attributes of Hotel Services in Brazil and the Impacts of COVID-19 on Users' Perception*. *Sustainability* 2022, 14, 3454.
- Rakic, V. (2014). "Voluntary moral enhancement and the survival-at-any-cost bias". *Journal of Medical Ethics*, 40(4), 246-250.
- Sanchez Franco, M.J., Cepeda-Carrion, G., & Roldán, J.L. (2019). Understanding relationship quality in hospitality services: A study based on text analytics and partial least squares. *Internet Res.* 2019, 29, 478-503.
- Shankar, A. (2021). Impact of Mobile Banking Application Interactivity on Consumer Engagement: An Experiment-Based Investigation. *Journal of Global Information Management (JGIM)*, 30(5), 1-18.
- Siregar, N.A., (2019). Analysis of Factors Affecting Market Customer Loyalty with Satisfaction as an Intervening Variable at Abang-Adik Stores. *Journal Benefita*, 4(2), 363-376.
- Venkatesh, V., Morris, M.G., Davis, G.B. & Davis, F.D. (2003) User Acceptance of Information Technology: Towards a Unified View. *MIS Quarterly*, 27, 425-478.
- Yin, L.G., Feng, X.Y., Xu, D.F., et al. (2014) Analysis and Application of Trace Matter in Wuliang Luzhou-flavor Liquor Yellow Water. *Journal of Brewing Science*. 4, 83-85.
- Ye, B. H., Ye, H., & Law, R. (2020). Systematic review of smart tourism research. *Sustainability* 12(8), 3401.
- Zaenuri, M. (2012). Perlunya Perubahan Paradigma Dari New Public Management ke New Public Governance di Indonesia. *Unisia*, 34(77), 207–218.

คำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับ

รูปแบบการเขียนบทความ

1. บทความที่รับพิจารณาตีพิมพ์เป็นบทความภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ โดยมีจำนวนหน้าของเนื้อหาและบรรณานุกรมรวมทั้งสิ้น 8-15 หน้า ใช้ตัวอักษร TH Sarabun PSK พิมพ์หน้าเดียวบนกระดาษขนาด A4 ตั้งค่าน้ำกระดาษ และระยะขอบ ดังนี้

ระยะขอบบน	2.54 ซม.	ระยะขอบล่าง	2.00 ซม.
ระยะขอบซ้าย	2.54 ซม.	ระยะขอบขวา	2.00 ซม.
หัวกระดาษ	1.25 ซม.	ท้ายกระดาษ	1.25 ซม.

2. องค์ประกอบของบทความ

หัวข้อ/ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
ชื่อบทความ	ระบุชื่อบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 20 พอยท์ ตัวหนา ไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ
ชื่อผู้เขียน	ระบุชื่อผู้นิพนธ์ ผู้นิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) ทุกคนทั้งภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ โดยไม่ต้องระบุค่านำหน้าชื่อ ขนาดตัวอักษร 14 พอยท์ ไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ และใส่ * ที่ผู้นิพนธ์หลัก
สังกัดผู้เขียน	เขียนไว้ส่วนท้ายของบทความย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 12 พอยท์ - สำหรับอาจารย์/นักวิชาการ ระบุตำแหน่งทางวิชาการ(ถ้ามี) สาขาวิชา คณะ สถาบันการศึกษา ที่สังกัด สถานที่ทำงาน - สำหรับนักศึกษา ระบุนักศึกษาปริญญาตรี โทหรือนักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชา คณะ/สถาบันการศึกษา - อีเมลให้ระบุผู้นิพนธ์หลักเท่านั้น
บทคัดย่อ	บทคัดย่อต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีความยาวไม่เกิน 200 คำ หากเป็นบทความภาษาไทยให้เขียนบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ หากเป็นบทความภาษาอังกฤษ ให้เขียนบทคัดย่อเป็นภาษาอังกฤษ (หรืออาจมีบทคัดย่อภาษาไทยด้วยหรือไม่ก็ได้) โดยเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหา เช่น วัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา ผลงาน และการวิจารณ์อย่างต่อเนื่องกัน
คำสำคัญ	ระบุคำสำคัญ 3-5 คำทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไว้ท้ายบทคัดย่อ

เนื้อหา	• หัวข้อใช้ขนาดตัวอักษร 16 พอยท์ ตัวหนา วางไว้ชิดขอบซ้าย ส่วนรายละเอียดใช้ขนาดตัวอักษร 16 พอยท์ ปกติ การเขียนบทความแต่ละประเภทมีรายละเอียดดังนี้ 1. บทความวิจัย ประกอบด้วย 1.1 บทนำ 1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย 1.3 สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี) 1.4 กรอบแนวคิด (ถ้ามี) 1.5 วิธีดำเนินการวิจัย - ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง - เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย - การเก็บรวบรวมข้อมูล - การวิเคราะห์ข้อมูล 1.6 ผลการวิจัย 1.7 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย 1.8 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย 1.9 กิตติกรรมประกาศ(ถ้ามี) 1.10 เอกสารอ้างอิง 2. บทความวิชาการ บทวิจารณ์หนังสือ และบทความปริทัศน์ ประกอบด้วย 2.1 บทนำ 2.2 เนื้อเรื่อง 2.3 บทสรุป 2.4 เอกสารอ้างอิง
ตารางและกราฟ (ถ้ามี)	ตารางที่แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล
รูปภาพ (ถ้ามี)	• รูปภาพประกอบให้ส่งต้นฉบับเป็นภาพถ่ายที่มีความคมชัดและส่งจัดไฟล์รูปภาพเป็นนามสกุล JPEG หรือ PNG • กรณีภาพถ่ายที่คัดลอกจากแหล่งอื่นให้อ้างอิงแหล่งที่มาของภาพด้วย
อ้างอิง	• การอ้างอิงในเนื้อหาเป็นระบบนาม-ปี โดยระบุชื่อผู้เขียน ปีพิมพ์ และเลขหน้าของเอกสาร ไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังของข้อความที่ต้องการอ้างอิง เช่น เมทิกา พ่วงแสง (2562 : 15) หรือ (เมทิกา พ่วงแสง, 2562 : 8-17) * ทั้งนี้ หากมีผู้เขียนไม่เกิน 6 คน ให้ใส่ครบทุกคน และหากมีผู้แต่งมากกว่า 6 คน ให้ใส่ผู้แต่งคนแรกตามด้วย “และคณะ”

	• อ้างอิงท้ายบทความใช้รูปแบบการเขียนอ้างอิงตามระบบ APAเรียงลำดับอักษร ตามอักษรตัวแรกที่ปรากฏ ไม่ว่ารายการนั้นจะขึ้นต้นด้วยชื่อผู้แต่ง ชื่อบทความ ชื่อเรื่อง หรือชื่อเอกสารและสิ่งอ้างอิง โดยไม่แยกประเภท และไม่ต้องใส่เลขกำกับ ให้เริ่มด้วยรายการอ้างอิงและบรรณานุกรมภาษาไทยจนหมดก่อน จึงตามด้วยรายการอ้างอิงและบรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ และหากมีผู้เขียนไม่เกิน 6 คน ให้ใส่ชื่อให้ครบทุกคน แต่หากมีมากกว่า 6 คน ให้ใส่ชื่อ 6 คน หลังจากคนที่ 6 ให้ตามด้วย “และคณะ” หรือ “et al.”		
การใช้ตัวย่อ	ม.ป.ท.	แทนคำว่า	ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์
	N.P.	แทนคำว่า	no Place of publication
	ม.ป.พ.	แทนคำว่า	ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์
	n.p.	แทนคำว่า	no publisher
	(ม.ป.ป.)	แทนคำว่า	ไม่ปรากฏปีพิมพ์
	(n.d.)	แทนคำว่า	no date
	(บ.ก.)	แทนคำว่า	บรรณาธิการ
	(Ed.) หรือ (Eds.)	แทนคำว่า	Editor หรือEditors

การอ้างอิงท้ายบทความ

ตัวอย่าง 1 หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). *ชื่อหนังสือ*. พิมพ์ครั้งที่ (ถ้ามี). สถานที่พิมพ์ (เมือง) : สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

สุวิมล ว่องวานิช. (2563). *การวิจัยการออกแบบทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตัวอย่างที่ 2 วารสาร

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). *ชื่อบทความ*. *ชื่อวารสาร*, ปีที่ (ฉบับที่), หน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

เมธิกา พ่วงแสง และวิชุดา วรรณห้วย. (2562). การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับการจัดการข้อมูลงานวิจัย

ในยุคดิจิทัลมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชชมงคลพระนคร. *วารสารเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มทร.พระนคร*, 4(1), 8-17.

ตัวอย่างที่ 3 วารสารออนไลน์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). *ชื่อบทความ*. *ชื่อวารสาร*[ออนไลน์], ปีที่(ฉบับที่), ค้นเมื่อ วัน เดือน ปี, จาก: URL.

เมธิกา พ่วงแสง และหญิง มัทนัง. (2563). แนวทางการส่งเสริมการตลาดสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสตรีบ้านบึง

ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*[ออนไลน์], 12(2), ค้นเมื่อ 27 ตุลาคม 2563, จาก: <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pimjournal/index>.

ตัวอย่างที่ 4 หนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์, วัน เดือน). *ชื่อบทความ*. *ชื่อหนังสือพิมพ์*, หมายเลขหน้า.

ดวงพร อุดมทิพย์. (2563, 27 ตุลาคม). ปฏิบัติการดีอีเอส. *ไทยรัฐ*, น.6

ตัวอย่างที่ 5 หนังสือพิมพ์ออนไลน์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อบทความ*. *ชื่อหนังสือพิมพ์*[ออนไลน์], ค้นเมื่อ วัน เดือน ปี, จาก: URL.

โคทม อารียา. (2563). ช่วยกันหาทางออกจากวิกฤติ. *มติชน*[ออนไลน์], ค้นเมื่อ 27 ตุลาคม 2563,

จาก: <https://www.matichon.co.th>

ตัวอย่างที่ 6 เว็บไซต์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). *ชื่อเรื่อง*. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ วัน เดือน ปี, จาก: URL.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2563). *กินดีเพื่อสุขภาพในวัยสูงอายุ*[ออนไลน์].

ค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2563, จาก: <https://www.thaihealth.or.th/Content/53121-กินดีเพื่อสุขภาพ%20ในวัยสูงอายุ.html>.

ตัวอย่างที่ 7 รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). *ชื่อบทความ*. *รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการ (ชื่อเอกสาร)*, วัน เดือน ปี สถานที่ จัด, หน้าแรก - หน้าสุดท้าย.

พงษ์ศรีธวัช วิวังสุ, อรจิรา ธรรมไชยงกูร, แก้วตะวัน ศิริลักษณ์นันท์. (2562). รูปแบบการพัฒนาความมั่นคง

ในชีวิตแม่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์. *รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชชมงคล ครั้งที่ 11*, 24-26 กรกฎาคม 2562 ณ ศูนย์ประชุมและแสดงสินค้านานาชาติเฉลิมพระเกียรติ 7 รอบพระชนมพรรษา, 149 – 158.

ตัวอย่างที่ 8 วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). *ชื่อวิทยานิพนธ์*. ระดับปริญญาของวิทยานิพนธ์, ชื่อมหาวิทยาลัย.

อรจิรา ธรรมไชยากร. (2563). *การพัฒนารูปแบบการสร้างสรรค์สมรรถนะการประเมินของผู้บริหารระดับต้นของ*

มหาวิทยาลัย: การประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต

สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตัวอย่างที่ 9 รายงานการวิจัย

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). *ชื่องานวิจัย*(รายงานการวิจัย). สถานที่(เมือง), ชื่อมหาวิทยาลัย.

ทรงสิริ วิชิรานนท์, ณรงค์ โพธิ์พฤชานันท์, ธนพรรณ บุญยรัตกลิน และเมธิกา พ่วงแสง. (2563). *การจัดการความรู้*

ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ความยั่งยืน(รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ, คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

ราชชมงคลพระนคร.

หนังสือขอส่งบทความเพื่อพิจารณาการตีพิมพ์

วารสารศิลปศาสตรรัชมงคลพระนคร

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) :

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ)

ชื่อผู้เขียน (ทุกคน) : ใส่ “*” ตรงชื่อผู้เขียนหลัก

กรณีนักศึกษาให้ระบุชื่ออาจารย์ด้วย

1. ชื่อ-สกุล (ไทย)

(อังกฤษ)

E-mail Address:

2. ชื่อ-สกุล (ไทย)

(อังกฤษ)

E-mail Address:

ที่อยู่/สถานที่ทำงาน/สถาบันที่กำลังศึกษา(ผู้เขียนหลัก).....

หมายเลขโทรศัพท์ (มือถือ) :

ประเภทของต้นฉบับ

- ☐ บทความทางวิชาการ (Academic Article)
- ☐ บทความวิจัย (Research Article)
- ☐ อื่น ๆ

คำรับรองของผู้เขียน : ผู้เขียนทุกคนขอรับรองว่า

- ☐ บทความที่เสนอมานี้ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่มาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น
- ☐ หากผู้เขียนต้องการถอนบทความไม่ว่ากรณีใด ๆ ผู้เขียนยินดีชดใช้ค่าดำเนินการพิจารณาบทความ
- ☐ ผู้เขียนยินดีให้กองบรรณาธิการสรรหาผู้กลั่นกรองโดยอิสระ เพื่อพิจารณาบทความนี้ และสามารถ

ตรวจแก้ไขบทความดังกล่าวได้ตามที่เห็นสมควร

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่.....

คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

86 ถนนพิจนุโลก แขวง สอนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ

<https://larta.rmutp.ac.th>